ГАЗАР ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ, ГЕОДЕЗИ,
ЗУРАГ ЗҮЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР
АРХАНГАЙ АЙМАГ
**ГАЗРЫН ХАРИЛЦАА, БАРИЛГА,
ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН ГАЗАР**
Дэмид жанжны 3-300 тоот, 1 дүгээр баг,
Эрдэнэбулган сум, Архангай аймаг, 65141
Утас: (976) 7033 3632, 7033-3633
Цахим шуудан: arkhangai@gazar.gov.mn
Цахим хуудас: www.arkhangai.gazar.gov.mn

2024.12.04 № 1130
танай 2024.12.04 -ны № 1/3382 -т

ГАЗАР ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ,
ГЕОДЕЗИ, ЗУРАГ ЗҮЙН ЕРӨНХИЙ
ГАЗРЫН ДАРГА А.ЭНХМАНЛАЙ ТАНАА

Тайлан хүргүүлэх тухай

Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн ерөнхий газрын даргатай тус газрын дарга, аймгийн Засаг дарга хамтран байгуулсан 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт, “Бүсчилсэн хөгжлийг дэмжих – Хариуцлагатай газрын харилцаа” нэрэмжит жилийн хүрээнд авч хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай 01 дугаартай албан даалгаврын биелэлт, Газрын харилцааны шилдгийг шалгаруулах журам батлах А/212 дугаартай тушаалын хавсралтын 5 дугаар зүйлийн 5.1, 5.4, 5.5 дахь хэсэгт заасны дагуу байгууллагын шилдэг, шилдэг ажилтан, шилдэг даамал шалгаруулалтад материал бүрдүүлж тус тус хүргүүлэв.

Дээрх материалыг урьдчилсан байдлаар Төрийн захираа удирдлагын хэлтсийн мэргэжилтэн н.Оюунтуяагийн /94474748/ дугаарт бүртгэлтэй вайбер хаягаар 2024 оны 12 дугаар сарын 03-ны өдөр хүргүүлсэн болно.

Хавсралт ... хуудастай.

ДАРГА Ч.ОТГОНЖАРГАЛ

65240303?0

Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын
газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 04-ний өдрийн
1130 дугаартай албан бичгийн хавсралт

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ГАЗРЫН ХАРИЛЦАА, БАРИЛГА, ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН 2024 ОНЫ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН ТАЙЛАН

НЭГ. БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧИГТ ТУСГАГДСАН ЗОРИЛТ, АРГА ХЭМЖЭЭ

Д/д	Стратеги төлөвлөгөө болон үндэслэж байгаа бусад бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж	Төсөв	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин	Хүрсэн түвшин буюу хэрэгжилт /Хүрээгүй бол тайлбар/	
Стратеги төлөвлөгөөний зорилго 1.2. Навигацын хиймэл дагуулаас мэдээ хүлээн авах суурин станцыг өргөжүүлэх замаар байрлалын сүлжээний нарийвчлалыг 2 см хүртэл сайжруулж, геодезийн хэмжил зураглалын үйл ажиллагаанд ашиглана.							
1.2.1	**GNSS-ийн байнгын ажиллагаатай суурин станцын үйл ажиллагаа**	**Үйл ажиллагаа**	**1. Байнгын ажиллагаатай станц-43 2. Бодит агшны хяналтын хэмжилт - 4**	**2013-2017 онд Улсын төсвөөр 38, УБ хотын төсвөөр 5 станц суурилуулсан. 2019 онд GNSS-ийн байнгын ажиллагаатай 43 станцын нэгдсэн удирдлагын тогтолцоо бүрдүүлсэн.**	**43 Байнгын ажиллагаатай станцыг нэгдсэн сүлжээнд холбогдож, солбицол, өндрийн нэгдсэн тогтолцоонд алдаагүй зөв хэмжилт хийх боломж бүрдсэн байна.**	Цэцэрлэг GNNS байнгын ажиллагаатай станцын 1-р улиралын хяналтын хэмжилтийг ГР-064 цэг дээр хийж 2024 оны 01 сарын 24-ний өдөр, 2-р улиралын хяналтын хэмжилтийг Грав-046, PL-969, PL-999 дугаартай цэгүүд дээр хийж 2024 оны 06 сарын 04-ний өдрийн 491 тоот албан бичгээр ГЗЗБГЕГазарт хүргүүлсэн. 3-р улиралын хяналтын хэмжилтийг Гр-046, PL-969, PL-999 дугаартай цэгүүд дээр хийж 2024 оны 9 сарын 25-ний өдөр, 4-р улиралын хяналтын хэмжилтийг Гр-046, PL-969, PL-999 дугаартай цэгүүд дээр хийж 2024оны 11 сарын 28 тоот албан бичгээр ГЗЗБГЕГазарт хүргүүлсэн.	

1.2.1.1	GNSS-ийн байнгын ажиллагаатай суурин станцын хэвийн үйл ажиллагааг хангах	Үйл ажиллагаа	Байнгын ажиллагаатай станцын тоо	2013-2017 онд Улсын төсвөөр 38, нийслэлийн төсвөөр УБ хотод 5 станц суурилуулсан. 2019 онд GNSS-ийн байнгын ажиллагаатай 43 станцын нэгдсэн удирдлагын тогтолцоо бүрдүүлсэн.	GNSS-ийн байнгын ажиллагаатай станцын тасралтгүй хэвийн ажиллагааг хангаж ажилласан байна.	Цэцэрлэг GNNS станц нь RTK хэмжилтийг алдаагүй хийж байгаа боловч тасралтгүй өгөгдөл хадгалахгүй байгаа байсан тул 2024 оны 04 сарын 20 нд ГЗБГЗЗЕГазарт хүргүүлж засварлуулан 2024 оны 05 сарын 30-ны өдөр тохиргоог хийж суурилуулсан. Хэвийн ажиллаж байна.	
1.2.1.2	Аймгийн төвийн GNSS-ийн байнгын ажиллагаатай суурин станцыг бодит агшны хэмжилтээр хяналт тавих	Үйл ажиллагаа	Бодит агшны хяналтын хэмжилт - 4	2020 онд GNSS-ийн байнгын ажиллагаатай станцын удирдлагын програм хангамжийг шинэчилж, хэрэглээнд нэвтрүүлсэн.	Аймгийн төвд суурилуулсан станцын бодит агшны нарийвчлалыг улиралд 1 удаагийн шалгалтын хэмжилт, сум суурин газрын станцуудад хагас жилд 1 удаагийн шалгалтын хэмжилт хийж, үр дүнг ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	Цэцэрлэг GNNS байнгын ажиллагаатай станцын 1-р улиралын хяналтын хэмжилтийг ГР-064 цэг дээр хийж 2024 оны 01 дүгээр сарын 24-ний өдөр, 2-р улиралын хяналтын хэмжилтийг Грав-046, PL-969, PL-999 дугаартай цэгүүд дээр хийж 2024 оны 06 сарын 04-ний өдрийн 491 тоот албан бичгээр ГЗЗБГЕГазарт хүргүүлсэн. 3-р улиралын хяналтын хэмжилтийг Гр-046, PL-969, PL-999 дугаартай цэгүүд дээр хийж 2024 оны 9 сарын 25-ний өдөр, 4-р улиралын хяналтын хэмжилтийг Гр-046, PL-969, PL-999 дугаартай цэгүүд дээр хийж 2024оны 11 сарын 28 тоот албан бичгээр ГЗЗБГЕГазарт хүргүүлсэн.	
Стратеги төлөвлөгөөний зорилго 1.7. **Зайнаас тандан судлалын технологид суурилсан газар ашиглалт, газрын мониторингийн байнгын ажиллагаатай хяналтын системийг хөгжүүлж, нэвтрүүлнэ.**							
1.7.1	**Газар ашиглалт болон газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгааны мониторингийн сүлжээний мэдээлэл цуглуулах, дүн шинжилгээ хийх**	**Улсын төсөв**	**Мониторингийн 350 цэг**	**2021 онд мониторингийн сүлжээгээр байгуулсан 500 цэгт газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгааны ажил хийгдсэн.**	**Газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгааны мониторингийн сүлжээний 1100 цэгээс мэдээлэл цуглуулж, дүн шинжилгээ хийж, бусад байгууллагууд ашиглах нөхцөл боломжоор хангагдсан байна.**	2024 онд ГЗБГЗЗЕГ-аас зохион байгуулах Хот, тосгон, бусад суурин газрын мониторингийн сүлжээний цэгт газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгаа хийх ажилд манай аймаг сонгогдоогүй болно.	

1.7.1.2	Газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгаа хийлгэх шаардлагатай газрын байршил, хугацаа, хуваарийн талаарх судалгааг аймгийн хэмжээнд гаргаж ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлэх	Үйл ажиллагаа	1 судалгаа	-	**Эхний хагас жилд:** Сум болон холбогдох байгууллагаас газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгаа хийгдсэн газрын байршил, хугацааны талаарх судалгааг авч нэгтгэнэ. Тус судалгаанд дүн шинжилгээ хийж газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгаа хийлгэх шаардлагатай газрын байршил, хугацаа, хуваарийн талаарх судалгааг аймгийн хэмжээнд гаргаж ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлнэ.	Газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгаа хийлгэх шаардлагатай газрын байршил, хугацаа, хуваарийн талаарх судалгааг аймгийн хэмжээнд гаргаж Газрын даргын 2024 оны 310 дугаартай албан бичгээр ГЗБГЗЗЕГ хүргүүлсэн.	
1.7.2	**Газар хамгаалах, нөхөн сэргээх үйл ажиллагааг зохион байгуулах, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт тавих**	**Орон нутгийн төсөв**	**Төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээний тоо**	**Хүчтэй элэгдэл, эвдрэлд орсон тариалан болон атаршсан газарт нөхөн сэргээлт хийх төлөвлөгөө батлагдсан. Газрын мониторингийн системийг хэрэглээнд нэвтрүүлснээр газар хамгаалах, нөхөн сэргээх үйл ажиллагааг хянах боломж бүрдсэн.**	**Хүчтэй элэгдэл, эвдрэлд орсон тариалан болон атаршсан газарт нөхөн сэргээлт хийх төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх боломж бүрдсэн байна.**		

1.7.2.1	Аймгийн хэмжээнд хохирол учирсан, доройтолд өртсөн газруудын байршлыг гаргаж, нөхөн сэргээх байршил, талбайн хэмжээг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулах	Үйл ажиллагаа	1 төлөвлөгөө	-	**Эхний хагас жилд:** Газрын нэгдмэл сангийн ангилал тус бүрээр хохирол учирсан, доройтолд өртсөн талбайн байршлыг тодорхойлж, нөхөн сэргээх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг аймгийн хэмжээнд боловсруулж, ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна. **Жилийн эцэст:** Нөхөн сэргээх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг сумын газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд тусгуулах, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажилласан байна.	Архангай аймаг нь аймгийг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл болон аймгийн Засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөртөө Байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн нөөцийн зохистой ашиглалт, нөхөн сэргээлтийн ажлыг эрчимжүүлэх, эвдэрч орхигдсон талбайг нөхөн сэргээх ажлыг үе шаттай зохион байгуулах замаар “Нөхөн сэргээлт-2024” арга хэмжээг хэрэгжүүлж, 2020-2024 оны хугацаанд уул уурхайн улмаас эвдэрсэн 120 га талбайг нөхөн сэргээхээр тусгасан. Аймгийн хэмжээнд 89 байршилд 675.16 га талбай эвдэрсэн байгаагаас Уул уурхайн олборлолтоос 12 байршилд 480.65 га, Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал олборлолтоос 14 байршил 27.85 га, Автозамын бүтээн байгуулалтаас 63 байршилд 166.66 га талбайн эвдэрсэн судалгааг гаргаж, 2025 оны Газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд тусгуулахаар ажиллаж байна.	

1.7.2.2	Аймгийн хэмжээнд хийгдсэн хот, тосгон, бусад суурин газрын төлөв байдал, чанарын захиалгат хянан баталгааны ажил болон төлөвлөгөөт хянан баталгааны ажлуудын тайлан, тоон мэдээллийг нэгтгэж, Газрын мониторингийн цахим системд оруулах	Үйл ажиллагаа	Цахим системд оруулсан тоон мэдээлэл	-	**Эхний хагас жилд:** Газрын мониторингийн цахим системд ороогүй 2010-2023 оны хооронд хийгдсэн хот, тосгон, бусад суурин газрын төлөв байдал, чанарын захиалгат хянан баталгааны тайлан, тоон мэдээллийг стандартын дагуу нэгтэж мэдээллийн санг бий болгосон байна. **Жилийн эцэст:** Мэдээллийн санг Газрын мониторингийн цахим системд оруулсан байна.	Газрын мониторингийн цахим системд оруулаагүй Төлөвлөгөөт болон Захиалгат хянан баталгааг ГЗБГЗЗЕГ-аас нэгдсэн журмаар цахим системд оруулах гэж байгаатай холбогдуулан судалгаа мэдээлэл ирүүлэх тухай ГЗБГЗЗЕГ-аас ирүүлэн 2024 оны 1/1336 дугаар албан бичгийн дагуу аймгийн хэмжээнд 2010-2023 онуудад Хот, тосгон, бусад суурины газар, тариалангийн болон атаршсан газарт хийгдсэн 70 Төлөвлөгөөт хянан баталгаа, 42 Захиалгат хянан баталгааны судалгааг дараах байдлаар гаргаж, ГЗБГЗЗЕГ-ын Суурь судалгаа, мониторингийн хэлтсийн Хянан баталгаа хариуцсан мэргэжилтэн Золзаягийн 99038173 viber -руу 2024 оны 09 дүгээр сарын 13-ны өдөр явуулсан. 2011 онд 18 сумын тариалангийн болон атаршсан газрын нийт 62310 га талбайд Глобус ХХК-ийн хийсэн төлөвлөгөөт хянан баталгаа, 2013 онд Булган сумын хот, тосгон, бусад суурины газрын 1274 га талбайд “ГЕОМАСТЕР” ХХК-ийн хийсэн төлөвлөгөөт хянан баталгаа, 2017 онд Ихтамир сумын хот, тосгон, бусад суурины газрын 991.8 га талбайд Лапланд эко ХХК-ийн хийсэн төлөвлөгөөт хянан баталгаа, 2018 онд 19 сумын хот, тосгон, бусад суурины болон тариалангийн 79677.74 га талбайд Геоботаник ХХК-ийн хийсэн төлөвлөгөөт хянан баталгаа, 2023 онд Худалдаа, нийтийн үйлчилгээний газар, Аялал жуулчлалын бааз, Шатахуун түгээх станц, Эрчим хүч дамжуулах станцын зориулалтаар үйл ажиллагаа явуулж буй Тариат, Эрдэнэбулган, Цэнхэр, Өгийнуур, Төвшрүүлэх, Цахир, Эрдэнэмандал, Өлзийт сумдад хийсэн нийт 42 удаагийн захиалгат хянан баталгаа.	

1.7.2.3	Газар хамгаалах, нөхөн сэргээх зардлын зах зээлийн үнийн судалгаа хийх	Үйл ажиллагаа	Судалгаа-1	-	**Эхний хагас жилд:** Газрын нөхөн сэргээлтийн ажлын үе шатыг нарийвчлан тодорхойлж, нөхөн сэргээлт хийгдэхэд шаардагдсан зардлын мэдээллийг цуглуулж, задаргаар тооцсон судалгаар ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	Аймгийн Байгаль орчин аялал жуулчлалын газартай ашигт малтмалын үйл ажиллагааны улмаас нөхөн сэргээх шаардлагатай газрын судалгааг хамтран гаргаж холбогдох газарт хүргүүлэхээр ажиллаж байна.	
1.7.3	**Мониторингийн системд зайнаас тандан судлалын арга, технологийг нэвтрүүлэх**	**Үрсгал**	**Суурь зургууд гарсан байна.**	**2020 оны 06 дугаар сарын 08-ны өдрөөс Газрын мониторингийн системийг хэрэглээнд нэвтрүүлсэн.**	**Мониторингийн системд зайнаас тандан судлалын арга, технологийг ашиглах нэмэлт хөгжүүлэлт хийсэн байна.**		
1.7.3.1	Газрын мониторингийн үйл ажиллагаанд зайнаас тандан судлалын арга, технологийг ашиглан, газрын бүрхэвчийн өөрчлөлт, доройтол, элэгдэл, эвдрэл, бэлчээрийн газрын даац, чадавхыг тодорхойлох	Үйл ажиллагаа	Ирүүлсэн тайлангийн тоо	БХБС-ын 2022 оны 126 дугаар тушаалаар "Зайнаас тандан судлалын аргаар бэлчээрийн газрын мониторинг хийх аргачилсан заавар" батлагдсан.	**Жилийн эцэст:** Газрын даамал, мэргэжилтнүүдийг мэргэжил арга зүйгээр хангаж, хиймэл дагуулын 6-9 дүгээр сарын мэдээнд үндэслэн сум тус бүрээр ургамлын бүрхэвчийн зураглалыг хийж, бэлчээрийн газрын биомасс, даацыг тооцон аймгийн хэмжээнд элэгдэл, эвдрэл, доройтолд өртсөн газрыг тодорхойлж, үр дүнг ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	Газрын мониторингийн үйл ажиллагаанд зайнаас тандан судлалын арга, технологийг ашиглан, газрын бүрхэвчийн өөрчлөлт, доройтол, элэгдэл, эвдрэл, бэлчээрийн газрын даац, чадавхыг аймгийн хэмжээнд тодорхойлж, хээрийн судалгааны үр дүнтэй харьцуулан дүгнэлт хийж, тайланг ГЗБГЗЗЕГ-т газрын даргын 2024 оны 979 дугаар албан бичгээр хүргүүлсэн. Судалгааны ажлыг хийхдээ Sentinel 2A хиймэл дагуулын 2024 оны 7 дугаар сарын 20-оос 8 дугаар сарын 20-ний хооронд хугацааны мэдээг Copernicul hub (https://dataspace.copernicus.eu/) (ESA, 2024) вэб сайтаас үнэгүй татаж авсан бөгөөд үүлийг 5 хувиас ихгүй байхаар сонгож тооцолсон болно.	

Стратеги төлөвлөгөөний зорилго 1.8. Газар, байгаль, эдийн засаг, нийгмийн нөөц, чадавхад тулгуурлан газар ашиглалт, хамгаалалтын үр ашгийг дээшлүүлэх, газрыг иргэд болон эдийн засгийн хувьд үндэслэл сайтай, үр ашигтай, экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хангасан газар зохион байгуулалтыг хөгжүүлж, газрын нөөцүүдийг оновчтой ашиглаж хэвшинэ.							
1.8.1	**Улсын газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах**	**Үйл ажиллагаа**	**Улсын хэмжээний тайлан**	**2018 онд Улсын газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөг шинэчлэн боловсруулж, батлуулсан.**	**Улсын газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх ажлыг мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангаж, явцыг жил бүр Засгийн газарт танилцуулсан байна.**		
1.8.1.1	Улсын газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөний 2023 оны хэрэгжилтийг гаргаж ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлэх	Үйл ажиллагаа	Хэрэгжилтийн тайлан-1	Засгийн газрын 2018 оны 384-р тогтоолоор Улсын газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө батлагдсан.	**Эхний хагас жилд:** Улсын газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөний 2023 оны хэрэгжилтийг 1-р улирал багтаан гаргаж, ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	Улсын газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөний 2023 оны хэрэгжилтийг 2024 оны 01 дүгээр сарын 11-ны өдөр ГЗБГЗЗЕГ ахлах мэргэжилтэн Р.Отгончимэгт otgonchimeg.r@gazar.gov.mn хаягаар хүргүүлсэн.	
1.8.2	**Аймаг, нийслэлийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах**	**Орон нутгийн төсөв**	**7 аймгийн болон нийслэлийн Газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө**	**12 аймгийн Газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөг шинэчлэн боловсруулсан.**	**Нийслэл, Булган, Дорнод, Хэнтий, Сүхбаатар, Архангай, Баянхонгор, Ховд, Говь-Алтай аймгийн Газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөг боловсруулах ажлыг мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангаж ажилласан байна.**		

1.8.3	**Аймаг, нийслэлийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөнд хяналт тавих**	**Үйл ажиллагаа**	**8 аймгийн болон нийслэлийн Газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө**	**12 аймгийн Газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөг шинэчлэн боловсруулсан.**	**Шинэчлэн боловсруулсан газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ хийж, үр дүнг холбогдох аймгуудад хүргүүлсэн байна.**		
1.8.3.1	Аймгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, тайлагнах	Үйл ажиллагаа	Хэрэгжсэн арга хэмжээний тоо	18 аймгийн ГЗБЕТ (Говьсүмбэр, Увс, Завхан, Хөвсгөл, Өмнөговь, Дундговь, Төв, Дархан-Уул, Дорноговь, Баян-Өлгий, Булган, Баянхонгор, Орхон, Архангай, Хэнтий, Сүхбаатар, Дорнод, Сэлэнгэ) боловсруулсан.	**Эхний хагас жилд:** Аймгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөний хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний дагуу хийгдэх ажлуудыг зохион байгуулсан байна.	Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2023 оны 06 дугаар сарын 27-ны өдрийн 08 дугаартай тогтоолоор аймгийн Газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө батлагдсан. Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг тус газрын даргаар 2024 оны 04 дүгээр сарын 12-ны өдөр батлуулж, ГНС-ийн 6 ангиллаар хэрэгжилтийг зохион байгуулан ажиллаж байна. 2024 оны хэрэгжилтийг газрын даргын 2024 оны 06-р сарын 13-ны өдрийн 546 дугаартай албан бичгээр ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн. 2024 оны аймгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөний хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний дагуу хийгдсэн ажлуудын хэрэгжилтийг гаргаж, тус газрын даргын 2024 оны 11 дүгээр сарын 29 өдрийн 1106 дугаартай албан бичгээр ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлэв.	

1.8.3.2	Аймгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө, сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөтэй холбоотой мэдээ, судалгааг холбогдох байгууллагад хүргүүлэх	Үйл ажиллагаа	Судалгаа, мэдээллийн тоо	18 аймгийн ГЗБЕТ (Говьсүмбэр, Увс, Завхан, Хөвсгөл, Өмнөговь, Дундговь, Төв, Дархан-Уул, Дорноговь, Баян-Өлгий, Булган, Баянхонгор, Орхон, Архангай, Хэнтий, Сүхбаатар, Дорнод, Сэлэнгэ) боловсруулсан. 175 сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө боловсруулагдсан.	Аймгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө, сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөтэй холбоотой мэдээлэл, судалгааг ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	Аймгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөөнд хяналт хийж, тус газрын даргын 2023 оны 12 дугаар сарын 03-ны өдрийн 905 дугаартай албан бичгийг Инженер геодези ХХК-д хүргүүлсэн. Өлзийт, Хайрхан, Батцэнгэл, Эрдэнэмандал, Төвшрүүлэх сумдын 2023 оны сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг нэгтгэн ГЗБГЗЗЕГ-ын ГЗБХ Г.Пүрэвжаргалд purevjargal.g@gazar.gov.mn хаягаар 2024 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдөр хүргүүлсэн. НҮБ-ын Хүнс, хөдөө аж ахуйн байгууллагын санхүүжилтээр Өвөрхангай, Архангай, Баянхонгор аймгийн тодорхой сумдад хэрэгжиж буй "Хангайн бүсийн уулын ландшафтыг нөхөн сэргээх хамгаалах замаар экосистемийн үйлчилгээ болон орон нутгийн иргэдийн амжиргааг сайжруулах" төсөлд мэргэжлийн байгууллагын зүгээс 2025 онд төсөл хэрэгжиж буй Цэнхэр, Ихтамир, Чулуут, Булган сумдад нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг хийлгүүлэх тухай хүсэлтээ тус газрын даргын 2024 оны 06 дугаар сарын 12-ны өдрийн 543 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн.	
1.8.4	**Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө боловсруулах**	**Орон нутгийн**	**16 сум**	**98 сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө боловсруулж, баталгаажуулсан.**	**Жил бүр 18 сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөг боловсруулах ажлыг мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангаж ажиллана.**		

1.8.4.1	Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, тайлагнах.	Үйл ажиллагаа	Хэрэгжсэн арга хэмжээний тоо	Улсын хэмжээнд 175 сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө батлагдсан.	**Эхний хагас жилд:** Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөний хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжих ажлуудыг зохион байгуулж ажилласан байна. **Жилийн эцэст:** Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөний хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжих ажлуудыг зохион байгуулж, цахим системд байршуулсан байна. Хэрэгжилтийг 2024 оны 12 дугаар сард багтаан тайлагнасан байна.	Хайрхан, Төвшрүүлэх, Батцэнгэл, Өлзийт, Эрдэнэмандал сумдын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг газар зохион байгуулалт, хот төлөвлөлтийн цахим системд холбож, ирүүлэх талаарх чиглэлийг тус газрын даргын 2024 оны 06 дугаар сарын 12-ны өдрийн 544 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн.	

1.8.4.2	Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөг шинээр боловсруулах, тодотгох талаар аймаг, орон нутгийн удирдлагуудыг мэдээ, танилцуулгаар хангаж төлөвлөгөөний зардлыг төсөвт суулгах ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Санхүүжилтын хэмжээ	-	**Эхний хагас жилд:** Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөг шинээр боловсруулах болон тодотгоход шаардагдах зардлыг орон нутгийн төсөвт суулгуулах талаарх санал болон танилцуулгыг холбогдох албан тушаалтанд танилцуулах ажлыг зохион байгуулсан байна. **Жилийн эцэст:** Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөг шинээр боловсруулах болон тодотгоход шаардагдах зардлыг 2025 оны төсөвт тусгуулах ажлыг зохион байгуулж, батлуулсан байна.	НҮБ-ын Хүнс, хөдөө аж ахуйн байгууллагын санхүүжилтээр 2025 оноос Өвөрхангай, Архангай, Баянхонгор аймгуудын Хангайн нурууны орчмын сумдад хэрэгжиж буй "Хангайн бүсийн уулын ландшафтыг нөхөн сэргээх хамгаалах замаар экосистемийн үйлчилгээ болон орон нутгийн иргэдийн амжиргааг сайжруулах" төсөлд мэргэжлийн байгууллагын зүгээс 2025 онд төсөл хэрэгжиж буй Цэнхэр, Ихтамир, Чулуут, Булган сумдад нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг боловсруулах зардлыг тусгуулах хүсэлтийг тус газрын даргын 2024 оны 06 дугаар сарын 12-ны өдрийн 543 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн. Тус төслөөс 2025 онд Цэнхэр, Ихтамир, Чулуут, Булган сумдад нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг боловсруулах ажлын зардлыг шийдвэрлэн сум тус бүрийг 15000$ хийхээр шийдвэрлээд байна.	
1.8.4.3	Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөөг шинээр боловсруулах болон тодотгон боловсруулах ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Дүгнэлтийн тоо	Улсын хэмжээнд 175 сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө батлагдсан.	**Эхний хагас жилд:** Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө боловсруулах ажлын даалгаврыг боловсруулж, хянуулан батлуулсан байна. Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө боловсруулах ажлыг зохион байгуулж, төлөвлөгөө боловсруулах явцад хяналт тавьж, үе шат бүр дээр дүгнэлт гаргаж ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	БОАЖЯ, НҮБ-ын Хүнс, хөдөө аж ахуйн байгууллагын санхүүжилтээр Өвөрхангай, Архангай, Баянхонгор аймгийн тодорхой сумдад хэрэгжиж буй "Хангайн бүсийн уулын ландшафтыг нөхөн сэргээх хамгаалах замаар экосистемийн үйлчилгээ болон орон нутгийн иргэдийн амжиргааг сайжруулах" төсөлд мэргэжлийн байгууллагын зүгээс суурь судалгааны ажилд хамтарч оролцсоны үндсэн дээр нэг суманд 1500 долларын төсвөөр 2025 онд нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг хийлгүүлэх хүсэлтийг тус газрын даргын 2024 оны 06 дугаар сарын 12-ны өдрийн 543 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн.	

Стратеги төлөвлөгөөний зорилго 1.9. Мэдлэгт суурилсан, иргэд, олон нийтийн оролцоотой газар зохион байгуулалтын нэгдсэн төлөвлөлтийн системийг бий болгоно.							
1.9.1	**Монгол улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийг нийгэм, эдийн засаг, хүн амын өсөлт, байгалийн нөхцөл, нөөцийн чадавхид нийцүүлэн оновчтой зохион байгуулах, хуваарилах**	**Үйл ажиллагаа**	**Аймаг бүрээр боловсруулсан санал**	**21 аймаг, 330 сумын хилийн цэсийг тодотгосон.**	**Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн хилийн цэсийг боловсронгуй болгох саналыг боловсруулж, ЗГХЭГ-т хүргүүлсэн байна.**		
Стратеги төлөвлөгөөний зорилго 1.13. Төрийн үйлчилгээний ил тод байдлыг хангаж, цахим үйлчилгээг хөгжүүлэх замаар салбарын хэмжээнд цахим шилжилт хийх үйл ажиллагааг дэмжих							
1.13.2	**Салбарын үйл ажиллагаанд цахим гарын үсэг болон тоон гарын үсэг нэвтрүүлэх**	**Үйл**	**85 тоон гарын үсэг**	**Салбарын хэмжээнд нийт 649 тоон гарын үсгийг шинэчлэн олгосон.**	**Газрын харилцааны салбарын нийт албан хаагчид тоон гарын үсэг ашигладаг болсон байна.**		
1.13.2.1	Тоон гарын үсгийн олголт хийх, өдөр тутмын үйл ажиллагаанд ашиглах боломжийг нэвтрүүлэх	Үйл ажиллагаа	- Тоон гарын үсэг эзэмшигчийн тоо - Тоон гарын үсгийг ашиглаж буй үйл ажиллагааны тоо	Салбарын хэмжээнд нийт 649 тоон гарын үсгийг шинэчлэн олгосон.	- Тоон гарын үсгийн олголтыг шинэчлэн хийсэн байна. - Байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагаанд тоон гарын үсгийг ашигладаг болсон байна.	Байгууллагын хэмжээнд ГЗБГЗЗГ-аас 2021 онд 19 сумын газрын даамал, 5 мэргэжилтэн, 1 мэдээллийн технологийн мэргэжилтэнд нийт 25 тоон гарын үсэг тээгч Safenet төхөөрөмжийг 2021 оны 09 дүгээр сарын 20-ны өдөр бүрэн хүлээлгэн өгсөн. 2024 онд Архангай аймгийн Улсын бүртгэлийн газартай хамтран газрын мэргэжилтэн болон сумдын газрын даамлуудад GSign апп - аар гар утасны тоон гарын үсэг тээгч программ суулгаж 4 оронтой нууц дугаар авч цахим тоон гарын үсэг ашиглаж байна	
Стратеги төлөвлөгөөний зорилго 1.14. Төрийн архивын стандарт орчныг сайжруулах							

1.14.1	**Төрийн архивыг цахимжуулах, цахим мэдээллийн сан бүрдүүлэх, цахим үйлчилгээг нэвтрүүлэх**	**Үйл**	**1764 хадгаламжийн нэгж**	**2022 онд Төрийн архивын 14879 хадгаламжийн нэгжийн баримтыг архивын цахим системд холбосон.**	**1764 хадгаламжийн нэгжийн баримтыг архивын цахим системд холбоно.**		
1.14.1.1	Архивын баримтыг цахимжуулах, цахим мэдээллийн сан үүсгэх	Үйл ажиллагаа	Цахимжуулсан хадгаламжийн нэгжийн тоо	2023 оны байдлаар 90 хадгаламжийн нэгжийн 23,500 хуудас баримт цахимжсан.	**Эхний хагас жилд:** 50 хадгаламжийн нэгжийн баримтыг цахимжуулан Архивын цахим системд холбон, байнгын үйл ажиллагааг хангахад ГЗБГЗЗЕГ-ын Салбарын архивын хэлтэстэй хамтран ажиллаж холбогдох зааварчилгаа авсан байна. **Жилийн эцэст:** 100 хадгаламжийн нэгжийн баримтыг цахимжуулан Архивын цахим системд холбон, байнгын үйл ажиллагааг хангахад ГЗБГЗЗЕГ-ын Салбарын архивын хэлтэстэй хамтран ажиллаж холбогдох зааварчилгаа авсан байна.	Төрийн архивыг цахимжуулах, цахим мэдээллийн сан бүрдүүлэх чиглэлийн дагуу 2023 оны хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалтын дагуу байгууллагын албан хаагчид хөтлөгдөж дууссан баримтыг нэгдүгээр улиралд багтаан авах хуваарь гарган эхний хагас жилийн байдлаар 50 хадгаламжийн нэгжийн баримтыг зохион байгуулалтын нэгжүүдээс архивт цаасан болон цахим хувийн хамт хүлээлгэн өгсөн баримтыг ARCHIVE.GAZAR.GOV.MN архивын цахим системд холбон мэдээллийн санд 50 хадгаламжийн нэгжийг бүрэн оруулсан. 2024 оны жилийн эцсийн байдлаар нөхөн бүрдүүлэлтээр 56 хадгаламжийн баримтыг архивын цахим системд холбосон байна. Нийт 2024 оны жилийн эцсийн байдлаар 106 хадгаламжийн нэгжийг цахим мэдээллийн санд холбосон байна.	
Стратеги төлөвлөгөөний зорилго 1.15. Төрийн болон албаны нууцыг хадгалж хамгаалах							
1.15.1	**Төрийн болон албаны нууцыг хадгалж хамгаалах, хяналт тавих**	**Үйл**	**Зохион байгуулсан ажлын тоо**	-	**Төрийн болон албаны нууцыг хадгалж, хамгаалах талаарх ажлуудыг зохион байгуулсан байна.**		

1.15.1.1	Төрийн болон албаны нууцыг хадгалж, хамгаалах, хяналт тавих, Нууц албан хэрэг хөтлөлтийн үйл ажиллагааг зохион байгуулж, хэрэгжүүлэх	Үйл ажиллагаа	1 мэдээ, 1 тооллого	2023 онд Төрийн болон албаны нууцын хадгалалт, хамгаалалтын чиглэлээр явуулсан үйл ажиллагааны мэдээг ГЗБГЗЗГ-т хүргүүлсэн. 2023 онд Төрийн болон албаны нууцын тооллого хийж, дүн мэдээг хугацаанд нь явуулсан.	Төрийн болон албаны нууцын хадгалалт, хамгаалалтын чиглэлээр 2024 онд хэрэгжүүлсэн ажлын мэдээг **2024 оны 12 дугаар сарын 10-ны** дотор ТЕГ-ын орон нутаг дахь Тагнуулын газар, ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна. Нууцын албан хэрэг хөтлөлтийн үйл ажиллагааг зохион байгуулж, нууц баримттай танилцах иргэний итгэмжлэлийг шинэчлэх, нууцын баталгаа авах, нотлох лавлагаа гаргаж өгөх, гадаад улсад зорчих эрх бүхий албан тушаалтан, мэргэжилтний урьдчилсан мэдүүлгийг авах, шилжилт хөдөлгөөний мэдээллийг тус тус бүртгэлжүүлж, мэдээ тайланг ТЕГ-ын орон нутаг дахь Тагнуулын газар, ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна. Аймгийн ГХБХБГ-ын төрийн болон албаны нууцын хадгалалт хамгаалалтын үзлэг тооллого хийсэн байна. Тооллогын мэдээг ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	Тус онд хийж гүйцэтгэсэн ажлын тайлан, нууцын тооллогогыг хийж ГЗБГЗЗГ-ын архив мэдээллийн төвд Газрын даргын 2024 оны 11 дүгээр сарын 27-ны өдрийн А/67дугаартай тушаал Н/02 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн.	

Стратеги төлөвлөгөөний зорилго 1.20. Хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн сангийн суурь өгөгдлийг бүрдүүлэх, мэдээллийн нэгдсэн системийг бүрэн ашиглалтанд оруулж, хэрэглээнд нэвтрүүлнэ.							
1.20.1	**Инженерийн дэд бүтэцтэй холбоотой мэдээллийг Хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн санд бүртгэх**	**Үйл ажиллагаа**	**Инженерийн дэд бүтцийн мэдээлэл**	-	**Төлөвлөлтийн инженерийн дэд бүтэц, бэлтгэл ажлын мэдээллийг хот байгуулалтын кадастрын цахим системд бүртгэсэн байна.**		
1.20.1.1	Инженерийн дэд бүтэц, инженерийн бэлтгэл арга хэмжээний орон зайн тоон зургийг холбогдох хангагч, ашиглалт хариуцсан байгууллагатай хамтран баяжилт хийх, мэдээллийг Хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн санд бүртгэх ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Төлөвлөлтийн 7 давхаргын мэдээлэл	-	Аймгийн хэмжээнд Хот байгуулалтын кадастрын системд төлөвлөлтийн 7 давхаргын мэдээллийг бүртгэсэн байна.	Улс болон орон нутгийн хөгжлийн сан, хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжиж буй 23 төсөл арга хэмжээнд /"Ар ус ундарга" ХХК, "ЭБЦТС" ТӨХК, "МХС" ХХК, "Илч" ХХК / хангагч байгууллагуудаас олгосон техникийн нөхцөлийн мэдээллийг Хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн санд бүртгэв.	
1.20.2	**Хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн санг танилцуулах, сурталчилах**	**Үйл ажиллагаа**	**2 арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх**	-	**Хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн нэгдсэн системийг сурталчилсан байна.**		

1.20.2.1	Хот байгуулалтын кадастрын цахим системийг олон нийтэд сурталчилах	Үйл ажиллагаа	4 арга хэмжээ	-	**Эхний хагас жилд:**. Хот байгуулалтын кадастрын цахим системийг олон нийтэд сурталчлах чиглэлээр 2 арга хэмжээг зохион байгуулж хэрэгжүүлсэн байна. **Жилийн эцэст:** Хот байгуулалтын кадастрын цахим системийг олон нийтэд сурталчлах чиглэлээр 2 арга хэмжээг зохион байгуулж, хэрэгжүүлсэн байна.	2024 оны 04 дүгээр сарын 12-ны өдөр "Барилгын салбарын инженер, техникийн ажилчдын зөвлөгөөн - 2024" арга хэмжээ, 2024 оны 03-р сарын 18-ны өдөр Газрын даргын удирдамжаар "Бүсчилсэн хөгжлийг дэмжих хариуцлагатай газрын харилцаа" аяны хүрээнд Булган, Ихтамир, Өндөр-Улаан, Төвшрүүлэх, Цэнхэр сумын нийт 150 гаруй иргэдэд Хот байгуулалтын кадастрын цахим системын талаар болон Барилгын ажил эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл олгох дүрмийн талаар иргэдэд мэдээлэл хүргэв. - Архангай аймгийн ГХБХБГ-ын цахим хуудсаар дамжуулан иргэд аж ахуй нэгжүүдэд Urban.gov.mn цахим системийн талаар олон нийтэд тогтмол сурталчилж байна.	
Стратеги төлөвлөгөөний зорилго 1.21. Хяналт шалгалтын үйл ажиллагааны үр дүн, бүтээмжийг дээшлүүлнэ.							
1.21.1	**Аймгийн хэмжээнд газар өмчлөгч, эзэмшигч, ашиглагчдад хяналт шалгалт хийх**	**Үйл ажиллагаа**	**Хэрэгжилтийн хувь**	-	**Газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө болон газрын төлөв байдал, чанарын хянан магадлагааны хэрэгжилтийг 80%-д хүргэсэн байна.**	ГЗБГЗЗЕГазрын салбарын улсын ерөнхий байцаагчийн баталсан 35-00/03 дугаартай Улсын болон орон нутгийн төсөв, гадаадын зээл тусламж, төсөл хөтөлбөр, хувийн хөрөнгө оруулалтаар 2024 онд шинээр баригдаж буй барилга байгууламж, инженерийн шугам сүлжээнд төлөвлөгөөт хяналт шалгалт хийсэн тухай, **Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдэж буй 35-00/03 удирдамж:** Тариат сумын цэцэрлэгийн барилгын өргөтгөл, 50 ор, Батцэнгэл сум 320 суудалтай сургуулийн барилга, Цахир суманд 320 суудалтай сургуулийн барилга, Эрдэнэбулган суманд 1000 хүний суудалтай спортын ордон, Хайрхан сумын 320 суудалтай сургуулийн барилга, Эрдэнэбулган сумын Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төв-ийн барилга, Эрдэнэбулган сум "Ар ус	

1.21.1.1	Аймгийн хэмжээнд газар, геодези, зураг зүйн чиглэлээр их, дунд эрсдэлтэй үнэлэгдсэн 18 объектод төлөвлөгөөт хяналт шалгалт хийх	Үйл ажиллагаа	Шалгалт хийсэн объектын тоо, гүйцэтгэлийн хувь, хууль сахин мөрдөлтийн түвшин, илрүүлсэн зөрчил, арилгуулалтын хувь, улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэрийн биелэлт, эрсдэлийн түвшин буурсан объектын тоо, хувь	- Их, дунд эрсдэлтэй үнэлэгдсэн 576 объектод төлөвлөгөөт шалгалт хийхээр "Хяналт шалгалтын төлөвлөгөөг" Засгийн газрын 2023 оны 79 дүгээр тогтоолоор батлуулсан. - Барилга, хот байгуулалтын Сайдын 2023 оны 74 дүгээр тушаалаар батлуулсан.	Шалгалтаар их, дунд эрсдэлтэй үнэлэгдсэн нийт объектын эрсдэлийн түвшинг бууруулсан байна. Хяналтын хуудсаар илэрсэн зөрчлийг арилгуулсан байна. Улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэрийн биелэлтийг бүрэн хангуулсан байна.	Ундарга ХХК-ийн цэвэрлэх байгууламж, Ихтамир сумын Шинэ сум төсөл, Хотонт сум Солийн Данзангийн нэрэмжит музей, цэцэрлэгт хүрээлэнгийн барилга/ **Хувийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдэж буй ажилууд:** Эрдэнэбулган суманд "Цагаан сүмбэр" ХХК-ийн орон сууцны барилга, Иргэн Манлайгийн 168 айлын орон сууцны барилга, Иргэн Номингийн 15 айлын орон сууцны барилга, "Эсгэл ХХК-ны орон сууцны барилга, Иргэн Бямбаагийн зочид буудлын барилга, Тариат сумын "Их хоргын хишиг жуулчны бааз", Тариат сумын Хорго- Өргөө жуулчны бааз зэрэг ажилуудад төлөвлөгөөт хяналт шалгалтын ажилыг хийж гүйцэтгэж. Илэрсэн зөрчил дутагдлыг газар дээр нь арилгуулж заавар зөвөлгөө өгч ажиллаа. 2024 оны 11 сарын 15-нд Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн ерөнхий газар 35-00/03,тоот төлөвлөлгөөт хяналт шалгалт хийсэн тухай танилцуулагыг хүргүүлсэн.	

1.21.1.2	Газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн цахим системийн "Газрын кадастрын цахим систем"-д нэгж талбарын цахим хувийн хэргийн бүрдүүлэлтэд урьдчилан сэргийлэх хяналт шалгалт хийх.	Үйл ажиллагаа	Хяналт шалгалтад хамрагдсан объектын тоо, гүйцэтгэлийн хувь, хууль сахин мөрдөлтийн түвшин, илрүүлсэн зөрчил, арилгуулалтын хувь, улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэрийн биелэлт	Газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн цахим системийн "Газрын кадастрын цахим систем"-д нэгж талбарын цахим хувийн хэргийн бүрдүүлэлтэд хяналт хийх, дүгнэлт гаргах, авах арга хэмжээний саналыг боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг байгуулагдаж, удирдамжийн дагуу цахим системд үүсгэсэн хувийн хэргийн 1.2 хувь буюу 13,501 нэгж талбарын хувийн бүрдүүлэлтэд хяналт хийсэн.	Батлагдсан удирдамжийн хүрээнд хяналт шалгалтыг хийж илэрсэн зөрчлийг арилгуулсан байна. Шалгалтын дүнг хурлаар хэлэлцүүлэн, илэрсэн зөрчлийг бүрэн арилгуулах арга хэмжээг зохион байгуулсан байна. Улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэрийн биелэлтийг бүрэн хангуулсан байна.	ГЗБГЗЗЕГазрын салбарын улсын ерөнхий байцаагчийн баталсан 35-00/08 дугаартай урьдчилсан сэргийлэх шалгалтын хүрээнд Цахим хувийн хэргийн материал үүссэн эсэх, материалыг үнэн зөв оруулсан эсэх зэрэг асуудал дээр 19 сумаас түүвэрлэн авч судалгааг гаргаж байна. Үүнд: Хотонт сумын 2021,2022,2023 оны газар олголтонд түүвэрийн аргаар 64 иргэн, аж ахуй нэгж байгууллагыг хамруулахад бичиг баримтын бүрдэл дутуу-63, Хоосон цаас сканердаж оруулсан-1, Материал оруулаагүй-2, Буруу материал оруулсан-7 зөрчилүүд гарсан байна. Ихтамир сумaнд 2023 оны газар олголтонд түүвэрийн аргаар 14 иргэн, аж ахуй нэгж байгууллагыг хамруулахад бичиг баримтын бүрдэл дутуу-9, Материал оруулаагүй-6 зөрчилүүд гарсан байна. 2024 оны 11 сарын 20-нд Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн ерөнхий газар 35-00/08,тоот урьдчилсан сэргийлэх хяналт шалгалт хийсэн тухай танилцуулагыг хүргүүлсэн.	
1.2.1.3	Тусгай зөвшөөрөлтэй болон мэргэжлийн байгууллагын эрхтэй хуулийн этгээдийн үйл ажиллагаанд урьдчилан сэргийлэх хяналт шалгалт хийх	Үйл ажиллагаа	Шалгалт хийсэн объектын тоо, илрүүлсэн зөрчил, арилгуулалтын хувь, улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэрийн биелэлт, эрсдэлийн түвшин буурсан объектын тоо	-	Батлагдсан удирдамжийн хүрээнд хяналт шалгалтыг хийж илэрсэн зөрчлийг арилгуулсан байна. Дүнг холбогдох хурлаар хэлэлцүүлэн, илэрсэн зөрчлийг бүрэн арилгуулах арга хэмжээг зохион байгуулсан байна. Улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэрийн биелэлтийг бүрэн хангуулсан байна.	ГЗБГЗЗЕГазрын салбарын улсын ерөнхий байцаагчийн баталсан 35-00\12 дугаартай урьдчилсан сэргийлэх шалгалтын хүрээнд илэрсэн зөрчил дутагдлыг газар дээр нь арилгуулж заавар зөвөлгөө өгч ажиллаа. 2024 оны 11 сарын 13-нд Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн ерөнхий газар 35-00/012, тоот урьдчилсан сэргийлэх хяналт шалгалт хийсэн тухай танилцуулагыг хүргүүлсэн.	

1.21.1.4	Соёл, урлагийн байгууллагын газар эзэмшил, ашиглалтын байдалд урьдчилан сэргийлэх хяналт шалгалт хийх	Үйл ажиллагаа	Шалгалт хийсэн объектын тоо, илрүүлсэн зөрчил, арилгуулалтын хувь, улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэрийн биелэлт, эрсдэлийн түвшин буурсан объектын тоо	-	Батлагдсан удирдамжийн хүрээнд хяналт шалгалтыг хийж илэрсэн зөрчлийг арилгуулсан байна. Дүнг холбогдох хурлаар хэлэлцүүлж, илэрсэн зөрчлийг бүрэн арилгуулах арга хэмжээг зохион байгуулсан байна. Улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэрийн биелэлтийг бүрэн хангуулсан байна.	Соелын салбарын улсын байцаагч, ГЗБГЗЗЕГазар, салбарын улсын ерөнхий байцаагчийн нарын баталсан 35-00/05, 05-00-00-001/07 тоот дугаартай урьдчилсан сэргийлэх шалгалтын хамрах хүрээн нь : Архангай аймгийн соел урлагийн байгууллагын зориулалтаар газар эзэмшиж, ашиглаж байгаа хуулийн этгээд, мөн улсын хэмжээнд түүх, соелын үл хөдлөх дурсгалт газрын судалгаанд үндэслэн газрын нэгдсэн цахим системд оруулах гэх мэт асуудалд шалгалт хийж гүйцэтгэнэ. Дээрх шалгалтанд хамрагдах газруудын судалгааг аймгийн соелын газраас гаргуулж авч цахим системд 13 сумын соёлын төвийн газар ашиглалтын байдалд шалгалтыг хийж байна. Мөн түүхийн дурсгалт 22-р газрын судалгааг аймгийн соёлын газраас гаргуулж авсан. 2024 оны 10 сарын 22-нд Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн ерөнхий газар 35-00/05, 05-00-00-001/07 тоот урьдчилсан сэргийлэх хяналт шалгалт хийсэн тухай танилцуулагыг хүргүүлсэн.	
1.21.1.5	Газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн цахим системд зөрчилтэй бүртгэгдсэн иргэн, хуулийн этгээдийн газар эзэмшил, ашиглалтын байдалд урьдчилан сэргийлэх хяналт шалгалт хийж, зөрчлийг арилгуулах	Үйл ажиллагаа	Шалгалт хийсэн объектын тоо, илрүүлсэн зөрчил, арилгуулалтын хувь, улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэрийн биелэлт, эрсдэлийн түвшин буурсан объектын тоо	-	Батлагдсан удирдамжийн хүрээнд хяналт шалгалтыг хийж илэрсэн зөрчлийг арилгуулсан байна. Дүнг холбогдох хурлаар хэлэлцүүлэн, илэрсэн зөрчлийг бүрэн арилгуулах арга хэмжээг зохион байгуулсан байна. Улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэрийн биелэлтийг бүрэн хангуулсан байна.	ГЗБГЗЗЕГазрын салбарын улсын ерөнхий байцаагчийн баталсан 35-00/05 дугаартай урьдчилсан сэргийлэх шалгалтын хүрээнд: Цахим системд зөрчилтэй бүртгэгдсэн иргэн, хуулийн этгээдийн судалгааг 2 сумаас түүвэрлэн авч гаргаж урьдчилсан сэргийлэх хяналт шалгалтын ажлыг хийж гүйцэтгэлээ. 2024 оны 11 сарын 12-нд Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн ерөнхий газар 35-00/05, тоот урьдчилсан сэргийлэх хяналт шалгалт хийсэн тухай танилцуулагыг хүргүүлсэн.	

1.21.1.6	Өмнөх хяналт шалгалтаар илэрсэн нэгж талбарын цахим системд үүсгэсэн хувийн хэргийн бүрдүүлэлтэд гүйцэтгэлийн хяналт хийх	Үйл ажиллагаа	Шалгалт хийсэн объектын тоо, илрүүлсэн зөрчил, арилгуулалтын хувь, улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэрийн биелэлт, эрсдэлийн түвшин буурсан объектын тоо	2023 онд Газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн цахим системийн "Газрын кадастрын цахим систем"-д нэгж талбарын цахим хувийн хэргийн бүрдүүлэлтэд хяналт хийх, дүгнэлт гаргах, авах арга хэмжээний саналыг боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг байгуулагдаж, удирдамжийн дагуу цахим системд үүсгэсэн хувийн хэргийн 1.2 хувь буюу 13,501 нэгж талбарын хувийн бүрдүүлэлтэд хяналт хийсэн.	**Эхний хагас жилд:** Батлагдсан удирдамжийн хүрээнд хяналт шалгалтыг хийж илэрсэн зөрчлийг арилгуулсан байна. дүнг холбогдох хурлаар хэлэлцүүлэн, илэрсэн зөрчлийг бүрэн арилгуулах арга хэмжээг зохион байгуулсан байна. Улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэрийн биелэлтийг бүрэн хангуулсан байна.	Гүйцэтгэлийн шалгалтаар илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулахын тул дараах газруудыг Аймгийн Засаг даргын захирамжийн дагуу хүчингүй болгов. 1. Архангай аймгийн Засаг даргын 2024 оны 05 дугаар сарын 31-ны өдрийн Газар эзэмших эрхийг хүчингүй болгох А/411 тоот захиарамжийн дагуу Эрдэнэбулган сумын Засаг даргын 2019 оны А/197, А/99 дугаартай 2 захирамжаар 5 иргэнд газар эзэмшүүлсэн газар нь БОАЖСайд, БХБСайдын хамтарсан 2015 оны А-230/127 тушаалаар батлагдсан үерийн далангаас 100 метр-д газар олголт хийхгүй гэсэн журамыг зөрчсөн тул газар эзэмших эрхийг хүчингүй болгосон. 2. Архангай аймгийн Засаг даргын 2024 оны 05 дугаар сарын 31-ны өдрийн Газар эзэмших эрхийг хүчингүй болгох А/412 тоот захиарамжийн дагуу Эрдэнэбулган сумын Засаг даргын 2020 оны А/249, 2023 оны А/02, дугаартай захирамжаар 3 иргэнд газар эзэмшүүлсэн байгаа нь дараах хууль, Харилцаа холбооны тухай хууль, Авто замын тухай хуулиудыг зөрчиж олгосоны дагуу газар эзэмших эрхийг хүчингүй болгосон. 3. Булганхангай хороололын 50 айлын газрыг Цэцэрлэг хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөлгөө болон Хэсэгчлсэн ерөнхий төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй гэсэн үндэслэлээр 2024 оны 07 дугаар сарын 24-ны А/569 тоот захирамжаар 50 иргэний "Газар эзэмших эрхийг хүчингүй болгосон. 4. Аймгийн Засаг даргын 2023 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдрийн "ажлын хэсэг байгуулах тухай" А/298 дугаартай захирамжаар томилогдсон ажлын хэсгийн Цэнхэр сумын газар олголт, хууль зөрчигдсөн үүлдлийг шалгаж зөрчил дутагдлыг илрүүлсэн	

						тухай 2023 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрийн дүгнэлтэд дурдагдсан Засаг даргын захирамж, захирамжийн холбогдох хэсгийг хүчингүй болгож нийтдээ Цэнхэр сумын Буйлан багт газар тариалангийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг 18 иргэн, аж ахуй нэгж байгууллагын газар эзэмших эрхийг 2024 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдрийн А/457 тоот захирамжаар "Газар эзэмших эрхийг хүчингүй болгосон.	
Стратеги төлөвлөгөөний зорилго 1.22. **Хүн амын нутагшилт, суурьшлийн зохистой тогтолцоонд тулгуурлан хот байгуулалт, газрын харилцааны эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгоно.**							
1.22.2	**Захиргааны чиглэлээр эрх зүйн актуудын хэрэгжилтэд дүн шинжилгээ хийх, боловсронгуй болгох**	**Үйл ажиллагаа**	**Жил бүр 5-аас доошгүй эрх зүйн акт**	**Жил бүр 10 орчим эрх зүйн акт боловсруулж байна.**	**Нийт эрх зүйн актын 10 орчим хувийг шинэчилсэн байна.**	ГЗБГЗЗЕГ-ын 2024 онд албан бичгээр ирүүлсэн журмын төслүүдэд дараахь саналуудыг хүргүүлсэн. Үүнд: 1. ГЗБГЗЗЕГ-аас 2024 оны 02 дугаар сарын 05-ны өдрийн 120 дугаартай албан бичгээр ирүүлсэн Газар эзэмших, ашиглах эрхийн гэрчилгээ олгох журмын төсөлд санал авах тухай хүсэлттэй танилцаж, тус газрын даргын 2024 оны 02-р сарын 15-ны өдрийн 120 дугаартай абан бичгээр саналыг хүргүүлсэн. 2. ГЗБГЗЗЕГ-ын 2024 оны 1/684 дугаартай албан бичгээр ирүүлсэн Засгийн газрын 2017 оны 287 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Газрыг улсын тусгай хэрэгцээнд авах, гаргах, түүний хэмжээ заагийг тогтоох, ашиглах журам"-ыг үндэслэн байгуулах гурвалсан гэрээний төсөлд санал авах тухай албан бичгийг судлан тус газрын даргын 2024 оны 03 дугаар сарын 20-ны өдрийн 364 дугаартай албан бичгээр хариу хүргүүлсэн.	

1.22.2.1	Нийтээр болон салбарын хэмжээнд дагаж мөрдөх захиргааны хэм хэмжээний актын төсөлд санал өгөх	Үйл ажиллагаа	Санал өгсөн төслийн тоо	2022 онд улсын хэмжээнд 6 норм, дүрэм, 5 стандарт, 12 журам, 3 заавarт санал өгсөн.	Нийтээр болон салбарын хэмжээнд дагаж мөрдөх захиргааны хэм хэмжээний актын төсөлд санал өгсөн байна.	3. ГЗБГЗЗЕГ-ын 2024 оны 1/1253 дугаартай албан бичгээр ирүүлсэн газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн цахим системийн үйл ажиллагааны журамд санал өгөх тухай албан бичгийг судлан тус газрын даргын 2024 оны 457 дугаартай албан бичгээр хариу хүргүүлсэн. 4. ГЗБГЗЗЕГ-ын 2024 оны 11 дүгээр сарын 12-ны өдрийн 2/3052 дугаартай газрын удирдлагын цахим системд хөгжүүлэлтийн санал авах тухай ирүүлсэн албан бичгийг судлан хэлтсийн хэмжээнд судлан саналаа тус газрын даргын 2024 оны 11 дүгээр сарын 15-ны өдрийн 1048 дугаартай албан бичгээр хариу хүргүүлэв. 5. “Газрын нэгдмэл сангийн удирдлагын нэгдсэн цахим системийн үйл ажиллагааны журам”-ын төсөлд Газрын даргын 2024 оны 457, “Нэгж талбарын хувийн хэрэг хөтлөх журам”-ын төсөлд Газрын даргын 2024 оны 363, “Газар эзэмших, ашиглах эрхийн гэрчилгээ олгох журам”-ын төсөлд Газрын даргын 2024 оны 120, Хот байгуулалтын кадастрын журмын төсөлд Газрын даргын 2024 оны 113, “Нийтийн сервитут тогтоосон газарт нөхөх олговрын хэмжээг тооцох, нөхөх олговрыг тогтоох, нөхөх олговрыг дүйцүүлэн тооцож олгож журам”-ын төсөлд Газрын даргын 2024 оны 102 дугаартай албан бичгүүдээр тус тус саналыг хүргүүлсэн.	

1.22.2.2	Эрсдэлд суурилсан хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх, төлөвлөх ажлын хүрээнд газар, геодези, зураг зүйн хяналтын чиглэлээр эрсдэлийн шалгуур үзүүлэлтээр объектын эрсдэлийн үнэлгээ хийх	Үйл ажиллагаа	Эрсдэлийн үнэлгээг үнэлсэн байдал	2023 онд улсын хэмжээнд 7035 объектод эрсдэлийн үнэлгээ хийсэн.	**Жилийн эцэст:** Эрсдэлийн шалгуур үзүүлэлтээр объектын эрсдэлийг үнэлэх ажлыг зохион байгуулсан байна.	http://e-khyanalt.mn, цахим системийг өдөр тутамдаа үйл ажиллагаандаа бүрэн ашиглаж байна. http://e-khyanalt.mn цахим системд 59 объектыг 2024 онд үнэлсэн их, дунд бага эрсдэлтэйгээр үнэлсэн. Биелэлт-100%	
1.22.2.3	Их, дунд эрсдэлтэй үнэлэгдсэн 2025 онд төлөвлөгөөт хяналт шалгалтад хамрагдах объектын жагсаалтыг батлуулах	Үйл ажиллагаа	Төлөвлөгөөт хяналт шалгалтад хамрагдах объектын жагсаалтыг батлуулсан байдал	Барилга, хот байгуулалтын Сайдын 2023 оны 74 дүгээр тушаалаар 2023 онд улсын хэмжээнд 367 объектод хяналт шалгалт хийсэн.	**Жилийн эцэст:** Төлөвлөгөөт хяналт шалгалтад хамрагдах объектын жагсаалтыг Засгийн газраар батлуулахад санал өгч, ГЗБГЗЗЕГ-тай хамтран ажилласан байна.	2025 оны төлөвлөлгөөт хяналт шалгалтын хамрагдах 10 объектын судалгааг ГЗБГЗЗЕГазар луу vider-аар хяналтын хэлтэс рүү улсын ахлах байцаагч Энх-эрдэнэ лүү баталуулахаар хүргүүлсэн.	
1.22.5	**"Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн"-ий хүрээнд мод тарих ажлыг зохион байгуулах**	**Үйл ажиллагаа**	**Салбарын хэмжээнд 4761 мод**	**2021 онд ГЗБГЗЗГ, Нийслэлийн ГЗБА, 21 аймгийн ГХБХБГ нийт 3862 мод тарьсан.**	**"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд мод тарих ажлыг зохион байгуулж, салбарын хэмжээнд тайланг нэгтгэн гаргасан байна.**	Тус газраас 2021-2030 он хүртэл 1100 мод тарих тухай газрын даргын 2024 оны 01 дүгээр сарын 28-ны өдрийн "Төлөвлөгөө батлах тухай" А/04 дугаартай тушаал батлагдсан. 2022 оны хэрэгжилт 100% 2023 оны хэрэгжилт 240 хувьтай биелсэн. 2024 онд аймгийн Засаг даргын "Бүх нийтээр мод тарих тухай" А/272 дугаартай захирамжийн хүрээнд Тамирын голын хамгаалалтын зурвас, бэлтгэсэн хашаанд тус газрын албан хаагчид 30 ширхэг **Улиас** модыг 150,000 төгрөгөөр худалдан авч 2024 оны 05 дугаар сарын 03-ны өдөр тарьж, цэнэг усалгааг долоо хоног бүрийн хагас сайн	
1.22.5.1	"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд мод тарих ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	110 ш мод	2023 онд тус салбарын хэмжээнд хавар нийт 1886 мод тарьсанаас 1635 мод ургаж байна.	"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд мод тарих ажлыг зохион байгуулж, тайланг ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.		

1.22.5.2	Ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх зориулалтаар газар эзэмшүүлэх байршлыг тодорхойлж газар зохион байгуулалтын тухайн жилийн төлөвлөгөөнд тусган хэрэгжилтийг хангуулах	Үйл ажиллагаа	Иргэн, аж хуйн нэгж, байгууллагад Мод үржүүлгийн зориулалтаар олгосон газрын тоо, хэмжээ	-	Шинээр тарьж, арчилж ургуулсан ой, модоор бүрхэгдсэн болон тохижилт хийсэн цэцэрлэгт хүрээлэн, гудамжны талбайн хэмжээ нэмэгдсэн байна.	өдөр 4 удаа байгаль орчны газрын мэргэжилтэн н.Жаргалмаагийн хяналтад хийж гүйцэтгэсэн. Мөн тус сумын газрын даамлууд ажиллаж байгаа сумандаа 2 ширхэг нийт 40 ширхэг модыг тус захирамжийн хүрээнд тарьснаар 2024 оны эхний жилийн эцсийн байдлаар тус газар нь нийт 110 ширхэг мод тарьж тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт 100 хувь байна. 2024 онд ойн зурвас байгуулах аянд 105 байгууллагын 2733 гаруй хүн 4100 ширхэг улиасыг тариад байна. Мод үржүүлэхээр хүсэлт ирүүлсэн 2 иргэний хүсэлтийг судалж байна. 2024 оны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд Их тамир суманд 3 байршилд 6 га газрыг төлөвлөж олгосон байна.	
1.22.6	**"Бүсчилсэн хөгжлийг дэмжих жил"-ийн хүрээнд зохион байгуулсан арга хэмжээнд оролцох**	**Үйл ажиллагаа**	**Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ**	**Засгийн газрын 2023 оны 481 дүгээр тогтоолоор 2024 оныг "Бүсчилсэн хөгжлийг дэмжих жил" болгон зарласан.**	**"Бүсчилсэн хөгжлийг дэмжих жил"-ийн хүрээнд зохион байгуулсан арга хэмжээнд оролцсон байна.**	2024 оны 01 дүгээр сарын 22-ны өдөр Газрын даргын тушаалаар Монгол улсад Газрын харилцааны мэргэжлийн байгууллага үүсэж хөгжсөний 70 жилийн ойн хүрээнд зарлагдсан "Бүтээлч ажил"-ыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд тус газраас хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг баталж 70 дугаартай албан бичгээр ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүсэн. Төлөвлөгөөнд 5 ажлыг үр бүтээлтэй хэргжүүлэхээр тусгасан. 1. Эрдэнэбулган, Булган сумын нутаг Бор өндөр уулын хэсэгчилсэн төлөвлөлтөд 100 сая, Өндөр-Улаан сумын Бэлхи, Донгой багийн хэсэгчилсэн төлөвлөлтөд 54 сая төгрөг суулгаж тендэр зарласан	

1.22.6.1	"Бүсчилсэн хөгжлийг дэмжих-Хариуцлагатай газрын харилцаа"-ны жилийн хүрээнд аймгийн хэмжээнд төлөвлөгөө гарган, хэрэгжүүлж ажиллах	Үйл ажиллагаа	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тоо	ГЗБГЗЗЕГ-ын даргын 2024 оны А/05 дугаар тушаалаар 2024 оныг "Бүсчилсэн хөгжлийг дэмжих-Хариуцлагатай газрын харилцаа"-ны жил болгон зарласан.	Нэрэмжит жилийн хүрээнд хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулан баталж, хэрэгжилтийг хагас, бүтэн жилээр ГЗБГЗЗЕГ-т тайлагнасан байна.	2. Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар 58 сая төгрөгийн өртөгтэй Киоски машин худалдаж авахаар "Ньюкомпас" ХХК-тай гэрээ байгуулж, аймгийн төвд ГХБХБГ, Тариат, Эрдэнэмандал сумдад 4 ширхэг, сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар Эрдэнэбулган суманд 19.8 сая төгрөгийн 1, нийт 5 ширхэг HS8044-A09 маркийн Киоски төхөөрөмжийг 2024 оны 6 дугаар сарын 04 ний өдөр хүлээн авсан. Эдгээр 5 киоски төхөөрөмжийг суурилуулснаар иргэд олон нийтэд нэг цэгээс газрын мэдээллээ авах боломжийг бүрдүүлсэн. Хэрэгжилт 100% 3. Хайрхан, Хотонт, Булган сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах ажлын тендэрт "Инженер геодези" ХХК, Төвшрүүлэх сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах ажлын тендэрт "Циркул проект" ХХК-ууд шалгарч 2024 оны 05 дугаар сарын 09-ны өдөр ажил гүйцэтгэх гэрээг байгуулсан. Хэрэгжилт 100% 4. 15 сумын 18719 нэгж талбарын хувийн хэргийг 209854 хуудас материалыг аймагт төвлөрүүлсэн. 5. Эрдэнэбулган сумын гэр хорооллын гудамж талбай, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хаягжуулалтыг "Юнител" ХХК-тай хамтран шинэчлэхээр уулзалт ярилцлага зохион байгуулж гудамж, зам талбай орон сууц, хашааны тоог зургийн хамт гаргаж өгөн хамтран ажиллаж байна. Мөн "Бүсчилсэн хөгжил-Хариуцлагатай газрын харилцаа аяны хүрээнд" 2024 оны 03 дугаар сарын 18-с 22-ны өдрүүдэд Булган, Хотонт, Төвшрүүлэх сумдын ЗДТГын албан хаагчид, 05-р сарын 24-27-ны өдрүүдэд Б.Отгонцэрэн мэргэжилтний хамт 3 дугаар сургууль, спорт цогцолбор	

						сургуулийн багш, албан хаагчдад нийт 89 иргэнд egazar.gov.mn-д хандан газрын харилцааны үйлчилгээ хэрхэн авах, төлөвлөгөөнд хэрхэн санал өгөх вэ, шинээр газар авах хүсэлт илгээх, дуудлага худалдаанд оролцох, газрын төлбөрийн мэдээллээ хэрхэн харах болон газрын төлбөрийн нэхэмжлэлийн дагуу цахим төлөлтийг хэрхэн хийх талаар мэдээлэл зөвлөмжийг өгөв.	

ХОЁР. ТӨРИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР, ХҮРТЭЭМЖИЙГ САЙЖРУУЛАХ ЗОРИЛТ, АРГА ХЭМЖЭЭ

Д/д	Стратеги төлөвлөгөө болон үндэслэж байгаа бусад бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж	Төсөв	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин	Хүрсэн түвшин буюу хэрэгжилт /Хүрээгүй бол тайлбар/	
2.1.2	**Том масштабын байр зүйн тоон зураг, инженерийн шугам сүлжээний мэдээллийн сангийн баяжуулалт, үйлчилгээ**	**Үйл ажиллагаа**	**Байр зүйн тоон зураг, шугам сүлжээний мэдээллийн сангийн цахим үйлчилгээгээр хэрэглэгч байгууллага, иргэдийг хангах**	**Байр зүйн тоон зураг, инженерийн шугам сүлжээний мэдээллийн санг хөтлөх журам батлагдсан.** **Байр зүйн тоон зураг, шугам сүлжээний мэдээллийн сангийн цахимаар шинэчлэх боломж бүрдсэн.**	**21 аймаг, нийслэлийн 1:1000-ны масштатбай байр зүйн болон инженерийн шугам сүлжээний зургийн мэдээллийн сангийн шинэчлэлтийг хөтөлсөн байна.**	Эрдэнэбулган сумын 300 ортой нэгдсэн эмнэлэг, Иргэн Оюунцэцэгийн үйлчилгээний төв, ШШГГазрын ажилчдын орон сууц, 4-р сургуулийн өргөтгөлийн барилга, Цэнхэр сум иргэн Жавзандуламын ЦДАШ, Төвшрүүлэх сумын 150 ортой хүүхдийн цэрцэрлэг, Өндөрулаан сумын төрийн банк, Өгийннуур сум Өгий баг ЦДАШ дэд станцын, Анууд худалдааны төв, Идэржаваа ХХК-ын 120 айлын орон сууц гүйцэтгэлийн зургийг актаар хүлээн авч 1:1000 масштабтай байр зургийг шинэчилсэн.	
2.1.2.1	Бусад байгууллагын захиалгаар хийгдсэн геодези, зураг зүйн ажлыг шалгаж хүлээн авах	Үйл ажиллагаа	Геодези, зураг зүйн ажлын үр дүн ирүүлсэн хүсэлтийн тоо	2023 онд ААН-ийн ирүүлсэн хүсэлтэд хяналт хийж, дүгнэлтээр АМХ-д хүлээлгэн өгсөн.	Хүсэлт ирсэн тухай бүрд ажлыг шалгаж, үр дүнг хүлээн авч геопорталд мэдээллийг оруулж, хэрэглээнд гаргасан байна.	Геодези зураг зүйн үйлдвэрлэл үйлчилгээний тусгай зөвшөөрөл бүхий Агдам сүрэй ХХК, Гмомон ХХК, Ред Лайн Мастер ХХК-ны гүйцэтгэлийн зургийг хүлээлгэн өгөх 24 хүсэлтийг хүлээн авч шийдвэрлэсэн. 2 хүсэлтийг Urban захим системд оруулсан.	

2.1.3	**Статик хэмжилтийн тэгшиттэн бодолтын онлайн боловсруулалтын системийн үйл ажиллагаа**	**Үйл ажиллагаа**	**1 систем**	**GNSS-ийн байнгын ажиллагаатай станцын сүлжээнд тулгуурлан статик хэмжилтийн тэгшиттэн бодолт хийдэг онлайн боловсруулалтын системийг хөгжүүлж, хэрэглээнд нэвтрүүлсэн.**	**GNSS-ийн байнгын ажиллагаатай станцын сүлжээнд тулгуурлан статик хэмжилтийн тэгшиттэн бодолт хийдэг онлайн боловсруулалтын системийн хэвийн ажиллагааг хангасан байна.**	ГЗБГЗЗЕГазраас чиглэл ирээгүй байна	
2.1.3.1	Геодезийн сүлжээний цэгийн солбицлыг ITRF2020 солбицлын тогтолцоонд шилжүүлэх судалгаа хийх	Үйл ажиллагаа	1 цэг	Засгийн газрын 2022 оны 267 дугаар тогтоолоор ITRF2020 солбицлын тогтолцоог ашиглахаар болсон.	**Эхний хагас жилд:** Аймгийн төвд байрлах гравиметрийн сүлжээний цэг дээр GNSS-ийн 12 цагийн хэмжилт хийж өгөгдлийг ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	2024 оны 01 сарын 24 нд ГЗЗХ-ийн мэргэжилтэн Ундармаа Цэцэрлэг GNNS суурийн станцыг ITRF 2020 солбицолын тоглолцоонд тохируулан хяналтын хэмжилт хийж үр дүнг 2024 оны 01 сарын 24 нд Viber-аар хүргүүлсэн. 12 цагийн статик хэмжилт хийх чиглэл ирээгүй байна.	
2.1.4	**Газар зүйн нэрийн мэдээллийн сангийн баяжуулалт, үйлчилгээ**	**Улсын болон орон**	**Монгол орны газар зүйн нэрийн мэдээллийн сан байгуулж, хэрэглээнд гаргах**	**1:100000-ны масштабтай байр зүйн зурагт орсон газар зүйн нэрийн мэдээллийн санг бий болгосон.** **42 сумын газар зүйн нэрийн мэдээллийн санг цэг, шугам, талбайгаар үүсгэсэн.**	**Геопортал цахим системд 2020-2021 онд гүйцэтгэсэн газар зүйн нэрийн мэдээллийн санг хүлээн авч нэрийн мэдээллийн системд оруулсан байна.**		
2.1.4.1	Газар зүйн нэрийн мэдээллийн сан хөтлөх	Үйл ажиллагаа	1 мэдээллийн сан	2021 онд Газар зүйн нэрийн мэдээллийн санг геопорталд оруулсан.	Геопортал цахим системд аймгийн хэмжээний газар зүйн нэрийн мэдээллийг засварлан оруулж, цахим үйлчилгээг нэвтрүүлсэн байна.	Төвшрүүлэх сумын газар зүйн нэрийн тодруулалтын ажлыг Агдамсүрвэй ХХК-тай гэрээ байгуулан ажлаа эхлүүлээд байна. ажилаа хүлээлгэн өгөх үед зөрүүтэй газар зүйн нэрийн засварлан мэдээллийн санд оруулна.	

2.1.5	**Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийн цахим санг шинэчлэх**	**Үйл ажиллагаа**	**GNSS-ийн дэд болон зураглалын сүлжээ 200 цэг, тэмдэг**	**Геодезийн цэг, тэмдэгтийн мэдээллийн санг шинэчилж, 2022 онд мэдээллийн санг цахимаар түгээх тогтолцоог бүрдүүлсэн.**	**Цэг, тэмдэгтийн цахим санг хөтөлж, шаардлагатай цэг, тэмдэгтийг нөхөн сэргээсэн байна.**	Сум суурингийн 123 цэг тэмдэгт Геопортал цахим ситемд бүрэн орсон сумаас гаднах тариалангийн талбайн цэг тэмдэгтүүдийн тоолого хийх хувийн хэргийн бүрдлийг хангуулах зардлыг шийдүүлэхээр аймгийн хөренгө оруулалт хөгжлийн бодлого төлөвлөлийн хэлтэст хүсэлт гаргаад байна.	
2.1.5.1	Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийн цахим санг шинэчлэх	Үйл ажиллагаа	GNSS-ийн дэд болон зураглалын сүлжээний цэг, тэмдэгт	Геодезийн цэг, тэмдэгтийн мэдээллийн санг шинэчилж, 2023 онд мэдээллийн санг цахимаар түгээх тогтолцоог бүрдүүлсэн.	Бусад байгууллагын захиалгаар хийгдсэн геодезийн ажлын цэг, тэмдэгтийн мэдээллээр геодезийн цахим сангийн шинэчлэлтийг хөтөлсөн байна.	Гарьд-Баярын зам ХХК-ны Цахир суманд шинээр байгуулсан 7 цэгийг актаар хүлээн авсан.	
2.1.5.2	Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийг хадгалах, хамгаалах, тооллого хийх, нөхөн сэргээх ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Нөхөн сэргээсэн цэгийн тоо	2019 онд Газрын даргын А/291 дугаар тушаалаар "Геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийг хадгалах, хамгаалах, нүүлгэн шилжүүлэх" журмыг баталсан.	Цэг, тэмдэгт нөхөн сэргээсэн ажлын үр дүнг хүлээн авч, цэг, тэмдэгтийн мэдээллийг цахим санд оруулсан байна.	Архангай аймгийн төвд 2024 онд шинээр нөхөн сэргээсэн цэг байхгүй.	
2.1.6	**Хаягийн мэдээллийн системийг хөтлөх**	**Үйл**	**Хаягийн мэдээллийн сангийн үйл ажиллагаа**	**Хаягийн мэдээллийн санг нэвтрүүлсэн.**	**Хаягийн мэдээллийн сангийн хэвийн үйл ажиллагааг хангаж ажилласан байна.**		

2.1.6.1	Нэр, хаяг олгогдоогүй гудамж, зам, талбайд нэр өгөх ажлыг аймгийн хэмжээнд зохион байгуулж, ИТХ-ын тогтоолоор баталгаажуулсан гудамж, зам болон нэрэмжит болгосон талбайг мэдээллийн санд бүртгэх	Үйл ажиллагаа	Гудамж, замын тоо	Хаягийн мэдээллийн систем	Нэр, хаяг олгогдоогүй гудамж, зам, талбайд нэр өгөх, нэрэмжит болгох ажлыг аймгийн ерөнхий архитектортай хамтран аймгийн хэмжээнд зохион байгуулж, ИТХ-ын тогтоолоор баталгаажуулж, нэр олгогдсон, нэрэмжит болгосон талбай, гудамж, замыг хаягийн мэдээллийн санд бүртгэсэн байна.	Эрдэнэбулган сумын Булган цэцэрлэгт хүрээлэнг сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын тэргүүлэгчдийн 2009 оны 37 дугаар тогтоолоор "Нэрэмжит болгох тухай", "Банкуудын нэрэмжит сад" болгож нэрлэсний дагуу Хаягийн мэдээллийн санд бүртгэн баталгаажуулах ажлыг гүйцэтгэхэд Хаягийн мэдээллийн сангийн хөгжүүлэлт дутуу, тус системд бүртгэж боломжгүй байсан тул Хот байгуулалтын Кадастрын системд бүртгэн баталгаажуулсан.	
2.1.6.2	Кадастрын мэдээллийн санд бүртгэлтэй боловч хаяг олгогдоогүй нэгж талбарт Хаягийн мэдээллийн системээр хаяг олгож, баталгаажуулах, тус системийг үйл ажиллагаандаа тогтмол ашиглах	Үйл ажиллагаа	Гудамж, замын тоо	Хаягийн мэдээллийн систем	Хаяг олгогдоогүй нэгж талбаруудад хаяг олгож баталгаажуулсан байна	Газрын кадастрын мэдээллийн санд бүртгэлтэй 27947 нэгж талбар, 3278 барилгын хаягийг Хаягийн мэдээллийн системд бүртгэн хаягжуулсан.	
2.1.6.3	Хаягийн өгөгдөл мэдээллийг засварлах, шинэчлэн зураглах ажлын даалгаврын дагуу Хаягийн мэдээллийн систем дэх алдаатай өгөгдөл мэдээг засварлах	Үйл ажиллагаа	Зам, гудамж, орц гарц, гудамжны эхлэл, төгсгөлийн тоо	Хаягийн мэдээллийн систем	**Жилийн эцэст:** Батлагдсан ажлын даалгаврын дагуу Хаягийн мэдээллийн систем дэх алдаатай өгөгдөл мэдээллийг засварласан байна.	Хаягийн мэдээллийн санд Ихтамир 69, Чулуут 1, Тариат 224, Өндөр-Улаан 117, Эрдэнмандал 21, Жаргалант 78, Цэцэрлэг 3, Өгийнуур 4, Хотонт 41, Цэнхэр 5, Эрдэнэбулган 24, нийт 587 нэгж талбарын өгөгдлийг засварласан байна.	

2.1.7	**Газрын үнэлгээ, төлбөр, татвар, газрын биржтэй холбоотой үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулах, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгөх, хяналт тавих**	**Үйл ажиллагаа, урсгал төсөв**	**Нийслэл, 21 аймаг**	**Газрын үнэлгээ, төлбөр, татвар, газрын биржийн системийг нэвтрүүлсэн.**	**Газрын үнэлгээ, төлбөр, татвар, газрын биржтэй холбоотой үйл ажиллагаанд хяналт тавьж, мэргэжил арга зүйгээр хангаж ажилласан байна.**	19 сумын хэмжээнд газрын үнэлгээ, төлбөр, татварын системд баталгаажсан 14803 гэрээнээс 11275 гэрээнд төлбөрийн ногдуулалт тооцож 6613 гэрээнд 499.4 сая төгрөгийн нэхэмжлэл үүсгэсэн. - Газрын биржийн цахим системээр дамжуулан Хотонт сум аялал жуулчлалын зориулалтаар 3 байршилд 6.24 га ялагч үнэ төлөөгүйн улмаас хүчингүй, 1 байршилд 0,3 га аялал жуулчлал амжилттай, утрэм 1 байршилд 2 га амжилттай зохион байгуулж дууссан. Хашаат сум үйлдвэрлэлийн барилга, байгууламж зориулалтаар 1 байршилд 0.2 га амжилттай зохион байгуулж дууссан. Батцэнгэл сум 1 байршилд 0.2 га талбайд ШТС, аялал жуулчлалын зориулалтаар 2 га амжилттай зохион байгуулж дууссан,Ихтамир сум 0,1 га нийтийн орон сууц үнэ төлөөгүйн улмаас хүчингүй болсон бна. Эрдэнэбулган суманд 10 байршилд дуудлага худалдааг 12-р сарын 02-ны өдөр цахимаар зохион байгуулахаар зарлан нийтэлсэн бна.	
2.1.7.1	Газрын төлбөр, татварын ногдуулалтыг Татварын удирдлагын нэгдсэн системд илгээх, уг системээс газрын төлбөр, татварын төлөлтийн мэдээллийг хүлээх авах ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Татварын удирдлагын нэгдсэн системд илгээсэн, системээс төлөлтийн мэдээлэл хүлээн авсан нэгж талбарын тоо	Газрын төлбөр, татварын систем	Хуульд заасан хугацаанд төлбөр, татварын ногдуулалтыг илгээх, төлөлтийн мэдээллийг тухай бүр хүлээж авсан байна.	Аймгийн ИТХ-ын 2022.01.18-ны өдрийн 16 тоот тогтоолын дагуу 19 сумын газрын төлбөрийн хувь хэмжээ, харгалзах итгэлцүүрийг оруулан кадастрын мэдээллийн санд бүртгэлтэй иргэн, ааннб-ын эзэмшил ашиглалтад олгогдсон нийт 14674 хүчинтэй гэрээнд газрын төлбөрийн ногдуулалт хийсэн. 2024 онд 317.8 сая төгрөгийн нэхэмжлэл үүсгэх төлөвлөгөөтэйгээс байдлаар 499.4 сая төгрөгийн нэхэмжлэлийг татварын дундын мэдээллийн санд илгээж 433.5 сая төгрөг орон нутгийн төсөвт төвлөрсөн.	

2.1.7.2	Төлбөрийн даалгавар үүсгэн тэмдэгтийн хураамж, хураамжийн ногдуулалтыг хийж Татварын удирдлагын нэгдсэн системд илгээх ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Эрхийн харилцаанд орж байгаа нэгж талбарын тоо	Газрын төлбөр, татварын систем	Үйлчилгээ үзүүлсэн тоогоор тэмдэгтийн хураамж, үйлчилгээний хураамжийн төлбөрийн даалгавар үүсгэсэн байна.	Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 39.1.6-д заасан хураамжийг etax.mta.mn хаягт хандан төлбөрийн даалгавар үүсгэн төлөлт хийгдэж 11-р сарын 29-ны өдрийн байдлаар Хотонт сум аялал жуулчлалын зориулалтаар 3 байршилд 6.24 га ялагч үнэ төлөөгүйн улмаас хүчингүй, 1 байршилд 0,3 га аялал жуулчлал амжилттай, үтрэм 1 байршилд 2 га амжилттай зохион байгуулж дууссан. Хашаат сум үйлдвэрлэлийн барилга, байгууламж зориулалтаар 1 байршилд 0.2 га амжилттай зохион байгуулж дууссан. Батцэнгэл сум 1 байршилд 0.2 га талбайд ШТС амжилттай зохион байгуулж орон нутгийн төсөвт .... төгрөг төвлөрүүлсэн байна. Төсөл сонгон шалгаруулалтаар шинэ хоршоо хөдөлгөөний 5 га газрыг олгохоор Цахир сум 19 байршилд 95 га олгож 19 иргэн хуулийн этгээдээс 1187500 төгрөг төвлөрсөн.	

2.1.7.3	Газрын төлбөр, татвар, тэмдэгтийн хураамж, үйлчилгээний хураамжийг цахимаар төлөлт хийх бүх боломжуудын талаар иргэд, олон нийтэд сурталчлах	Үйл ажиллагаа	Цахим системийн хэрэглээ	Газрын төлбөр, татварын систем	**Эхний хагас жилд:** Газрын төлбөр, татвар, тэмдэгтийн хураамж, үйлчилгээний хураамжийг цахимаар төлөх боломжийг сурталчилсан байна.	1.Газрын харилцаа цахимд шилжсэнээр газрын төлбөр, татвар, тэмдэгтийн хураамж, үйлчилгээний хураамжийг цахимаар хэрхэн төлөх талаар мэдээллийг орон нутгийн "АВ" телевиз, "Архангай амьдрал" сонинтой 2024.04.01-ний өдөр 1.5 сая төгрөгийн гэрээ байгуулсаны дагуу Толь мэдээллийн хөтөлбөрөөр 3 дугаар сард мэдээ өгсөн. 2.Хариуцлагатай газрын харилцааны жилийн хүрээнд Булган, Хотонт, Төвшрүүлэх сумын ЗДТГ-ын албан хаагчдад 2024.03.18-24-ний өдрүүдэд, аймгийн төвийн албан байгууллагуудад 2024.05.24-с 27-ны өдрүүдэд "Бүсчилсэн хөгжил ба хариуцлагатай газрын харилцаа" арга хэмжээний хүрээнд 115 иргэнд мэдээлэл хийж, гарын авлага материалыг тараасан. 3.ГХБХБГ-т киоск машин худалдан авах тендерт .... компани шалгарч гэрээний дагуу нийлүүлэлт хийсний дүнд байгууллагад байршуулсан газрын үйлчилгээний киоск машинд цахим төлөлт хийхээр хандсан 70 гаруй иргэнд биечлэн заавар зөвлөмжийг өгсөн. 4. Иргэн, ААНБ QR кодыг уншуулан Egazar.gov.mn-д нэвтрэх заавар, газрын төлбөр төлөх заавры цахимаар харах боломжийг бүрдүүлэн байгууллагын цахим буланд байршуулсан. 5. 2024 оны 09 дүгээр сарын 18-ны өдөр Өндөр-Улаан сумын Малчдын зөвлөгөөн-Намрын ногоон өдрүүд өдөрлөгт сумын ЗДТГ-ын ажилтан албан хаагчид, ХААИС-н багш нар Бэлчээрийн менежмент хийх аргачлалын талаар,тус газрын мэргэжилтэн А.Баярмаа, Н.Ариунзаяа газрын харилцааны цахим шилжилт, газрын дуудлага худалдаанд хэрхэн оролцох,төсөл сонгон шалгаруулалтад хэрхэн оролцох, тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын	

						төлөвлөгөө боловсруулах үе шат, хэрхэн санал өгөх, цахим хүсэлт хэрхэн гаргах, EGAZAR.GOV.MN сайтад хандах, газрын харилцааны чиглэлээр үйлчилгээг хэрхэн авах талаар мэдээлэл өгсөн.	
2.1.7.4	Газрын зах зээлийн үнийн мэдээллийг Газрын үнэлгээний системд оруулах, масс үнэлгээ хийх	Үйл ажиллагаа	Газрын зах зээлийн үнийн мэдээллийн тоо	Газрын үнэлгээний систем	**Эхний хагас жилд:** Хот, тосгон, бусад суурин газрын зах зээлийн үнийн мэдээллийг оруулсан байна. **Жилийн эцэст:** Бүртгэсэн зах зээлийн үнийн мэдээллийг ашиглан масс үнэлгээ хийсэн байна.	Газар эзэмших эрх шилжүүлэх хэлбэрээр 19 суманд 98 нэгж талбарт аймаг, сумын ЗД-ын захирамж гарсан. Аймгийн төвийн инженерийн шугам сүлжээ бүхий газарт АЗД-ын захирамжаар 51 нэгж талбар эрх шилжүүлсэнээс 12 нэгж талбар төрийн байгууллага хооронд, 1 нэгж талбар хамаарал бүхий этгээд хоорондоо үнэ төлбөргүй шилжүүлсэн, 12 нэгж талбарт иргэн хооронд арилжааны хэлбэрээр эрх шилжүүлсэн зах зээлийн үнийн мэдээллийг газрын биржийн цахим системд бүртгэсэн. Газрын үнэлгээний системд нийт 9735 жишиг нэгж талбар бүртгэгдсэнээс 437 нэгж талбарт зах зээлийн үнэ бодогдсон байна.	

2.1.7.5	Иргэн, хуулийн этгээдэд олгогдсон газарт дуудлага худалдааны үнэ, дуудлага худалдааны анхны үнэ төлсөн болон нөхөх олговроор олгосон, чөлөөлсөн талаарх өгөгдөл мэдээллийг цуглуулан боловсруулалт хийж, мэдээллийн сан үүсгэх;	Үйл ажиллагаа	Газрын зах зээлийн үнийн мэдээллийн тоо	Газрын үнэлгээний систем	**Эхний хагас жилд:** Иргэн, хуулийн этгээдэд олгогдсон газарт дуудлага худалдааны үнэ, дуудлага худалдааны анхны үнэ төлсөн болон нөхөх олговроор олгосон, чөлөөлсөн талаарх өгөгдөл мэдээллийг цуглуулан боловсруулалт хийж, мэдээллийн сан үүсгэж, ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	Газрын биржийн цахим системд 2016 оноос 907 удаагийн дуудлага худалдаа зохион байгуулсанаар цахим биржээр 779, танхимаар 128 дуудлага худалдаа зохион байгуулсан байна. Амжилттай зохион байгуулсан 424 дуудлага худалдааны анхны үнэ 3.9 тэр бум төгрөг тооцогдож 3.8 тэрбум төгрөг төсөвт төвлөрүүлсэн. Тус онд 6 суманд 18 байршилд 19.8 га дуудлага худалдааг зохион байгуулж дууссан. Эрдэнэбулган суманд 10 байршилд 1.9 га дуудлага худалдааг 12-р сарын 02-ны өдөр зохион байгуулахаар зарлан нийтэлсэн байна. Газар эзэмших эрх шилжүүлэх хэлбэрээр 19 суманд 98 нэгж талбарт аймаг, сумын ЗД-ын захирамж гарсан. Аймгийн төвийн инженерийн шугам сүлжээ бүхий газарт АЗД-ын захирамжаар 51 нэгж талбар эрх шилжүүлсэнээс 12 нэгж талбар төрийн байгууллага хооронд, 1 нэгж талбар хамаарал бүхий этгээд хоорондоо үнэ төлбөргүй шилжүүлсэн, 12 нэгж талбарт иргэн хооронд арилжааны хэлбэрээр эрх шилжүүлсэн зах зээлийн үнийн мэдээллийг газрын биржийн цахим системд бүртгэсэн.	

2.1.7.6	Газрын биржийн цахим системээр газар өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрхийн дуудлага худалдаа, газар эзэмших, ашиглах эрхийн төсөл сонгон шалгаруулалт зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Тухайн жилийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан нэгж талбарын тоо	Газрын биржийн цахим системээр зохион байгуулах боломж бүрдсэн.	Тухайн жилийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан газарт дуудлага худалдаа, төсөл сонгон шалгаруулалт зохион байгуулсан байна.	2024 онд аймгийн хэмжээнд газар эзэмшүүлэх эрхийн дуудлага худалдаагаар олгогдохоор сумын 22 байршилд 13.5 га газар аймаг, сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцүүлэн батлагдсан. 11-р сарын 30-ны байдлаар 7 сумын 21.4 га-д цахим биржээр дуудлага худалдааг зохион байгуулж дууссан 30.5 сая төгрөг төвлөрсөн байна. Газрын биржийн цахим системээр дамжуулан Хотонт суманд 2 байршил амжилттай, 6 байршилд үнэ төлөөгүйн улмаас хүчингүй,Хашаат сум үйлдвэрлэлийн барилга, байгууламж зориулалтаар 1 байршилд 0.2 га амжилттай, Батцэнгэл сум 2 байршилд 0.2 га талбайд ШТС амжилттай, 1 байршилд оролцогчгүйн улмаас хүчингүй, Ихтамир сум 0,1 га нийтийн орон сууц зориулалтаар үнэ төлөөгүйн улмаас хүчингүй, Эрдэнэбулган сум 10 байршилд 1,9 га дуудлага худалдааг цахимаар зохион байгуулахаар олон нийтэд нээлттэй зарлан баталгаажуулсан. Төсөл сонгон шалгаруулалтаар шинэ хоршоо хөдөлгөөний 5 га газрыг олгохоор Цахир сум 19 байршилд 95 га олгосон, Төвшрүүлэх сум 43 байршилд 162 га олгохоор газрын биржийн цахим системд зарлан нийтэлсэн байна.	

2.1.7.7	Газрын биржийн цахим програм хангамжаар дамжуулан газар, үл хөдлөх хөрөнгийн зах зээлийн үнийн мэдээ цуглуулах, олон нийтэд үйлчлэх	Үйл ажиллагаа	Эрх шилжсэн нэгж талбарын тоогоор үнийн мэдээ нэмж бүртгэнэ.	Газрын биржийн цахим системд газар, үл хөдлөх хөрөнгийн зах зээлийн үнийн мэдээ бүртгэх боломжтой болсон.	Газрын эрх шилжсэн нэгж талбарын тоогоор газар, үл хөдлөх хөрөнгийн зах зээлийн үнийн мэдээг Газрын биржийн цахим системд бүртгэсэн байна.	Цахим системд хэрхэн хандах үйлчилгээ хэрхэн авах талаар мэдээллийг орон нутгийн "АВ" телевиз, "Архангай амьдрал" сонинтой 2024.04.01-ний өдөр 1.5 сая төгрөгийн гэрээ байгуулсаны дагуу Толь мэдээллийн хөтөлбөрөөр 3 дугаар сард мэдээ өгсөн. Мөн хариуцлагатай газрын харилцааны жилийн хүрээнд Булган, Хотонт, Төвшрүүлэх сумын ЗДТГ-ын албан хаагчдад 2024.03.18-24-ний өдрүүдэд, аймгийн төвийн албан байгууллагуудад 2024.05.24-с 27-ны өдрүүдэд "Бүсчилсэн хөгжил ба хариуцлагатай газрын харилцаа" арга хэмжээний хүрээнд 115 иргэнд мэдээлэл хийж, гарын авлага материалыг тараасан. Мөн 2024 оны 09 дүгээр сарын 18-ны өдөр Өндөр-Улаан сумын Малчдын зөвлөгөөн-Намрын ногоон өдрүүд өдөрлөгт сумын ЗДТГ-ын ажилтан албан хаагчид, ХААИС-н багш нар Бэлчээрийн менежмент хийх аргачлалын талаар,тус газрын мэргэжилтэн А.Баярмаа, Н.Ариунзаяа газрын харилцааны цахим шилжилт, газрын дуудлага худалдаанд хэрхэн оролцох,төсөл сонгон шалгаруулалтад хэрхэн оролцох, тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө боловсруулах үе шат, хэрхэн санал өгөх, цахим хүсэлт хэрхэн гаргах, EGAZAR.GOV.MN сайтад хандах, газрын харилцааны чиглэлээр үйлчилгээг хэрхэн авах талаар мэдээлэл өгсөн.	

2.1.8	**Газрын кадастрын мэдээллийн сангийн үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулах, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгөх, хяналт тавих**	**Үйл ажиллагаа**	**Газрын кадастрын мэдээллийн сангийн үйл ажиллагаа**	**Газрын кадастрын мэдээллийн санг нэвтрүүлсэн.**	**Газрын кадастрын мэдээллийн санг удирдан зохион байгуулж, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч үйл ажиллагаанд хяналт тавьж ажилласан байна.**		
2.1.8.1	Сумдын газрын даамлуудын өмнөх онуудад үүсгэсэн нэгж талбарын хувийн хэрэгт хяналт шалгалт хийж, илэрсэн алдаа дутагдалыг арилгах, сайжруулах, нөхөн бүрдүүлэх, цэгцлэх, ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Засвардлагдсан нэгж талбарын хувийн хэргийн тоо	Нэгж талбарын хувийн хэргийн тоо	Нэгж талбарын хувийн хэрэгт холбогдох журмын дагуу хяналт хийгдэж алдаа, дутагдал заварлагдаж, авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний талаарх тайланг ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	2023 онд нэгж талбарын цахим хувийн хэргийн бүрдэлд хийсэн хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулах, хариуцлага тооцох талаар Төрийн албаны тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийг үндэслэн Ихтамир, Чулуут, Цахир сумдын газрын даамлуудад тус газрын даргын 2023 оны А/63 тушаалаар сануулах арга хэмжээ авч 16 сумын газрын даамлуудад нийтээр сануулж, өргөдөлд хавсаргасан баримт материалын бүрдлийг хангуулж, зөрчлийг арилгуулсан.	

2.1.8.2	Газрын кадастрын мэдээллийн системд бүртгэгдсэн цахим архивын материалд хяналт шалгалт хийж, илэрсэн алдаа дутагдалыг арилгах, сайжруулах, нэгж талбарын хувийн хэргийн бүрдлийн дагуу цахим хавсралтыг баяжуулах арга хэмжээг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Засварлаж сайжруулсан цахим хавсралтын тоо	Системд бүртгэгдсэн өргөдлийн тоо	ГКМС-ийн өргөдлийн цахим хавсралтад хяналт шалгалт хийгдэж алдаа дутагдал засварлагдаж, хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний талаарх тайланг ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	Газрын кадастрын мэдээллийн системд бүртгэгдсэн цахим архивын материалд хяналт шалгалт хийх тухай Газрын даргын 2024 оны А/56 дугаар тушаал гаргаж, хяналт хийж байна. Цахим хувийн хэргийн материал үүссэн эсэх, материалыг үнэн зөв оруулсан эсэх зэрэг асуудал дээр 19 сумаас түүвэрлэн авч судалгааг гаргаж байна. Үүнд: Хотонт сумын 2023 оны газар олголтонд түүвэрийн аргаар 64 иргэн, аж ахуй нэгж байгууллагыг хамруулахад бичиг баримтын бүрдэл дутуу-63, Хоосон цаас сканердаж оруулсан-1, Материал оруулаагүй-2, Буруу материал оруулсан-7 зөрчилүүд гарсан байна. Ихтамир суманд 2023 оны газар олголтонд түүвэрийн аргаар 14 иргэн, аж ахуй нэгж байгууллагыг хамруулахад бичиг баримтын бүрдэл дутуу-9, Материал оруулаагүй-6 зөрчилүүд гарсан байна. 2024 оны 11 сарын 20-нд Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн ерөнхий газар 35-00/08,тоот урьдчилсан сэргийлэх хяналт шалгалт хийсэн тухай танилцуулагыг хүргүүлсэн.	

2.1.8.3	Газрын нэгдсэн цахим систем egazar.gov.mn-ийн үйл ажиллагааг иргэд олон нийтэд сурталчилах, танилцуулах аргах хэмжээг зохион байгуулах, орон нутагт цахим үйлчилгээний хэрэглээг нэмэгдүүлэх	Үйл ажиллагаа	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	Газрын нэгдсэн цахим систем /egazar.gov.mn/	Цахим системийн хэрэглээ нэмэгдэж иргэд олон нийт Egazar.gov.mn хаягаас газартай холбоотой мэдээ, мэдээлал авах, цахимаар хүсэлт илгээдэг болж цахимаар илгээх хүсэлтийн тоог нэмэгдүүлсэн байна	“Архангай аймгийн Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газар” байгууллагын 3011 дагагчтай FACEBOOK PAGE хуудсаар иргэдэд мэдээлэл хүргэж, орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн АВ телевизтэй байгуулсан гэрээний дагуу мэдээлэл хийж, шторкыг 2024 оны 05 дугаар сарын 22-ны өдрөөс 7 хоногийн хугацаанд 14 удаагийн давтамжаар цацагдсан бөгөөд 7025 хүний хандалт авсан байна. Мөн газрын даргын 2024 оны 4 дүгээр сарын 10 ны өдрийн удирдамжийн дагуу Булган, Батцэнгэл, Цэнхэр, Төвшрүүлэх, Хотонт, Өндөр Улаан сумдад, аймгийн төвд ерөнхий боловсролын 6 сургуулийн багш, ажилчид, Онцгой байдлын хэлтэс, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын албан хаагчид зэрэг 8 байгууллагын 651 иргэнд мэдээлэл, танилцуулга хийсэн. 2024 оны 05 дугаар сарын 25-31-ний хооронд Эрдэнэмандал сумын 6 багийн нийт 1500 гаруй иргэнд газрын харилцааны цахимжуулалтын талаар мэдээлэл хүргэн ажилласан. 2024 оны 09 дүгээр сарын 18-ны өдөр Өндөр-Улаан суманд зохион байгуулагдсан “Малчдын зөвлөгөөнд” оролцож 250 гаруй иргэнд мэдээлэл хүргэсэн.	

2.1.8.4	Иргэн, хуулийн этгээдээс ирүүлж буй хүсэлтүүдийг цахим системээр дамжуулан хүлээн авч, шийдвэрлэх ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Шийдвэрлэгдсэн хүсэлтийн тоо	Газрын кадастрын мэдээллийн санд нийт бүртгэсэн өргөдөл	Иргэн, хуулийн этгээдээс ирүүлж буй хүсэлтүүдийг цахим системээр дамжуулан хүлээн авч, шийдвэрлэх ажлыг зохион байгуулсан байна.	Аймгийн хэмжээнд 2024 оны 11 дүгээр сарын 25-ны өдрийн байдлаар цахим системээр 2766 өргөдөл хүсэлт ирсэн ба үүний 1189 нь гэр бүлийн хэрэгцээний зориулалтаар шинээр газар эзэмших хүсэлт байна. 1577 хүсэлт нь гэр бүлийн хэрэгцээний зориулалтаар шинээр газар эзэмшихээс бусад төрлийн хүсэлт бөгөөд үүнээс 1500 хүсэлтийг хуулийн хугацаанд шийдвэрлэсэн байна.	
2.1.8.5	Нийт сумдын 2003 оноос хойш гарсан эрх бүхий этгээдийн шийдвэр тус бүрт хяналт хийж ГКМС-д бүртгэгдээгүй иргэн, хуулийн этгээдийн судалгааг гарган нөхөн бүрдүүлэх арга хэмжээг эцэслэн дуусгах	Үйл ажиллагаа	Захирамжийн тоо, нөхөн бүртгэж оруулсан нэгж талбарын тоо	Газрын кадастрын мэдээллийн санд бүртгэгдээгүй нэгж талбарын тоо	Эрх бүхий этгээдийн шийдвэр тус бүрт хяналт хийж ГКМС-д бүртгэгдээгүй иргэн, хуулийн этгээдийн судалгааг гаргасан байна. ГКМС-д нөхөн бүртгэх арга хэмжээ бүрэн дууссан байна.	Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн 2023 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдрийн Засгийн газарт өгсөн чиглэлийн дагуу Ерөнхий сайдын 2024 оны 04 дүгээр захирамжаар "Монгол улсын газрын нэгдмэл сан, газар эзэмшил, ашиглалт, бүртгэл, түүний хяналт үйл ажиллагаа"-г шалгахаар шийдвэрлэн Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн ерөнхий газрын даргын 2024 оны 1 дүгээр сарын 25-ны өдрийн А/17 тоот тушаалаар ажлын хэсэг томилогдож, аймгийн Цэнхэр, Өгийнуур сумдын 2003-2023 оны газар олголтын байдалд хяналт шалгалт хийж, Өгийнуур, Цэнхэр сумын 2003 оноос хойш гарсан эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийн бүртгэлийг хийсэн. Сумдад ГКМС-д нөхөн бүртгэх арга хэмжээг сум тус бүрт газрын даамлууд эрхлэн гүйцэтгэж, 51: нэгж талбарыг нөхөн бүртгэх өргөдлийн төрлөөр 643 нэгж талбарыг нөхөн бүрдүүлэн мэдээллийн санд оруулсан байна.	

2.1.8.6	Киоски төхөөрөмжийг хүртээмжийг нэмэгдүүлэх ажлыг зохион байгуулж газартай холбоотой үйлчилгээг иргэд олон нийтэд нэг цэгээс түргэн шуурхай хүргэх боломжийг бүрдүүлэх	Орон нутгийн төсөв	Аймаг, сумдад шинээр нэвтрүүлсэн төхөөрөмжийн тоо	Улсын хэмжээнд 2022 оноос эхлэн нийт 21 төхөөрөмжийг нэвтрүүлсэн.	Киоски төхөөрөмжийг хүртээмж нэмэгдэж газартай холбоотой үйлчилгээг иргэд олон нийт нэг цэгээс түргэн шуурхай авах боломж бүрдсэн байна.	Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар 58 сая төгрөгийн өртөгтэй Киоски машин худалдаж авахаар Ньюкомпас ХХК тай гэрээ байгуулж, аймгийн төвд ГХБХБГ, Тариат, Эрдэнэмандал сумдад 4 ширхэг, сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар Эрдэнэбулган суманд 19.8 сая төгрөгийн 1, нийт 5 ширхэг HS8044-A09 маркийн Киоски төхөөрөмжийг 2024 оны 6 дугаар сарын 04 ний өдөр хүлээн авсан. Эдгээр 5 киоски төхөөрөмжийг суурилуулснаар иргэд олон нийтэд нэг цэгээс газрын мэдээллээ авах боломжийг бүрдүүлсэн. 2023, 2024 онд аймаг, орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар Ихтамир, Эрдэнэмандал, Тариат, Эрдэнэбулган суманд тавигдсан 5 Киоски машины төлбөр тооцох боломжийг QPay ХХК, Смарт дата ХХК тай гэрээ байгуулж хамтран ажиллахаар тус газрын даргын 2024 оны 542 албан бичгээр хүсэлт хүргүүлсэн. Хүсэлтийн үндсэн дээр QPAY ашиглан төлбөр төлөх нөхцөл бүрдэн хэвийн ажиллаж байна. 2024 оны 09, 10, 11 дүгээр сард КИОСК машинаар 140 төрлийн үйлчилгээгээр 285,000.0 төгрөгийн орлого орсон байна.	

2.1.8.7	Киоски төхөөрөмжөөс иргэд олон нийтэд үзүүлж буй газартай холбоотой үйлчилгээнээс төлбөр тооцох боломжийг бүрдүүлж холбогдох байгууллагатай гэрээ байгуулж ажиллах	Үйл ажиллага	Холбогдох байгууллагатай хийсэн гэрээ	2023 онд төлбөр тооцох хөгжүүлэлтийг гүйцэтгсэн.	Холбогдох байгууллагатай гэрээ байгуулж Киоски төхөөрөмжөөс иргэд олон нийтэд үзүүлж буй газартай холбоотой үйлчилгээ төлбөртэй болсон байна.	2023, 2024 онд аймаг, орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар Ихтамир, Эрдэнэмандал, Тариат, Эрдэнэбулган суманд тавигдсан 5 Киоски машины төлбөр тооцох боломжийг QPay ХХК, Смарт дата ХХК, "Эрхэт Инноваци" ХХК-тай гэрээ байгуулж хамтран ажиллахаар тус газрын даргын 2024 оны 542 албан бичгээр хүсэлт хүргүүлсэн. Холбогдох байгууллагатай гэрээ байгуулж Киоски төхөөрөмжөөс иргэд олон нийтэд үзүүлж буй газартай холбоотой үйлчилгээ төлбөртэй болгосон ба 9-11 сард нийт 285500 төгрөгийн үйлчилгээ авсан байна.	

2.1.8.8	Газрын кадастрын мэдээллийн сангийн өдөр тутмын хэвийн үйл ажиллагааг хანган ажиллах, өгөгдөл, мэдээлэл, цахим хавсралтыг үнэн зөв бүрдүүлж ажиллах	Үйл ажиллагаа	Системийн хэвийн үйл ажиллагаа	Газрын кадастрын мэдээллийн систем	ГКМС-ийг холбогдох журам, зааврын дагуу өгөгдөл мэдээллийг үнэн зөв бүртгэж өдөр тутмын хэвийн үйл ажиллагааг хангаж ажилласан байна.	Сумын газрын даамлуудад ГКМС дээр ажиллах арга зүйн зөвлөгөө, зааварчилгааг өдөр тутам өгч ажиллаж байгаа бөгөөд нийтийг хамарсан цахим сургалтыг 2024 оны 4 дүгээр сарын 16 ны өдөр, 6 дугаар сарын 07 ны өдөр цахим сургалтыг зохион байгуулж, 19 сумын газрын даамал давхардсан тоогоор 60 хүн хамрагдсан. 2024 оны 9 дүгээр сарын 23-ны өдрийн байдлаар 19 сумын 312 нэгж талбарын гэрээг хүчинтэй төлөвт шилжүүлэх, 1530 нэгж талбарыг QGIS програм хангамж дээр "Node Tool" цэсээр талбайн хэмжээг засварлах /тухайн шатны засаг даргын шийдвэр дэх хэмжээ ГКМС-нд орсон хэмжээнээс бага хэмжээгээр зөрсөн тохиолдолд/, 112 нэгж талбарын буруу оруулсан хавсралтыг устгах зэрэг сумын газрын даамалд эрх байхгүй ажлуудыг гүйцэтгэж, Иргэн, хуулийн этгээдийн мэдээлэл, регистрийн дугаар алдаатай орсон, Газар эзэмших хугацаа захирамжаас зөрүүтэй орсон, Газар ашиглалтын зориулалт буруу орсон, Өргөдлийн явц 1 болгох зэрэг 180 -аад өргөдлийг аймгийн кадастрын мэргэжилтэнд эрх нь байхгүй засваруудыг ГЗБГЗЗЕГ-ын ГКМС хариуцсан мэргэжилтнүүдрүү илгээж, алдааг залруулан ажиллаж байна. Мөн Өгийнуур сум 06516-01-00133-07, Хашаат сум 06537-05-00821-13, Эрдэнэбулган сум 06501-10-00006-24, 06501-05-03870-06, 06501-05-03891-06 өргөдлийн дугаартай нэгж талбаруудын хуулийн этгээд газрын кадастрын мэдээллийн санд солигдож орсныг газрын даргын 2024 оны 09 дүгээр сарын 12-ны өдрийн 761 дугаар албан бичгээр ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлж засварлуулан иргэн хуулийн этгээдэд газрын гэрчилгээг олгосон.	

2.1.8.9	ГКМС-д бүртгэгдсэн орон нутгийн тусгай хэрэгцээний газрын давхаргад хяналт шалгалт хийж буруу, зөрүүтэй бүртгэгдсэн мэдээллийг эрх бүхий этгээдийн шийдвэрт үндэслэн засварлах, сайжруулах, шинээр ОНТХ-нд авсан газрыг бүртгэж баталгаажуулах	Үйл ажиллагаа	Орон нутгийн тусгай хэрэгцээнд авсан газрын тоо	-	**Жилийн эцэст:** Аймаг, сумдын хэмжээнд ОНТХ-нд авсан эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийн судалгааг гаргаж ГКМС-д бүртгэгдсэн мэдээлэлд нэг бүрчлэн хяналт хийж, илэрсэн алдаа дутагдлыг засварласан байна. Шинээр авсан газрыг кадастрын нэгдсэн системд бүртгэж, баталгаажуулсан байна.	Газрын кадастрын мэдээллийн системд бүртгэгдсэн орон нутгийн тусгай хэрэгцээний газрын давхаргад хяналт шалгалт хийж, буруу бүртгэгдсэн мэдээллийг эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийн хамт мөн шинээр орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авсан газрыг бүртгэх ажил хийгдэж байна. Энэ ажлын хүрээнд сумын засаг дарга нарт газрын даргын 2024 оны 09 дүгээр сарын 16-ны өдрийн 783 дугаар албан бичгээр чиглэл хүргүүлсэн. Чиглэлийн дагуу Батцэнгэл сумын Засаг даргын 2024 оны 03/322 дугаартай албан бичгээр ирүүлсэн Агуйтын ам 64.6га, Гомборагчаагийн рашаан 40га, Чингэлт бөхөн шарын нуруу 78804.5га, Өгийнуур сумын Засаг даргын 2024 оны дугаартай албан бичгээр ирүүлсэн Өгий нуур 11558.6га, Цант 11822га, Өндөр хөх 2194.7га газруудыг газрын кадастрын мэдээллийн санд бүртгэн баталгаажуулсан болно.	
2.1.8.10	Газрын нэгдмэл сангийн цахим системийн өгөгдөл, мэдээлэлд хяналт хийж, алдаатай, зөрүүтэй оруулсан мэдээллийг засварлах ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Газрын нэгдмэл сангийн цахим систем	Газрын нэгдмэл сангийн цахим систем	Газрын нэгдмэл сангийн цахим системийн мэдээлэл засварлагдсан байна.	ГЗБГЗЗЕГ-аас өгсөн чиглэлийн дагуу Газрын нэгдмэл сангийн цахим системийн өгөгдөл, мэдээлэлд хяналт хийж, алдаатай, зөрүүтэй оруулсан мэдээллийг засварлах ажлыг гүйцэтгэхээр Газрын даргын 2024 оны А/56 дугаар тушаал гаргасан. Тус тушаалын дагуу Жаргалант сумын багийн нэр солигдож орсныг Жаргалант сумын Засаг даргын 2024 оны 09 дүгээр сарын 02-ны өдрийн 01/211 дугаар албан бичгээр ГЗБГЗЗЕГ- хүргүүлж бүрэн засварласан. Мөн Цахир, Тариат сумын багийн нэр солигдож орсныг Цахир сумын ИТХ-ын 2017 оны 4/04 дугаартай тогтоол, Тариат сумын ИТХ-ын 2018 оны 12 сарын 18-ны тэмдэглэлийг үндэслэн зөрчлийг арилгуулсан.	

2.1.8.11	Газрын кадастрын мэдээллийн сангийн зөрчилтэй нэгж талбарын давхаргад хяналт хийж зөрчил арилсан мэдээллийг шинэчлэх, одоо байгаа болон шинээр илэрсэн зөрчлийг арилгах арга хэмжээг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Газрын кадастрын мэдээллийн системд баталгаажсан нэгж талбарын тоо	Газрын кадастрын мэдээллийн систем	Зөрчилтэй нэгж талбарын зөрчлийг арилган Газрын кадастрын мэдээллийн системд баталгаажуулсан байна.	Газрын кадастрын системд тус аймгийн Ихтамир, Хангай, Тариат, Өндөр-Улаан, Эрдэнэмандал, Жаргалант, Цэцэрлэг, Хайрхан, Батцэнгэл, Эрдэнэбулган сумдын нутаг дэвсгэрт Б.Хоролсүрэн /АЙ34030612/ нэрээр 109 нэгж талбар бүртгэгдсэн ба уг нэгж талбарууд нь Б.Хоролсүрэнгийн эзэмшил, ашиглалт, өмчлөлд олгогдоогүй, өөр иргэдэд тухайн сумын Засаг даргын захирамжаар олгогдсон нэгж талбаруудтай давхцсан байна. Газрын кадастрын цахим системд иргэн Б.Хоролсүрэн /АЙ34030612/ нэрээр зөрүүтэй орсон нэгж талбаруудын зөрчлийг арилгаж, шийдвэрлүүлэхээр ГЗБГЗЗЕГ-т газрын даргын 2024 оны 431 тоот албан бичгээр судалгааг хүргүүлсэн. Түүний дагуу Цэцэрлэг сумын 25 нэгж талбар, Ихтамир сумын 5 нэгж талбар, Хайрхан сумын 4 нэгж талбар, Батцэнгэл сумын 2 нэгж талбарын алдааг залруулаад байна. Мөн Жаргалант сумын иргэн Ж.Баднайсэдий, Ж.Түвшиндорж, Ж.Батмөнх, Ж.Чойсүрэнжав нарын газрын зөрчлийг газрын кадастрын мэдээллийн системд засварлан газрын даргын 2024 оны 09 дүгээр сарын 03-ны өдрийн 713 дугаар албан бичгээр Авлигатай тэмцэх газарт, 2024 оны 09 дүгээр сарын 02-ны өдрийн 710 дугаар албан бичгээр аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газарт хүргүүлсэн. Төвшрүүлэх, Өндөр-Улаан сумын 7 иргэний газрын эзэмших эрхийн гэрчилгээний хугацаа, хуулийн этгээдийн бүртгэл, шийдвэрийн бүртгэл зэргийг газрын даргын 907, 1064 дугаартай албан бичгээр ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн.	

2.1.9	**Салбарын хэмжээнд сүлжээ, техник, програм хангамж, системийн хэвийн, аюулгүй, найдвартай үйл ажиллагааг хангах**	**Үйл ажиллагаа, урсгал төсөв,**	**Сүлжээний төхөөрөмжийн хэвийн үйл ажиллагаа, Техник, хэрэглээний програм хангамжийн хэвийн, тасралтгүй, найдвартай ажиллагаа**	**Байгууллагын дотоод сүлжээ домэйн удирдлагын системд холбогдсон. 21 аймаг тоон мэдээлэл дамжуулах байнгын холболтод холбогдсон. Мэдээллийн аюулгүй байдлын газрын Төрийн хамгаалагдсан нэгдсэн сүлжээнд холбогдсон. Байгууллага, нийслэл, 21 аймаг, 345 цэг /сум, суурин, GNSS БАС/ интернэтийн сүлжээнд холбогдсон.**	**Сүлжээний төхөөрөмжийн хэвийн үйл ажиллагаа, Техник, хэрэглээний програм хангамжийн хэвийн, тасралтгүй, найдвартай ажиллагааг хангаж ажилласан байна.**	Сүлжээний төхөөрөмжийн хэвийн үйл ажиллагаа, Техник, хэрэглээний програм хангамжийн хэвийн, тасралтгүй, найдвартай ажиллагааг хангаж ажилласан байна.	
2.1.9.1	Тоон мэдээлэл дамжуулах байнгын холболт, интернэтийн сүлжээ, түүний аюулгүй, хэвийн ажиллагааг хангах	Үйл ажиллагаа	Байгууллагын сүлжээний төхөөрөмж болон Газрын даамлуудын VPN тусгаарласан сүлжээний төхөөрөмжийн хэвийн үйл ажиллагааг хангасан байдал	Аймаг, сумд интернэтийн сүлжээнд холбогдсон.	**Эхний хагас жилд:** Нийт сумдын Тоон мэдээлэл дамжуулах байнгын холболтын төхөөрөмж (Гэр интернэт)-ийг шинэчлэх ажлыг зохион байгуулаж, хэвийн ажиллагаанд оруулсан байна. **Жилийн эцэст:** Тоон мэдээлэл дамжуулах байнгын холболт, интернэтийн сүлжээ, түүний аюулгүй, хэвийн ажиллагааг хангасан байна.	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газраас аймгийн ГХБХБГ-ыг холбосон шилэн кабель гэмтэлгүй, сүлжээ, сүлжээний тоног төхөөрөмж, сервер хэвийн тасралтгүй ажиллаж байна. 10 сумын VPN тохиргоо алдагдсаныг шинээр VPN тохируулж сүлжээ оруулсан. GNSS-ийн сүлжээнд зөөврийн компьютер холбож Ultraviewer өгч төвөөс тохиргоо хийсэн. Мэдээлэл технологийн хэлтсийн Дэлгэрбаяр инженерт Ultraviewer өгсөн дата татсаныг дотоод сүлжээнд хуулж өгсөн.	

2.1.9.2	Байгууллагад хэрэглэгдэж буй техник, тоног төхөөрөмж, хэрэглээний програм хангамжийн хэвийн, тасралтгүй, найдвартай ажиллагааг хангах	Үйл ажиллагаа	Техник, хэрэглээний програм хангамжийн хэвийн, тасралтгүй, найдвартай ажиллагаа	Асуудал гарсан тухай бүрд техник засвар үйлчилгээг цаг алдалгүй хийж хэвийн ажиллагааг хангасан. Байгууллагад хэрэглэгдэж буй бусад техник, тоног төхөөрөмж, хэрэглээний програм хангамжийн хэвийн, ажиллагааг ханган ажилласан.	- Байгууллагад хэрэглэгдэж буй техник, тоног төхөөрөмжийн хэвийн, тасралтгүй, найдвартай ажиллагаа хангагдсан байна. - Байгууллагад хэрэглэгдэж буй хэрэглээний програм хангамжийн хэвийн, тасралтгүй, найдвартай ажиллагааг хангасан байна.	Газрын асуудал хариуцсан мэргэжилтнүүд болон 19 сумын газрын даамлын интернэтэд суурилсан мэдээллийн системүүдийн хэвийн ажиллагааг хангаж, техник, үйлдлийн систем, программ хангамжийн гэмтлийг UltraViewer программаар дамжуулан засвар үйлчилгээг хийж хэвийн, найдвартай ажиллагааг хангасан. Хэрэглээний программ хангамж, тусгай хэрэгцээний программ, ЛМ, Autocad, ArcGIS, QGIS, spark, viber гэх мэт программ хангамжуудыг crack хувилбараар хэвийн ажиллагааг хангаж бүрэн ажиллагаанд оруулсан. Хэрэглээний программ байхгүй зарим компьютерт шинээр суулгасан. Мөн хувилагч машин, түргэн сканерын хэвийн ажиллагааг хянан шалгаж ажилласан. Өндөр-Улаан, Цэнхэр, Хотонт сумын компьютер удаан гацаад байсныг ресет хийж устсан программуудыг дахин суулгасан. Сумын даамлуудын 8 компьютерт хэрэгцээт программуудыг суулгаж өгсөн.	
2.1.10	**Байгууллагын болон салбарын үйл ажиллагаанд шаардлагатай веб хуудас, программ хангамжийн хөгжүүлэлтийг хийх хэрэглээнд нэвтрүүлэх**	**Үйл ажиллагаа,**	**3 цахим системийн нэмэлт хөгжүүлэлт**	**8 веб хуудас хэрэглээнд гаргасан.**	**3 цахим системийн нэмэлт хөгжүүлэлт хийж, хэрэглээнд нэвтрүүлсэн байна.**	Цахим системийн нэмэлт хөгжүүлэлт хийж, хэрэглээнд нэвтрүүлсэн Цахим хуудсанд мэдээлэл шинэчлэгдэх ажил хийгдэж байна.	

2.1.10.1	Орон зайн өгөгдлийн дэд бүтцийн систем /Геопортал/-ийн дэд санг стандартын дагуу бүрдүүлэх	Үйл ажиллагаа	Дэд сан бүрээр бүрдүүлсэн өгөгдлийн тоо	2023 онд Геопорталд дэд сан бүрээр өгөгдөл бүрдүүлсэн.	Хамаарах нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд бүрдүүлсэн байрлалд суурилсан мэдээллийг орон зайн өгөгдлийн дэд бүтцийн систем (Геопортал)-д 18 дэд сангийн стандартын дагуу баяжуулж, бүрдүүлсэн байна.	2024 оны 05 сарын 01-нээс барилга инженерийн шугам сүлжээний мэдээллийг Хот байгуулалтын цахим систем /Urban.gov.mn/-д оруулж байхаар болсон. 2024 оны 04 сарын 23-25 өдрүүдэд барилга шугам сүлжээний зураглалыг мэдээллийн санлд оруулах сургалтанд хамрагдаж мэдээлэл оруулах эрхээ авсан. Өндөрулаан сумын төрийн банкны барилга шугам сүлжээг мэдээллийн системд оруулсан. 2024 оны 11 сарын 28 нд /Urban.gov.mn/-д Ануд худалдааны төв болон 120 айлын 4 блок байрын гүйцэтгэлийн зургийг оруулсан.	
2.1.12	**Салбарын архивын баримтаар хэрэглэгчдэд үйлчлэх**	**Үйл**	**Цаасан болон цахим баримтын үйлчилгээ**	**1685 хадгаламжийн нэгжийн баримтаар үйлчилгээ үзүүлсэн.**	**Цаасан болон цахим баримтаар үйлчилгээ үзүүлсэн байна.**		
2.1.12.1	Архивын баримтаар байгууллага, иргэдэд цахим үйлчилгээ үзүүлэх, лавлагаа мэдээлэл олгох	Үйл ажиллагаа	Иргүүлсэн хүсэлтийн дагуу үзүүлсэн үйлчилгээний тоо, төрөл	2023 онд архивын баримтаар 57 хадгаламжийн нэгжийн баримтаар байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэн болон байгууллагын дотоодын үйл ажиллагаанд үйлчилгээ үзүүлсэн.	Ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу цаасан болон цахим баримтаар үйлчилгээ үзүүлсэн байна.	2024 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт 65 иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллага болон дотоодын үйл ажиллагааны хүрээнд ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу 1123 хуудас цаасан болон цахим баримтаар иргэдэд үйлчилгээ үзүүлж, лавлагаа мэдээлэл олгосон. Мөн байгууллагын архивын баримт болон сумдын нэгж талбарын хувийн хэргийн 32 хадгаламжийн нэгжийн 916 хуудас баримт бичгээс шүүхийн холбогдолтой цаасан баримтад хуулбар үнэн тэмдгийг дарж тухайлсан зохион байгуулалтын нэгжийн даргаар гарын үсэг зуран баталгаажуулан хүргүүлсэн байна.	

2.1.13	**Төрийн архивын стандарт орчныг сайжруулах**	Үйл	**Төрийн архивын өдөр тутмын хэвийн үйл ажиллагаа**	-	**Төрийн архивын өдөр тутмын хэвийн үйл ажиллагааг хангаж ажилласан байна.**		
2.1.13.1	Архивын хадгаламжийн санг зориулалтын шүүгээ, тавиур, техник, хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөр хангах талаар санал тавьж шийдвэрлүүлэх	Үйл	Саналын тоо	Жил бүр архивын стандарт орчныг бүрдүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулдаг.	**Эхний хагас жилд:** Архивын үйл ажиллагаа явуулахад шаардлагатай стандарт орчныг бүрдүүлэх, техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөр тоноглох зардлын тооцоо гарган удирдлагад танилцуулж, холбогдох арга хэмжээг авч ажилласан байна. **Жилийн эцэст:** Шаардлагатай техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөр хангах арга хэмжээ авсан байна.	ГЗБГЗЗГ-ын даргын 2023 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн Б/10 дугаартай тушаалаар Архивын ажилтан, няравын орон тоо батлагдаж ирсэний дагуу байгууллагын 1 давхарын архивын зориулалтаар тохижуулсан өрөөг хуваан архивын ажилтны өрөөг тусгаарлах вакуум хаалтаар хааж, өрөө тасалгаагаар шийдвэрлэж өгсөн. Архивын ажилтанд шаардлагатай Lenovo компьютер болон төрийн архивын баримтыг цахимжуулах, цахим мэдээллийн сан бүрдүүлэх чиглэлийн дагуу байгууллагын архивт шаардлагатай байгаа тоног төхөөрөмж болох түргэн скайнерийг барилгын техник хяналтын зардлаас гаргаж, 2024 оны 04 дүгээр сарын 16-ны өдөр EPSON DS-530 /түргэн/ скайнерийг 1.300.000 төгрөгөөр шийдвэрлэж өгсөн.	
2.1.14	**Геодезийн хэмжилтийн багаж баталгаажуулалтын лабораторийн үйл ажиллагааг сайжруулах**	Үйл	**Баталгаажуулсан багажны тоо**	**2022 онд улсын хэмжээнд 2325 багаж баталгаажуулсан.**	**2023 онд улсын хэмжээнд 1540 багажийг баталгаажуулсан байна.**		

2.1.14.1	Аймгийн ГХБХБГ-т хэрэглэж буй геодезийн хэмжлийн багажийг баталгаажуулах	Үйл ажиллагаа	3 багаж	2023 онд аймгийн ГХБХБГ-т хэрэглэж байгаа нийт 2 багаж баталгаажуулалт хийлгэсэн.	2024 онд баталгаажуулалт хийлгэсэн хугацаанд, бүх багажуудыг бүрэн хамруулсан байна.	5352450947, 5352450664 хувийн дугаартай Trimble R4 2 долгионы хүлээн авагчийг 2023 оны 09 сарын 30-нд баталгаажуулж 2024 оны 09 сарын 30 хүртэл үйлдвэрлэлд ашиглах 0026397, 0026396 дугаартай гэрчилгээг авсан. 2024 оны 09 дүгээр сарын 09-ны өдөр Төв аймгийн Номтын аманд байрлах зай хэмжлийн жишилтийн полигон дээр очин хэмжилт хийж, Геодезийн хэмжил зүйн лаборатори руу Trimble R4 2 долгионы хэмжлийн багажны баталгаажуулалтын хэмжилтийг хийж хүргүүлсэн.	
2.1.15	**Иргэн, хуулийн этгээдийн үйл ажиллагаанаас үүсэх эрсдэлийг бууруулах**	**Үйл ажиллагаа**	**Иргэн, хуулийн этгээдийн тоо**		**Эрсдэл үүсэх магадлалыг бууруулсан байна**		
2.1.15.1	Иргэн, хуулийн этгээдийн хүсэлт, өргөдөл, гомдол, мэдээллээр төлөвлөгөөт бус хяналт шалгалт хийх	Үйл ажиллагаа	Төлөвлөгөөт бус шалгалт хийсэн объектын тоо	-	Батлагдсан удирдамжийн хүрээнд хяналт шалгалтыг хийж илэрсэн зөрчлийг арилгуулсан байна. Иргэн, хуулийн этгээдээс ирүүлсэн хүсэлт, өргөдөл, гомдлын дагуу төлөвлөгөөт бус шалгалт хийж, дүнг холбогдох хурлаар хэлэлцүүлэн, илэрсэн зөрчлийг бүрэн арилгуулах арга хэмжээг зохион байгуулсан байна.	Өлзийт сумын Эрдэнэвилиамс Монголия ХХК-ий гомдол мэдээллийн дагуу Газрын даргын баталсан 02-14/01 дугаартай төлөвлөгөөт бус хяналт шалгалт хийх удирдамжийн дагуу Өлзийт суманд 2 малчинд 300,000, Тариат суманд эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлгүй хашаа барьсан 4 иргэнд 2,000,000, аймгийн Цагдаагийн газраас шилжүүлсэн 1160 дугаартай гомдлыг шалгахад Эрдэнэбулган суманд эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлгүй хашаа барьсан 1 иргэнд 500.000 төгрөгний торгуулийн арга хэмжээ авч ажилласан.	

2.1.15.2	Эрх бүхий байгууллага, удирдлагаас өгсөн үүрэг даалгавар, шийдвэрээр төлөвлөгөөт бус хяналт шалгалт хийх	Үйл ажиллагаа	Төлөвлөгөөт бус шалгалт хийсэн объектын тоо	-	Батлагдсан удирдамжийн хүрээнд хяналт шалгалтыг хийж илэрсэн зөрчлийг арилгуулсан байна. Эрх бүхий байгууллага, удирдлагаас өгсөн үүрэг даалгавар, чиглэлийн дагуу төлөвлөгөөт бус шалгалт хийж, дүнг холбогдох хурлаар хэлэлцүүлэн, илэрсэн зөрчлийг бүрэн арилгуулах арга хэмжээг зохион байгуулсан байна.	Газар чөлөөлөх ажлын талаар: Захын ойролцоох нийтийн эзэмшлийн газарт зөвшөөрөлгүй байрлуулсан контайнеруудад 2024 оны 03 дугаар сарын 29-ны өдөр хугацаатай мэдэгдэл өгсөний дагуу аймгийн Засаг даргын 2024 оны 04 дүгээр сарын 01-ны өдрийн А/198 дугаартай “Газар чөлөөлөх ажлын хэсэг байгуулах тухай” захирамжаар байгуулагдсан ажлын хэсэг 2024 оны 04 дүгээр сарын 02-ны өдөр газар дээр нь ажилласан. Үүнд: Эрдэнэбулган суманд 6 ширхэг түц, контейнер, 2 түр хашаа, Цэцэрлэг суманд 1 түр хашаа буулгасан. 1.Малчин захын баруун урд талын нэг контайнерыг чөлөөлсөн. 2. Тус сумын 2-р багийн нутаг дэвсгэр 35-р байрны ард ТҮЦ байрлуулсан газрыг чөлөөлсөн. 3. Мандалаа төвийн урд байрлах О.Эрдэнэжаргалын Цайны газарт 2024 оны 04 сарын 01-ны өдөр хугацаатай мэдэгдэх хуудас өгсөн дагуу газар чөлөөлсөн. 4. Арвисын зүүн талд байрлах иргэн Ч.Балбурмаагийн ТҮЦ-ийг 2024 оны 04 сарын 01-ны өдөр хугацаатай мэдэгдэх хуудас өгсний дагуу газрыг чөлөөлсөн. 5. Автотээврийн төвийн зогсоол дээр О.Эрдэнэжаргал ТҮЦ байрлуулсан байсныг 2024 оны 04 сарын 01-ны өдөр хугацаатай мэдэгдэх хуудас өгсний дагуу газрыг чөлөөлсөн. 6. Худалдааны гудамжинд байрлуусан контейнер байрлуулсанг 2024 оны 04 сарын 01-ны өдөр хугацаатай мэдэгдэх хуудас өгсний дагуу газрыг чөлөөлсөн. 7. Унадарга ХХК-ны хойд талд байрлах иргэн Н.Отгонбаярын 15 айлын орон сууцны барилгын ажлын гүйцэтгэх явцад барьсан түр хашааг буулгаж нийтийн эзэмшилийн газрыг чөлөөлсөн.	

						8.Цэцэрлэг сумын Их булаг багийн Дуут гэх газар иргэн Б.Оюунаа, Л.Хатанбаатар, Б.Лутбөх нар нь ан амьтан, малын бэлчээрийг торон хашаагаар хашсан байсаныг чөлөөлөх арга хэмжээ авч ажилласан. 9.Эрдэнэбулган сумын 3-р багийн нутаг дэвсгэр дээр баригдаж байсан хашааг чөлөөлөх арга хэмжээ авч ажилласан.	
2.1.15.3	Зөрчлийн талаарх гомдол мэдээллийг нэгдсэн бүртгэлд бүртгүүлж, хуулийн дагуу арга хэмжээ авах	Үйл ажиллагаа	Зөрчлийн талаарх гомдол мэдээллийн нэгдсэн бүртгэлд бүртгүүлж, хуулийн дагуу арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсэн тоо	-	Зөрчлийн талаарх гомдол мэдээллийн нэгдсэн бүртгэлд бүртгүүлж, хуулийн дагуу арга хэмжээг авсан байна.	Зөрчлийн талаарх гомдол, мэдээлэл болон зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагааны явцад үйлдэх эрх зүйн баримт бичигт нэгдсэн дугаар олгох бүртгэлийн дэвтэр нээсэн. Зөрчлийн тухай хуулийн дагуу 6 иргэнд хялбаршуулсан журмаар торгуулийн арга хэмжээ авч ажилласан. Архангай аймгийн Цагдаагийн газраас ирүүлсэн 2329 дугаартай гомдол мэдээлэл ирүүлсэний дагуу Хотонт сум Өндөрсант Цагаан сүмийн рашаан орчим иргэдэд хашаа бариулахгүй байна гэсэний дагуу зөрчлийн хэрэг нээн шалгахад шалгалтаар зөрчил гаргасан үйлдэл тогтоогдоогүй тул хэргийг хэрэгсэхгүй болгох эрх бүхий албан тушаалтны тогтоолыг прокурорд хүргүүлсэн.	

ГУРАВ. ХУУЛИАР ТУСГАЙЛАН ОЛГОСОН ЧИГ ҮҮРГИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛТ, АРГА ХЭМЖЭЭ

Д/д	Стратеги төлөвлөгөө болон үндэслэж байгаа бусад бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж	Төсөв	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин	Хүрсэн түвшин буюу хэрэгжилт /Хүрээгүй бол тайлбар/	
Стратеги төлөвлөгөөний зорилго 3.1 **Улсын хэмжээнд газар зүйн нэрийн тодруулалт хийнэ.**							
3.1.1	**Газар зүйн нэрийн тодруулалт**	**Улсын болон** [illegible]	**Нэрийн тодруулалт хийх аймаг, сумын тоо**	**2023 онд 11 аймгийн 35 сум, нийслэлийн 1 дүүрэг газар зүйн нэрийн тодруулалтын ажил хийсэн.**	**Нэрийн тодруулалт хийх ажлын төсөв батлагдсан аймаг, сумын газар зүйн нэрийн тодруулалт хийгдэж, мэдээллийн сан байгуулна.**		
3.1.1.1	Газар зүйн нэрийн тодруулалт хийх ажлыг зохион байгуулах	Орон нутгийн төсөв	Сумын тоо	2019-2022 онд 8 аймгийн 51 суманд Газар зүйн нэрийн тодруулалтын ажил хийсэн.	**Эхний хагас жилд:** Орон нутгийн төсөвт тусгагдсан аймаг, сумын газар зүйн нэрийн тодруулалт, мэдээллийн сан бүрдүүлэх ажлын даалгаврыг ГЗБГЗЗЕГ-тай хамтран боловсруулж, батлуулах ажлыг зохион байгуулсан байна. **Жилийн эцэст:** Газар зүйн нэрийн тодруулалтын ажлын үр дүнг хүлээн авсан байна.	Төвшүүлэх сум 2024 оны орон нутгийн төсөвт газар зүйн нэрийн тодруулалт хийхээр 30.0 сая төгрөг батлуулж Агдамсүрвэй ХХК-тай гэрээ байгуулан ажлаа эхлүүлээд байна. гүйцэтгэгч компани газар зүйн нэрийн М1:100000 зургийг зүйлчилсэн тольтой тулгах, УИХ-аар батлагдсан нэрийг тодруулах зэрэг суурийн судалгааны ажлыг хийж байна. Газар зүйн нэрийн салбар зөвлөлийн 2 дугаар хурлыг 2024 оны 02 сарын 16-ны өдөр хийв. хурлаар 2023 оны анхдугаар хурлаар хэлэлцсэн асуудал. 2024 онд хийх ажлын саналыг хэлэлцэж Газар зүйн нэрийн тодруулалт, нэрийн түүх, ач холбогдлын талаар сургалт, хэлэлцүүлэгийг зохион байгуулах боломжийг судлах, дараагийн хурлаар газар зүйн нэрийн тодруулалт хийж буй сумын ажилтай холбогдуулан хуралдахаар шийдвэрлэсэн.	

3.1.1.2	Газар зүйн нэрийн салбар зөвлөлийн үйл ажиллагааг зохион байгуулах	Урсгал төсөв	2 хурал	2023 оны Газар зүйн нэрийн зөвлөлийн төлөвлөгөөг боловсруулж, батлуулсан. 4 удаа газар зүйн нэрийн зөвлөлийн хурлыг зохион байгуулсан.	**Эхний хагас жилд:** Газар зүйн нэрийн салбар зөвлөлийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулж батлуулах, 1 удаагийн хурлыг зохион байгуулж, хурлын тэмдэглэлийг баталгаажуулан ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	Газар зүйн нэрийн салбар зөвлөлийн 2 дугаар хурлыг 2024 оны 02 сарын 16-ны өдөр хийв. хурлаар 2023 оны анхдугаар хурлаар хэлэлцсэн асуудал. 2024 онд хийх ажлын саналыг хэлэлцэж Газар зүйн нэрийн тодруулалт, нэрийн түүх, ач холбогдлын талаар сургалт, хэлэлцүүлэгийг зохион байгуулах боломжийг судлах, дараагийн хурлаар газар зүйн нэрийн тодруулалт хийж буй сумын ажилтай холбогдуулан хуралдахаар шийдвэрлэсэн.	
3.1.3	**Бэлчээрийн газрын өөрчлөлтийг фотомониторингийн аргаар үнэлэх ажлыг улсын хэмжээнд зохион байгуулах**	**Үйл ажиллагаа**	**Бэлчээрийн фото мониторингийн 5166 цэг**	**2022 онд Бэлчээрийн фото мониторингийн 5166 цэгт бэлчээрийн фотомониторингийн ажлыг зохион байгуулсан.**	**Бэлчээрийн газрын өөрчлөлтийг фото мониторингийн аргаар үнэлэх ажлыг нийслэлийн 6 дүүрэг, 21 аймгийн 320 сумын хэмжээнд бэлчээрийн газрын 5166 мониторингийн цэгт хийсэн байна.**		

3.1.3.1	Бэлчээрийн газрын өөрчлөлтийг фото мониторингийн аргаар үнэлэх ажлыг аймгийн хэмжээнд зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Аймгийн хэмжээнд байгуулсан мониторингийн цэгийн тоо	2023 онд 21 аймаг, нийслэлийн 6 дүүргийн бэлчээрийн газарт фото мониторингийн ажлыг зохион байгуулагдсан.	**Жилийн эцэст:** 2024 оны бэлчээрийн газрын өөрчлөлтийг фото мониторингийн аргаар үнэлэх ажлыг аймгийн хэмжээнд зохион байгуулан нэгтгэж, холбогдох зөвлөмжийг гаргаж, газрын мониторингийн цахим системд бүрэн оруулж, тайланг 10 сарын 01-ны дотор хүргүүлсэн байна.	2024 оны бэлчээрийн газрын өөрчлөлтийг фото мониторингийн аргаар үнэлэх ажлын хүрээнд хээрийн судалгааны ажлыг 08 дугаар сарын 01-ний өдрөөс 10-ны өдрүүдэд 18 сумын 406 цэгт хийж, суурин судалгаа, Мониторингийн цахим системд оруулах ажлыг 9 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс 31-ний өдрүүдэд хийж гүйцэтгэн "Бэлчээрийн төлөв байдал, өөрчлөлтийн нэгдсэн тайлан"-г ГЗБГЗЗЕГ-т газрын даргын 2024 оны 873 дугаар албан бичгээр хүргүүлээд байна. /2023 онд Цэнхэр суманд шинээр нэмж үүсгэсэн 14, Хайрхан суманд судалгааны ажлыг огт хийдэггүй 5, нийт 19 саарал цэгийн судалгааг гаргаж, газрын даргын 2024 оны 793 дугаар албан бичгээр хүсэлт хүргүүлж Мониторингийн системээс хасуулсан болно./	
3.1.3.2	Бэлчээрийн газрын өөрчлөлтийг фото мониторингийн аргаар үнэлэх журам, арга зүйг сайжруулах талаар санал боловсруулах	Үйл ажиллагаа	Санал-1	Газрын даргын 2015 оны А/105 дугаар тушаалаар "Бэлчээрийн газрын өөрчлөлтийг фото мониторингийн аргаар үнэлэх журам" батлагдсан.	Зайнаас тандан судлалын аргуудын талаар мэдээлэл цуглуулж, фото мониторингийн арга зүйн дутагдалтай болон давхардалд дүн шинжилгээ хийж, алдаа дутагдал, сайжруулах талаар Газрын даамлуудаас судалгаа авч, нэгтгэн ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	Газрын даргын 2015 оны А/105 дугаар тушаалаар "Бэлчээрийн газрын өөрчлөлтийг фото мониторингийн аргаар үнэлэх журам"-ын талаар даамлуудад мэдээлэл хүргүүлж даамлуудаас мотомониторингийн мэдээлэл цуглуулахад уирдаг дутагдалтай байдлын талаар судалгаа авсан.	

3.1.3.3	Бэлчээрийн фото мониторингийн багаж хэрэгслийг шинэчлэх шаардлагатай сумдын судалгааг гаргах, мөн багаж хэрэгслээр хангах ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Багаж, хэрэгслийн тоо	-	**Эхний хагас жилд:** Бэлчээрийн фото мониторингийн багаж хэрэгслийг шинэчлэх судалгааг гаргаж ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлж, багаж хэрэгслээр хангах ажлыг зохион байгуулсан байна.	Бэлчээрийн фото мониторингийн багаж хэрэгслийг шинэчлэх шаардлагатай сумдын судалгааг гаргаж ГЗБГЗЗЕГ-т газрын даргын 2024 оны 1056 дугаар албан бичгээр хүргүүлсэн. Одоогоор хэрэглэгдэж байгаа багаж хэрэгсэл: Цүнх-11, GPS-0, Аппарат-2, Самбар-8, Метр-5, Олс-8, Гадас-39, Саваа-0, Уут-44, Хайч-6 байна.	
3.1.4	**Газрын төлөв байдал чанарын хянан баталгаа хийх ажлыг удирдлага, зохион байгуулалтаар хангаж ажиллах**	**Үйл ажиллагаа**	**Төлөвлөгөөт болон захиалгат хянан баталгаа хийгдсэн тоо**	**Газрын төлөв байдал чанарын хянан баталгаа хийсэн ажлын тайлан мэдээ**	**Газрын төлөв байдал чанарын хянан баталгаа хийх ажлыг зохион байгуулахад тулгамдаж буй асуудлыг шийдвэрлэж, хянан баталгааны үр дүнг мониторингийн цахим системд оруулсан байна.**		
3.1.4.1	Газрын төлөв байдал, чанарын захиалгат хянан баталгаа хийж, цахимаар болон хэвлэмэл байдлаар ирүүлсэн тайлан, дүгнэлтийг хянаж, баталгаажуулах	Үйл ажиллагаа	Захиалгат хянан баталгаа хийж, баталгаажсан тайлан, дүгнэлтийн тоо	2023 онд нийт 22 тайлан, дүгнэлт баталгаажуулсан.	**Эхний хагас жилд:** Цахим системээр хянан баталгааны тайлан, дүгнэлтийг баталгаажуулахад гарч буй алдаа, зөрчлийг засварлаж, тайлангийн үр дүнг сайжруулсан байна. Цахимаар илгээсэн хянан баталгааны тайлан, дүгнэлтийг хянаж баталгаажуулсан байна. **Жилийн эцэст:** Цахимаар илгээсэн хянан баталгааны тайлан, дүгнэлтийг хянаж баталгаажуулсан байна.	2024 оны 11 дүгээр сарын 20-ны өдрийн байдлаар 10 нэгж талбарт мэдэгдэл өгч Газрын мониторингийн цахим системд хүсэлт ирүүлсэн Тариат суманд анализ мэп про ХХК-ийн хийсэн Шатахуун түгээх станцын зориулалттай газарт, Өлзийт суманд Хос алтан пирамид ХХК-ийн хийсэн Зоорь, ХАА-н бүтээгдэхүүн хадгалах зориулалттай газарт, Хайрхан суманд анализ мэп про ХХК-ийн хийсэн Шатахуун түгээх станцын зориулалттай газарт, Цэнхэр суманд Саблайм ХХК-ийн хийсэн Аялал, жуулчлалын баазын зориулалттай газарт, Цэнхэр суманд Дорнын байгаль ХХК-ийн хийсэн Аялал, жуулчлалын баазын зориулалттай, Төрийн банк, НИК ШТС-үүдийн Архангай дахь салбаруудын газарт хийсэн 33 Захиалгат хянан баталгаануудтай танилцаж баталгаажуулаад байна.	

3.1.4.2	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр хийгдэх газрын төлөв байдал, чанарын төлөвлөгөөт хянан баталгааны ажлыг зохион байгуулах	Орон нутгийн төсөв	Орон нутгийн төсвөөр хийгдсэн ажлын тоо	-	**Эхний хагас жилд:** Орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр хийгдэх газрын төлөв байдал, чанарын төлөвлөгөөт хянан баталгааны ажлын даалгаврыг боловсруулж, агентлагаас санал авч батлуулсан байна.	Тус аймгийн хэмжээнд хийгдсэн хот суурин газрын болон тариалангийн газрын төлөвлөгөөт хянан баталгааны хугацаа дууссан тул газрын төлөв байдал, чанарын төлөвлөгөөт хянан баталгааг улс орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар хийлгэх талаар аймгийн Хөгжлийн бодлого, хөрөнгө оруулалтын хэлтэст газрын даргын 2024 оны 1058 дугаар албан бичгээр санал хүргүүлсэн.	
3.1.4.3	Атар газраас тариалангийн ангилалд шилжүүлэх саналыг судлаж, холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд санал, дүгнэлт боловсруулах.	Үйл ажиллагаа	Ирүүлсэн саналын тоо	"Хүнсний хангамж, аюулгүй байдлыг хангах талаар авах зарим арга хэмжээний тухай" Улсын Их Хурлын 2022 оны 36 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг гаргаж, тус газрын 2023 оны 05 дугаар сарын 31-ний өдрийн 1/1171 тоот албан бичгээр Ерөнхийлөгчийн Тамгын газарт хүргүүлсэн.	**Эхний хагас жилд:** Атар газрын ангилал шилжүүлэхээр холбогдох байгууллагуудаас ирүүлсэн албан бичгийг судлан шийдвэрлэсэн байна.	Аймгийн хэмжээнд 2023 оны ГНС-ийн тайлангийн дүнгээр нийт 25385.3 га атаршсан газар байгаа тул атар газраас тариаланд шилжүүлэхгүйгээр атаршсан газраас эзэмшүүлэх бодлого барьж байгаа. 2024 оны Газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу .... суманд .... га талбайг газар тариалангийн зориулалтаар эзэмшүүлээд байна.	
3.1.5	**Тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө боловсруулах, хэрэгжүүлэх**	**Үйл ажиллагаа**	**Газар зохион байгуулалт, хот төлөвлөлтийн цахим системд оруулсан төслийн тоо**	**21 аймгийн 330 сумын 2022 оны сумын тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө боловсруулсан байдалд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийсэн.**	**Тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөг Газар зохион байгуулалт, хот төлөвлөлтийн цахим системд бүрэн оруулж, хэрэгжилтэнд системээр хяналт тавьж, шаардлагатай арга хэмжээг зохион байгуулсан байна.**	Засгийн газрын 2024 оны 136, 137, 74, 131 дугаартай тогтоолуудаар батлагдсан 2024 оны аймаг, сумын газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөг цахим системд хяналт тавьж, хориглолт хамгаалалтын зурвас зөрчсөн, сумын хөгжлийн болон хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөгүй газарт 719 нэгж талбар төлөвлөснийг зөрчлийг арилгуулах, мөн шинэ хоршоо хөдөлгөөний хүрээнд нийт тус газрын даргын 19 суманд 28 удаагийн чиглэлийг сумдад хүргүүлсэн.	

3.1.5.1	Сумын тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт тавьж, биелэлтийг 2024 оны 4 дүгээр улиралд багтаан тайлагнах	Үйл ажиллагаа	Бүх сум	Сумын тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө хэрэгжилт болон газар олголтын байдалд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийсэн.	Тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт тавьж, гарсан зөрчлийг арилгаж тайлагнасан байна. Сумын тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлтийг 12 дугаар сарын 20-ны дотор ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	ГЗБГЗЗЕГ-аар төлөвлөгөө хянуулж, дүгнэлт авахаар 19 сумын 22 удаагийн /зарим сумыг системээс хянуулсан/ албан бичгийг 1657 төлөвлөлтийн нэгж талбар дээр хүргүүлж, 8 удаагийн дүгнэлтээр 1167 төлөвлөлтийн нэгж талбар шаардлага хангаж, батлагдсан. Тус аймагт 5 сумын 7 төслөөр тухайн жилийн төлөвлөгөөнд 11 нэгж талбараар тодотгол, 8 сумын 11 төслөөр малчдын хоршоонд 171 нэгж талбарын 277.04 га газрыг олгох төлөвлөлтүүд тус тус хийгдсэн. Аймгийн хэмжээнд нийт МУЗГ-ын 4 удаагийн тогтоол, ГЗБГЗЗЕГ-ын дүгнэлтээр 926.9 га газрын 1242 төлөвлөлтийн нэгж талбар батлагдсан, хэрэгжилт 40.3 хувьтай байна. Төлөвлөлтийн бүс арга хэмжээгээр авч үзвэл : - 116 иргэнд 7.97 га газрыг өвөлжөө хаваржааны газрыг - 66 малчдын хоршоонд 277.04 га газрыг - Нөхөн бүрдүүлэлтээр 42 иргэнд 73.79 га газрыг - Төсөвт байгууллагын зайлшгүй хэрэгцээнд 9 нэгж талбарын 2.37 га газрыг 5 иргэн аж ахуйн нэгжид 4.6 га газрыг дуудлага худалдаагаар тус тус эзэмшүүлж, өмчлүүлсэн байна.	

3.1.5.2	Сумын газрын даамлыг мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө, мэдээллээр хангах, сургалт зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	4 сургалт	-	Улирал нэг удаа цахим болон танхимаар сургалт зохион байгуулсан байна. Сургалт зохион байгуулсан тайлан мэдээ тухай бүр тайлагнасан байна.	1.2024 оны 05 дугаар сарын 06-ны өдөр сумын газрын даамлуудад Газрын тухай хуульд орсон нэмэлт өөрчлөлтүүд, Газрын харилцааны талаар цаашид анхаарах зүйлийн талаар ГХБХБГ-ын дарга, ГУХ-ийн дарга нар илтгэл мэдээлэл өгч, Газар зохион байгуулалт хийх журмын талаар мэдээлэл хийж, Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн талаар мэдээлэл сонсож, цахим системд тулгарч байгаа асуудлаар хэлэлцүүлэг зохион байгууллаа. 2. ГЗБГЗЗЕГ-аас зохион байгуулсан 2024 оны 05 дугаар сарын 13-ны өдрийн Малчдын хоршооны талаарх сургалт, уулзалтанд сумдын удирдлага, даамлыг зохион байгуулж хамруулсан. 3. Малчдын хоршоонд олгох 5 га газрын талаар ГЗБГЗЗЕГ-аас өгсөн чиглэлийн дагуу 2024 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдөр сумын даамлуудад цахимаар сургалт зохион байгуулсан. 4. Газрын тухай хуульд орсон нэмэлт өөрчлөлт, Засгийн газрын 2024 оны 92 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Газар зохион байгуулалт, хийх журам” шинэчлэн батлагдсантай холбоотой 21 аймгийн газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газрын газар зохион байгуулалт, төлөвлөлт хариуцсан ахлах мэргэжилтнүүдийг чадавхижуулах сургалтыг 2024 оны 06 дугаар сарын 06-ны өдөр Улаанбаатар хотноо зохион байгууллаа. 5. Газар зохион байгуулалт, хот төлөвлөлтийн цахим системд 2024 оны төлөвлөгөө, тодотгол, 2025 оны төлөвлөгөө боловсруулах зураглах явцад тухай бүр сумдад чиглэлийг хурдан шуурхай өгч ажиллаж байна.	

3.1.5.3	Монгол улсын иргэнд 2025 онд өмчлүүлэх газрын нийт хэмжээ, байршил, зориулалтын саналыг 2024 оны 3 дугаар улиралд багтаан аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцүүлэх ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	2025 онд иргэнд өмчлүүлэх газрын хэмжээ, байршил, зориулалтын санал	Жил бүр хийгддэг.	**Жилийн эцэст:** Иргэнд 2025 онд өмчлүүлэх газрын хэмжээ, байршил, зориулалтын саналыг сум тус бүрээр гаргаж, аймгийн ИТХ-аар хэлэлцүүлж, 10 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	2025 онд Монгол Улсын иргэнд өмчлүүлэх газрын хэмжээ, баршил, зориулалтын саналыг Монгол улсын Засгийн газрын 2024 оны 92 дугаарт тогтоолоор батлагдсан "Газар зохион байгуулалт хийх журам"-д заасны дагуу хугацааг баримталж 10 дугаар сарын 15-ны дотор/, ажлыг зохион байгуулах талаар тус газрын даргын 2024 оны 06 дугаар сарын 13-ны өдрийн 545, 08 дугаар сарын 21-ны өдрийн 680, 09 дүгээр сарын 03-ны өдрийн 714 дугаартай албан бичгүүдээр сумдад чиглэл хүргүүлэв. 2025 оны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөг боловсруулан цахим системд оруулж, тус газраар хяналт тавиулах, ГЗБГЗЗЕГ-аар дүгнэлт авахаар 19 сумаас албан бичиг ирсэн. Албан бичгийн дагуу цахим системд аймгийн ерөнхий архитекторын хамт хориглолт хамгаалалтын бүсүүд, бүх төрлийн төлөвлөгөөнүүдтэй давхардалт байгаа эсэхэд хяналт хийж байна. 17 сумын 745 нэгж талбар хяналт хийж, Үүнд : 15 суманд хяналт хийсэн тухай албан бичгийг 15 сумын төслийг 8 удаагийн албан бичгээр ГЗБГЗЗЕГ-т дүгнэлт авахаар тус тус хүргүүлсэн. Эрдэнэбулган сумын төлөвлөгөөний саналыг цахим системд оруулсан байдалд зааварчилгаа өгсөний дагуу сумаас засварлаж байна. 2025 оны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөг боловсруулан цахим системд оруулж, тус газраар хяналт тавиулах, ГЗБГЗЗЕГ-аар дүгнэлт авахаар 19 сумаас албан бичиг ирсэн. Албан бичгийн дагуу цахим системд аймгийн ерөнхий архитекторын хамт хориглолт хамгаалалтын бүсүүд, бүх	

						төрлийн төлөвлөгөөнүүдтэй давхардалт байгаа эсэхэд хяналт хийж байна. 19 сумын 948 нэгж талбар хяналт хийж, Үүнд : 18 суманд хяналт хийсэн тухай албан бичгийг 18 сумын төслийг 9 удаагийн албан бичгээр ГЗБГЗЗЕГ-т дүгнэлт авахаар тус тус хүргүүлээд байна.	
3.1.5.4	2025 оны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөг батлуулах ажлыг зохион байгуулж, тухайн жилд эзэмшүүлэх, ашиглуулах газрын байршил, хэмжээ, зориулалтын жагсаалтыг гарган хүргүүлэх	Үйл ажиллагаа	2024 онд иргэнд өмчлүүлэх газрын хэмжээ, байршил, зориулалтын санал	-	**Жилийн эцэст:** Аймгийн хэмжээнд сумын 2025 оны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний төслийг 2024 оны 3-р улиралд багтаан баталгаажуулах ажлыг зохион байгуулж, тухайн жилд эзэмшүүлэх, ашиглуулах газрын байршил, хэмжээ, зориулалтын жагсаалтыг батлах тухай тогтоолын төсөлд тусгах саналаа 2024 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	Засгийн газрын 2024 оны 92 дугаарт тогтоолоор батлагдсан "Газар зохион байгуулалт хийх журам"-аар тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас санал авах, боловсруулах, цахимд оруулах ажлыг тухайн жилийн оны эхнээс зохион байгуулахаар хугацааг нэг бүрчлэн журамласан тул журмын дагуу ажлыг зохион байгуулах талаар тус газрын даргын 2024 оны өдрийн 545, 680, 714, дугаартай албан бичгээр сумдад чиглэл хүргүүлсэн. 2025 оны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөг боловсруулан цахим системд оруулж, тус газраар хяналт тавиулах, ГЗБГЗЗЕГ-аар дүгнэлт авахаар 19 сумаас албан бичиг ирсэн. Албан бичгийн дагуу цахим системд аймгийн ерөнхий архитекторын хамт хориглолт хамгаалалтын бүсүүд, бүх төрлийн төлөвлөгөөнүүдтэй давхардалт байгаа эсэхэд хяналт хийж байна. 19 сумын 948 нэгж талбар хяналт хийж, Үүнд: 18 суманд хяналт хийсэн тухай албан бичгийг 18 сумын төслийг 9 удаагийн албан бичгээр ГЗБГЗЗЕГ-т дүгнэлт авахаар тус тус хүргүүлээд байна.	

3.1.7	**Газрын нэгдмэл сангийн тооллого, бүртгэл, газрын нэгдмэл санд гарч буй өөрчлөлт, шилжилт хөдөлгөөнийг бүртгэх, хянах**	**Үйл ажиллагаа**	**Газрын нэгдмэл сангийн 2021 оны улсын нэгдсэн тайлан**	**Газрын нэгдмэл сангийн 2020 оны улсын нэгдсэн тайлан Засгийн газарт танилцуулагдсан.**	**Газрын нэгдмэл сангийн тооллого, бүртгэлийн үйл ажиллагааг эрхэлж газрын нэгдмэл санд гарч буй өөрчлөлт, шилжилт хөдөлгөөн бүртгэгдсэн байна.**		
3.1.7.1	Газрын нэгдмэл сангийн 2024 оны тайланг сумдаас авч нэгтгэн, ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлэх	Үйл ажиллагаа	Газрын нэгдмэл сангийн 2024 оны тайлан	Газрын нэгдмэл сангийн 2023 оны тайланг 2024 оны 01 дүгээр сарын 15-ны өдрийн дотор ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн.	**Жилийн эцэст:** Газрын нэгдмэл сангийн 2024 оны тайланг хуульд заасан хугацаанд хүлээн авч нэгтгэн, дараа оны 01 сарын 15-ны өдрийн дотор ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	2023 оны Газрын нэгдмэл сангийн тайлан маягт ГНСТ-1, Газрын нэгдмэл сангийн дэлгэрэнгүй ангилалын тайлан маягт ГНСТ-2, Улсын тусгай хэрэгцээний газрын тайлан маягт ГНСТ-3, Улсын тусгай хэрэгцээний газрын бичмэл тайлан, Газрын нэгдмэл сангийн шилжилт хөдөлгөөний тайлан маягт ГНСТ-4, Газрын нэгдмэл сангийн шилжилт хөдөлгөөний тайлбар тайлан, Газрын эрх зүйн байдлын тайлан маягт ГНСТ-5, Газрын улсын бүртгэлийн тайлан маягт ГНСТ-6, Газрын эрх зүйн байдлын тайлбар тайлан, Газрын нэгдмэл сангийн 2023 оны жилийн мэдээ маягт БОХ-1.1, Зөрчилтэй нэгж талбар, тэдгээрийг арилгахаар авсан арга хэмжээний судалгаа, Газар эзэмших эрхийн гэрчилгээг барьцаалсан, эзэмшил газраа бусдад ашиглуулсан газрын судалгаа, Газар эзэмших эрхийн гэрчилгээг барьцаалсан, эзэмшил газраа бусдад ашиглуулсан газрын тайлбар тайлан, Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас ирүүлсэн хүсэлтийг шийдвэрлэсэн байдал, Гудамж, зам талбайг нэршүүлсэн ИТХ-ын тогтоол, түүнийг цахим системд бүртгэсэн байдал зэрэг тайлангуудыг 2024-01-15-ны дотор ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн.	

3.1.7.2	Газрын нэгдмэл сангийн тайланг Газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн системээс гаргах ажлын хэрэгжилтийг хангах	Үйл ажиллагаа	Газрын нэгдмэл сангийн тайлан	-	**Жилийн эцэст:** Газрын нэгдмэл сангийн тайланг Газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн системээс гаргасан байна.	2023 оны Газрын нэгдмэл сангийн тайлангийн төрөл, арга хэмжээний тайланг аймгийн хэмжээнд нэгтгэн хуулийн хугацаанд ГЗБГЗЗЕГ-ын холбогдох мэргэжилтэнд хүргүүлж, мөн Газрын нэгдмэл сангийн тайлангийн цахим системээр илгээсэн.	
3.1.9	**Салбарын архивын албан мэдээллийг бүрдүүлэн, сан хөмрөг үүсгэх, архивлах**	**Үйл ажиллагаа**	**30 ажил Баянзүрх дүүргийн нэгж талбарын хувийн хэрэг**	**2021 онд 65 ажлын бүрдлийг шалгаж акт үйлдэн хүлээн авсан. Налайх дүүргийн нэгж талбарын хувийн хэргийн баримтыг хүлээн авсан.**	**Төрийн архивт хүлээлгэн өгөхөөр ирүүлсэн 30 ажлыг шалгаж акт үйлдэн хүлээн авна. Баянзүрх дүүргийн 35543 нэгж талбарын хувийн хэргийн 678 хадгаламжийн нэгжийн баримтыг төрийн архивт хүлээн авсан байна.**	2023 оны ХХНЖ-д орох хадагламжийн нэгжүүдийн саналыг албан хаагчдаас авч байгууллагын дэргэдэх Баримт нягтлан шалгах комиссын хурлаар 2024 оны 03 дугаар сарын 04-ны өдрийн 01 дугаартай хурлаар 2024 оны байгууллагын хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалтыг гарган батлуулсан байна.	
3.1.9.1	Байгууллагын хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалтад заасан болон архивт ирүүлсэн ажлыг хүлээн авах	Үйл ажиллагаа	Үүсгэсэн хадгаламжийн нэгжийн тоо	2023 онд 90 ажлын бүрдлийг шалгаж акт үйлдэн хүлээн авсан.	**Жилийн эцэст:** Байгууллагын хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалтад заасан болон гэрээт ажлын хүрээнд хийж төрийн архивт ирүүлсэн ажлыг хүлээн авч, данс бүртгэл үүсгэсэн байна. Архивт хадгалагдаж байгаа баримтын бүрэлдэхүүн, тоо хэмжээ, хадгалалт, өөрчлөлт, хөдөлгөөний мэдээлэл болон нэгж талбарын хувийн хэргийн судалгааг загварын дагуу гаргаж, 12 дугаар сарын 10-ны дотор ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	2023 оны ХХНЖ-ын дагуу албан хаагчдын хөтөлж дууссан баримт бичгийн бүрдлийг шалгаж хүлээн авах хуваарь гарган, архивт цаасан суурьтай баримтыг цахимжуулсан баримттай 2024 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт 106 цаасан суурьт баримтыг цахим хэлбэрт шилжүүлж мэдээллийн сан үүсгэн archive.gazar.gov.mn цахим мэдээллийн санд холбосон. Архивт хадгалагдаж байгаа баримтын бүрэлдэхүүн, тоо хэмжээ, хадгалалт, өөрчлөлт, хөдөлгөөний мэдээлэл болон сумдын нэгж талбарын хувийн хэргийн судалгааг газрын даргын 2024 оны 12 дугаар сарын 15-ны өдөр албан бичгээр Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн ерөнхий газарт хүргүүлсэн байна.	

3.1.9.2	Аймгийн ГХБХБГ-ын архивт нэгж талбарын хувийн хэргийг сумдаас татан төвлөрүүлэх	Үйл ажиллагаа	Татан төвлөрүүлсэн нэгж талбарын хувийн хэргийн тоо	ГЗБГЗЗЕГ-аас зохион байгуулсан сургалтад хамрагдаж, зааварчилгааны дагуу нэгж талбарын хувийн хэргийн баримтыг цэгцэлсэн.	**Эхний хагас жилд:** 9 сумын 15,000 хувийн хэргийн бүрдлийг шалган акт үйлдэн хүлээн авч, мэдээг ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна. **Жилийн эцэст:** 9 сумын 15,000 хувийн хэргийн бүрдлийг шалган акт үйлдэн хүлээн авч, мэдээг ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	ГЗБГЗЗГ-аас 2023 оны 02 дугаар сарын 09-10-ны өдрүүдэд зохион байгуулсан сургалтад хамрагдаж, зааварчилгаа авсаны дагуу аймгийн 19 сумдын нэгж талбарын хувийн хэргийг Аймгийн ГХБХБГ-ын архивт сумдаас татан төвлөрүүлэх ажлын хүрээнд 15 сумын /Булган, Цэцэрлэг, Төвшрүүлэх, Өгийнуур, Өлзийт, Хашаат, Чулуут, Хангай, Цахир, Батцэнгэл, Цэнхэр, Хотонт, Жаргалант, Өндөр-Улаан, Ихтамир/ сумдын нийт 18719 нэгж талбарын хувийн хэргийн 790 хадгаламжийн нэгжийн 209.854 хуудас баримтын 35,4 gb хэмжээтэй цаасан болон цахим хувийн хэргийн бүрдлийг шалган хүлээн аваад байна.	
3.1.11	**Хот байгуулалтын үйл ажиллагааны хэрэгжилт**	**Үйл**	**Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ**	-	**Хот байгуулалтын чиглэлээр хийгдэх төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулсан байна.**	- 2024 онд Хайрхан, Булган, Төвшрүүлэх, Өндөр-Улаан /Бэлх/, Булган /Арцатын ам/ сумдын хэсэгчилсэн болон хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах зургийн даалгаврыг ГЗБГЗЗГ болон аймгийн засаг даргаар хянуулан батлуулав.	
3.1.11.1	Хот, суурин газрын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг хууль тогтоомжийн дагуу боловсруулан батлуулах ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар батлуулсан баримт бичгийн тоо	-	**Эхний хагас жилд:** "Газар зохион байгуулалт, хот төлөвлөлтийн цахим систем"-д шинээр батлагдсан хот суурин газрын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний мэдээллийг оруулсан байна.	- 2022-2023 онд батлагдсан Эрдэнэмандал , Хангай, Өндөр-Улаан. Чулуут сумын ХЕТ-г сумын ИТХ-аар батлуулан хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. 2024 оны 09 сарын 19-ны өдөр Батцэнгэл сумын ХЕТ боловсруулах ажлыг сумын ИТХ-ийн 16 дугаар хуралдаанаар хэлэлцүүлэн ИТХ-ын тогтоолоор батлуулагдан, хүлээлгэж өгөв. 2024 оны 09 сарын 19,20,21 нд Хотонт, Хайрхан, Булган сумын ХЕТ боловсруулах ажлын орон нутаг дахь хэлэлцүүлэгийг зохион байгуулав.	

3.1.11.2	Монгол Улсын Засгийн газрын 2023 ны 12 дугаар сарын 13-ны өдрийн хуралдааны 50 дугаар тэмдэглэлийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах	Үйл ажиллагаа	Зардлын хэмжээ	Улсын хэмжээнд 162 сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө батлагдсан.	**Эхний хагас жилд:** Монгол Улсын Засгийн газрын 2023 ны 12 дугаар сарын 13-ны өдрийн хуралдааны 50 дугаар тэмдэглэлтэй холбоотойгоор төлөвлөгөө боловсруулах даалгаврын төслийг холбогдох норм, дүрмийн дагуу боловсруулан баталгаажуулна	2024 онд Хайрхан, Булган, Хотонт сумдын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах ажлыг аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар 240 сая төгрөгөөр, Төвшрүүлэх, Өндөр-Улаан /Бэлх/, Булган /Арцатын ам/-ы хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах ажлыг сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар 234 сая төргөрөөг хэрэгжүүлэхээр нийт 474 сая төгрөг тусгасан байна. - Булган, Хайрхан, Хотонт сумын ХЕТ боловсруулах ажлыг "Инженер геодези" ХХК гүйцэтгэж байна. Гүйцэтгэлийн явц 70%. - Булган аймгийн Арцатын амны Хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах ажлын тендерийг 2 удаа зарласан боловч гүйцэтгэгч шалгараагүй байна.	
3.1.12	**Барилга байгууламж, тохижилт, ногоон байгууламж, инженерийн бэлтгэл арга хэмжээ, инженерийн шугам сүлжээ, авто замын сүлжээний мэдээллийг "Урбан менежер систем"-д бүртгэх**	**Үйл ажиллагаа**	-	**21 аймгийн 330 сумын мэдээлэл бүртгэгдсэн.**	**Улсын хэмжээнд барилга байгууламж, тохижилт, ногоон байгууламж, инженерийн бэлтгэл арга хэмжээ, инженерийн шугам сүлжээ, авто замын сүлжээний мэдээллийг бүртгэсэн байна.**		

3.1.12.1	Шинээр барих барилга байгууламж, тохижилт, ногоон байгууламж, инженерийн бэлтгэл арга хэмжээ, инженерийн дэд бүтцийн мэдээллийг "Урбан менежер систем"-д бүртгэх	Үйл ажиллагаа	Системд бүртгэсэн мэдээллийн тоо	Бүх сумдын барилга байгууламж, тохижилт, ногоон байгууламж, инженерийн дэд бүтцийн мэдээлэл бүртгэгдсэн.	**Эхний хагас жилд:** Шинээр нэмэгдсэн барилга байгууламж, тохижилт, ногоон байгууламж, инженерийн бэлтгэл арга хэмжээ, инженерийн дэд бүтцийн мэдээллийг бүртгэсэн байна.	2024 онд Urban.gov.mn цахим системд ашиглалтад орсон 7 барилга байгууламж, орон сууцны барилгын гадна ариутгах татуургын 173м, дулааны 118м, цэвэр усны 70м шугам, Сургууль цэцэрлэгийн нүхэн жорлонг АЦБ-аар солих ажлын хүрээнд Цэнхэр, Хотонт, Булган суманд хийгдсэн 652м гадна ариутгах татуурга , 1054м дулаан, 527м цэвэр усны шугам, 39ш хяналтын худаг, Ихтамир тамир сумын 2.3км ЦДАШ, 160кВа-ийн дэд станцын мэдээллийг бүртгэв.	
3.1.12.2	Хот байгуулалтын кадастрын цахим систем /Urban.gov.mn/-д өгөгдөл мэдээллийг бүрэн оруулж холбогдох журам, зааврын дагуу өдөр тутмын хэвийн үйл ажиллагааг хангаж ажиллах	Үйл ажиллагаа	Хот байгуулалтын кадастрын цахим систем /Urban.gov.mn/-д шинээр бүртгэгдсэн өгөгдөл, мэдээлэл	Хот байгуулалтын кадастрын цахим систем /Urban.gov.mn/ хэрэглээнд нэвтэрсэн.	Хот байгуулалтын кадастрын цахим систем /Urban.gov.mn/-д шаардлагатай өгөгдөл, мэдээлэл бүртгэгдэж холбогдох журам зааврын дагуу барилга, байгууламжийн бүртгэл, мэдээлэл хөтлөгдөж системийн өдөр тутмын үйл ажиллагаа тогтмол хийгдсэн байна.	Хот байгуулалтын кадастрын цахим системд иргэн, ААН-ээс нийт 119 хүсэлт ирснээс барилга байгууламжийн Архитектор төлөвлөлтийн даалгавар -25, загвар зураг батлах -24, БАЭҮЗ –25, ББАОКД-5 -ийг Urban.gov.mn системээс олгосон байна.	
3.1.14	**Худалдан авах ажлыг төлөвлөх, хэрэгжилтийг зохион байгуулах, хяналт тавих**	**Үйл ажиллагаа**	**1 Төлөвлөгөө, 2 тайлан, ажил үйлчилгээний тоо**	**Ерөнхий төлөвлөгөөнд туссан 12 ажил, үйлчилгээний худалдан авалтыг хийж, гүйцэтгэгчтэй гэрээ байгуулан, гэрээт ажлыг хүлээн авсан.**	**Ерөнхий төлөвлөгөөг баталж, төлөвлөгөөн туссан ажлууд бүрэн хэрэгжиж, тайланг хагас, бүтэн жилээр гаргаж ЗГХЭГ-т хүргүүлсэн байна.**		

3.1.14.1	Байгууллагын 2024 оны бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах ерөнхий төлөвлөгөөг нэгтгэн боловсруулж, батлуулах, тайлагнах	Үйл ажиллагаа	1 Төлөвлөгөө, 2 тайлан	2023 оны худалдан авах ерөнхий төлөвлөгөө батлуулсан.	Худалдан авах ерөнхий төлөвлөгөөг нэгтгэн боловсруулж, батлуулсан байна. Тайланг хагас, бүтэн жилээр гаргаж ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	Аймгийн Засаг даргын "Хөрөнгө зарцуулах тухай" А/05 дугаартай захирамжаар батлагдсан барилга захиалагчийн хяналтын зардлын төсөвт 50 сая төгрөгөөр бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах журмаар тээврийн хэрэгсэл худалдан авахаар төсвийг батлуулж тендерийг газрын даргын А/68 дугаартай тушаалаар томилогдсон ажлын хэсэг амжилттай зохион байгуулж 49,9 сая төгрөгөөр Toyota Hiace маркын автомашиныг худалдан авсан.	

ДӨРӨВ. ХУУЛИАР ОЛГОСОН НИЙТЛЭГ ЧИГ ҮҮРГИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛТ, АРГА ХЭМЖЭЭ

Д/д	Стратеги төлөвлөгөө болон үндэслэж байгаа бусад бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж	Төсөв	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин	Хүрсэн түвшин буюу хэрэгжилт /Хүрээгүй бол тайлбар/	Хариуцах нэгж
4.1.1	**Төрийн албаны тухай болон холбогдох хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах**	**Үйл ажиллагаа**	**Тухай бүр**	-		Газрын даргын 2024 оны 01 дүгээр сарын 04-ний өдрийн А/01 дугаартай тушаалаар албан хаагчдын цалингийн санг тогтоосон бол УИХ-ын "Монгол улсын 2024 оны Төсвийн тухай хууль баталсантай холбогдуулан авах зарим	

4.1.1.1	Төрийн албаны тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Тухай бүр	-	Хууль тогтоомжид өөрчлөлт орсон тохиолдолд албан хаагчдын албан тушаалын ангилал, зэрэглэл, жагсаалтад нэмэлт өөрчлөлт оруулах санал боловсруулж, холбогдох байгууллагад хүргүүлэх, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах ажлыг зохион байгуулсан байна.	арга хэмжээний тухай" 93 дугаар заалтын 5 дугаар заалтыг үндэслэн газрын даргын 2024 оны 02 дугаар сарын 14-ны өдрийн А/11 дугаартай тушаалаар албан хаагчдын цалингийн санд тодотгол оруулсан. Мөн Засгийн газрын 2024 оны 03 дугаар сарын 27-ны өдрийн "Төрийн албаны зарим албан тушаалын цалингийн хэмжээ, доод хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай" 128 дугаартай тогтоолоор ТЗ, ТҮ, ТҮМ албан хаагч нарын цалингийн хэмжээ өөрчлөгдсөн тул тус тогтоолын 3,10,11 дүгээр хавсралтыг үндэслэн газрын даргын 2024 оны 04 дүгээр сарын 08-ны өдрийн "Цалингийн санд тодотгол хийх тухай" А/17 дугаартай тушаалаар албан хаагчдын цалинд өөрчлөлт оруулсан. Албан хаагчдын 2023 оны жилийн эцсийн үнэлгээ, сахилгын шийтгэл зэрэг шалгуур үзүүлэлтийг харгалзан зэрэг дэв ахих болзол шаардлага хангасан 11 албан хаагчийн зэрэг дэвийг ахиулахаар саналыг газрын даргын 2024 оны 02 дугаар сарын 08-ны 111 дугаартай албан бичиг нотлох баримтын хамт хүргүүлснээр аймгийн Засаг даргын 2024 оны 05 дугаар сарын 14-ний өдрийн "Зэрэг дэв олгох тухай" Б/18 дугаартай захирамжаар 11 албан хаагчийн зэрэг дэв ахисан. Ингэснээр тус газрын төрийн захиргааны 36 албан хаагчаас 30 албан хаагч зэрэг дэвийн нэмэгдэл авч байна. Мөн ТАТХ-ийн 52 дугаар зүйлийн 52.4 ТЖАХаагч байнгын бус ажиллагаатай сонгуулийн штабт томилогдон ажилласан тохиолдолд гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөн нэмэлт ажилд ажлыг тусгаж албан хаагчийг үнлэнэ гэснийг үндэслэж тус газраас орон нутгийн болон УИХ-ын сонгуульд ажилласан 5 албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд нэмэлт өөрчлөлт оруулж үнэлэх ажлыг зохион байгуулсан.	

4.1.1.2	Сул болон түр эзгүй байгаа орон тоог Төрийн албаны тухай хууль, Төрийн албаны зөвлөлийн 2019 оны 14 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Төрийн албаны тусгай шалгалт өгөх болзол, журам", "Төрийн албан тушаалд шатлан дэвшүүлэх журам", "Төрийн жинхэнэ албан хаагчийг өөр албан тушаалд шилжүүлэх, сэлгэн ажиллуулах журам"-ын хүрээнд сонгон шалгаруулах ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Сул болон эзгүй орон тоо	-	- Сул болон түр эзгүй байгаа орон тоо гарсан тохиолдолд "Төрийн албаны тусгай шалгалт өгөх болзол, журам", "Төрийн албан тушаалд шатлан дэвшүүлэх журам", "Төрийн жинхэнэ албан хаагчийг өөр албан тушаалд шилжүүлэх, сэлгэн ажиллуулах журам"-ын хүрээнд сонгон шалгаруулах ажлыг зохион байгуулсан байна - Тухайн албан тушаалд нэр дэвшигчийн урьдчилсан мэдүүлгийг хянуулах, дүгнэлтийг үндэслэн шийдвэрийн төсөл боловсруулан албажуулах ажлыг зохион байгуулсан байна.	2024 онд үүссэн Кадастрын асуудал хариуцсан мэргэжилтний сул орон тооны захиалгыг газрын даргын 2024 оны 02 дугаар сарын 07-ны өдрийн 104 дугаартай албан бичгээр, Хотонт сумын газрын даамлын сул орон тооны захиалгыг 2024 оны 03 дугаар сарын 21-ны өдрийн 261 дугаартай албан бичгээр, Тариат сумын газрын даамлын сул орон ны захиалгыг 2024 оны 05 дугаар сарын 29-ны өдрийн 474 дугаартай албан бичгээр, Мэдээлэл технологийн асуудал хариуцсан мэргэжилтний сул орон тооны захиалгыг 2024 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 476 дугаартай албан бичгээр, Эрдэнэмандал сумын газрын даамлын сул орон тооны захиалгыг 2024 оны 10 дугаар сарын 29-ны өдрийн 973 дугаартай албан бичгээр, Геодези, зураг зүйн асуудал хариуцсан мэргэжилтний сул орон тооны захиалыг 2024 оны 10 дугаар сарын 14-ны өдрийн 900 дугаартай албан бичгээр тус тус Төрийн албаны зөвлөлийн Архангай аймаг дахь салбар зөвлөлд тухай бүр хүргүүлсэн. 2024 оны 12 дугаар сарын байдлаар Эрдэнэбулган, Цэнхэр, Хотонт, сумын газрын даамал, кадастрын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн болон мэдээллийн технологийн асуудал хариуцсан мэргэжилтний сул орон тоо төрийн албаны тусгай шалгалтаар Хашаат сумын газрын даамлын сул орон тоо Төрийн албаны тухай хуулийн 44 дүгээр зүйлийн 44.1 дэх хэсэгт заасны дагуу шилжин ажиллах хүсэлтээр нөхөхдсөн байна. Тус газарт Тариат, Эрдэнэмандал, Өлзийт гэсэн 3 сумын газрын даамлын орон тоо нөхөхдөөгүй байгааг Төрийн албаны хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1.2-т заасны дагуу хамгийн ойрын чиг үүргийн албан хаагчаар давхар гүйцэтгүүлэн ажиллаж байна.	

						Мөн 2024 онд Төрийн албаны хуулийн дагуу тусгай шалгалтаар сонгон шалгарч Төрийн албаны зөвлөлийн нэр дэвших тогтоолын дагуу томилогдсон Эрдэнэбулган, Цэнхэр, Хотонт сумын даамал Кадастрын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн, Мэдээллийн технологийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн нийт 5 албан хаагчийг 2024 оны 07 дугаар сарын 08, 2024 оны 11 дүгээр сарын 25 гэсэн өдрүүдэд Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн тангараг өргүүлэх арга хэмжээнд оролцуулж тангараг өргүүлсэн.	
4.1.1.3	"Төрийн албан хаагчийн ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааны хөтөлбөр"-ийн хүрээнд хэрэгжүүлэх жилийн төлөвлөгөөг батлан, хэрэгжилтийг хангах ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Төлөвлөсөн арга хэмжээний тоо	"Төрийн албан хаагчийн ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааны хөтөлбөр" /2021-2025/-ыг баталсан.	"Төрийн албан хаагчийн ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааны хөтөлбөр"-ийн хүрээнд хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг Газрын даргаар батлуулж, холбогдох арга хэмжээг зохион байгуулж, биелэлтийг ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	Газрын даргын 2024 оны 01 дүгээр сарын 04-ны өдрийн А/02 дугаартай тушаалын нэгдүгээр хавсралтаар газрын төрийн албан хаагчдын ажиллах нөхцөл нийгмийн баталгааг хангах 2024 оны төлөвлөгөө баталсан. Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангаж ажиллаж тайланг байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хамт 2024 оны 06, 12 дугаар саруудад газрын даргын 550, 1108 дугаартай албан бичгээр аймгийн Засаг даргын тамгын газар, ГЗБГЗЗЕГ-т тус тус хүргүүлсэн.	
4.1.1.4	Салбарын хэмжээнд "Жэндэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль"-ийн хэрэгжилтийг хангах ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тоо	Салбарын хэмжээнд Жэндерийн талаарх арга хэмжээний төлөвлөгөөг боловсруулж батлуулсан.	Жэндэрийн эрх тэгш байдлыг хангах төлөвлөгөөг Газрын даргаар батлуулж, хэрэгжилтийг хангаж биелэлтийг хагас, бүтэн жилээр гарган ГЗБГЗЗЕГ-т тайлагнасан байна.	Газрын даргын 2024 оны 01 дүгээр сарын 04-ны өдрийн А/02 дугаартай тушаалын гуравдугаар хавсралтаар "Жэндэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль"-ийн хэрэгжилтийг хангах ажлыг зохион байгуулах 2024 оны төлөвлөгөө баталсан. Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангаж ажиллаж тайланг байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хамт 2024 оны 06, 12 дугаар саруудад газрын даргын 550, 1108 дугаартай албан бичгээр аймгийн Засаг даргын тамгын газар, ГЗБГЗЗЕГ-т тус тус хүргүүлсэн.	

4.1.1.5	“Хүний нөөцийн удирдлагын мэдээллийн нэгдсэн тогтолцоо” цахим системд мэдээллийг оруулах, тухай бүр шинэчлэх	Үйл ажиллагаа	Албан хаагчийн тоо	-	“Хүний нөөцийн удирдлагын мэдээллийн нэгдсэн тогтолцоо” цахим системд мэдээллийг оруулах, тухай бүр шинэчилсэн байна.	Тус газрын хэмжээнд хүний нөөцийн цахим системд https://hrm.csc.gov.mn сайтыг ашиглаж байна. 2024 оны байдлаар өөрчлөлт өрсөн, шинээр ажилд орсон, ажлаас чөлөөлөгдсөн албан хаагчдын мэдээллийг тухай бүр бүртгэж мэдээллийг шинэчилж ажилласан. Түүнчлэн 2024 оны эхний хагас жилд албан хаагчдын цалингийн санд газрын даргын тушаалаар 2 удаа, аймгийн Засаг даргын захирамжаар 11 албан хаагчийн зэрэг дэв өөрчлөгдсөнг хүний нөөцийн цахим системд бүртгэсэн. Мөн https://hrm.csc.gov.mn цахим системийн ажил мэргэжлийн ангилалын код, ажил мэргэжил зэрэг мэдээлэл 2024 оны 04 сард албан ёсоор өөчрлөгдсөн бөгөөд тухай бүр албан хаагчдын мэдээллийг шинэчилсэн. 2024 оны эхний хагас жилд багтаан нийт албан хаагчдын АТТ-ыг цахим системд бүрэн оруулсан.	
4.1.1.6	Хүний нөөцийн тоо бүртгэл, бүрэлдэхүүн хөдөлгөөний мэдээ, судалгааг ГЗБГЗЗЕГ-т ирүүлэх	Үйл ажиллагаа	Мэдээ, судалгааны тоо	-	Хүний нөөцийн чиглэлээрх салбарын албан хаагчдын бүх төрлийн нэгдсэн судалгаа, мэдээллийг цуглуулж, нэгтгэн цаг хугацаанд нь ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүлсэн байна.	Хүний нөөцийн чиглэлээрх салбарын албан хаагчдын мэдээллийг тухай бүр болон хагас бүтэн жилээр гаргаж ГЗБГЗЗЕГ-ын захиргаа удирдлагын хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн н.Ганцэцэгт хүргүүлсэн. Тус газар нь ГЗБГЗЗЕГ-ын даргын 2023 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн Б/10 дугаартай тушаалаар баталсан 41 орон тоотой үйл ажиллагаа явуулдаг. Үүнээс 2024 оны байдлаар ТЗ-36, ТҮМ-3, ТҮ-2 байна. Түүнчлэн аймгийн Засаг даргын 2024 оны 01 дүгээр сарын 05-ны өдрийн “Хөрөнгө зарцуулах тухай” А/05 захирамжаар тус газрын барилга захиалагчийн хэлтэс 10 хүний бүрэлдэхүүнтэй үйл ажиллагаа явуулахаар батлагдсан. Тухайн ТҮ-ний 10 албан хаагчийн мэдээллийг хүний нөөцийн цахим системд бүртгэх, хувийн хэргийн бүрдэл хангах ажлыг тухай бүр зохион байгуулсан.	

4.1.2	**Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах**	**Үйл ажиллагаа**	**12 удаа**	**-**	**Шилэн дансны цахим хуудсанд байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой мэдээллийг заасан хугацаанд оруулсан байна.**		
4.1.2.1	Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах	Үйл ажиллагаа	Мэдээллийн тоо	-	Шилэн дансны цахим хуудсанд байгууллагын бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах ерөнхий төлөвлөгөө, тайлан, санхүү, хөрөнгийн зарцуулалт, батлагдсан орон тооны мэдээлэл, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, концесс, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэрийг сар бүр оруулж баталгаажуулсан байна.	Байгууллагын цахим хуудас болон, Шилэн дансны цахим хуудсанд байгууллагын мэдээллийг тухай бүр, сар бүр, улирал, хагас, бүтэн жилийн мэдээллийг хугацаанд нь оруулж баталгаажуулж, хөрөнгийн болон урсгал зардалд тусгагдсан арга хэмжээний тендерийн ерөнхий мэдээллийг ил тод мэдээлж, таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 2 газраас худалдан авсан бараа, ажил үйлчилгээний нэр, санхүүжилтийн хэмжээ, нийлүүлэгчийн нэр, хаягыг оруулж , батлагдсан орон тоонд орсон өөрчлөлтийг сар бүр баталгаажуулж, тайлан , санхүү, төр хувийн хэвшлийн гэрээ, концесс, төсөв өмч хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр , авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэрийг тухай бүр хугацаанд нь 151 мэдээлэл 11 сарын 30-ны байдлаар бүрэн оруулж баталгаажуулсан.	
4.1.3	**Авлигын тухай болон Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах**	**Үйл ажиллагаа**	**1 төлөвлөгөө, 3 тайлан,**	**-**	**Төлөвлөө болон тайланг холбогдох байгууллагад хугацаанд нь гаргаж хүргүүлсэн байна.**	Аймгийн Засаг даргын 2024 оны 03 дугаар сарын 19-ны өдрийн “Аймгийн 2024 оны Авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг батлах тухай” А/154 дугаартай захирамжаар Авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөө батлагдсан. Тус газрын даргын зөвлөлийн шийдвэрээр аймгийн хэмжээнд батлагдаж байгаа авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг мөрдөж хэрэгжилтийн тайланг холбогдох газар хүргүүлэхээр шийдвэрлэсэн тул газрын даргын 2024 оны 01 дүгээр сарын	

4.1.3.1	Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр болон авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулан батлуулж, хэрэгжилтийг зохион байгуулж, тайлагнах	Үйл ажиллагаа	Тайлангийн тоо	2022 онд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн тайланг холбогдох байгууллагад хүргүүлсэн.	Байгууллагын хэмжээнд хэрэгжүүлэх авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг Газрын даргаар батлуулсан байна Хэрэгжилтийг хангаж, тайланг ГЗБГЗЗЕГ-т хагас, бүтэн жилээр хүргүүлсэн байна.	04-ны өдрийн А/02 дугаартай тушаалд аймгаас батлагдсан төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхээр дурдсан хэрэгжилтийн тайланг 2024 оны 06 дугаар сарын 15-ны 551 дугаартай албан бичгээр ЗДТГ-т мөн өдрийн 550 дугаартай албан бичгээр ГЗБГЗЗЕГ-т тус тус хүргүүлсэн.	
4.1.3.2	Албан тушаалтнуудын 2022 оны хувийн ашиг сонирхол, хөрөнгө орлогын мэдүүлэг гаргах үйл ажиллагааг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Мэдүүлэг гаргагчийн тоо	2021 оны тайланг хугацаанд нь хүргүүлсэн.	Албан тушаалтнуудын 2022 оны хувийн ашиг сонирхол, хөрөнгө орлогын мэдүүлгийг 2023 оны 02 дугаар сарын 15-ны өдрөөс өмнө авах ажлыг зохион байгуулсан байна.	Албан хаагчдын ХАСХОМ мэдүүлгийг бөглүүлж meduuleg.iaas.mn хаягт хугацаанд нь илгээж баталгаажуулсан. Хувийн ашиг сонирхлын зөрчил үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх маягтыг албан хаагчдад тарааж, мэдүүлэх бөглөх тохиолдлууд, бөглөөгүйгээс болон зөрчнөөс үүсэх үр дагаврын мэдээллийг 2024 онд албан хаагчдад 6 удаа хүргэсэн. ЭБАТ-ын зүгээс тус газрын 11 албан хаагчийн 2022 оны хувийн ашиг сонирхол, хөрөнгө орлогын мэдүүлгийг 2023 оны 02 дугаар сарын 15-ны өдөр багтаан хянаж баталгаажуулан АТГ-т илгээсэн. 2024 оны байдлаар албан тушаал өөрчлөгдөж ХАСУМ хянуулсан албан хаагч байхгүй байна.	
4.1.3.3	Ашиг сонирхлын зөрчилгүй гэдгээ илэрхийлэх, зөрчил үүссэн тухай мэдэгдлийг хүлээн авч бүртгэх	Үйл ажиллагаа	Мэдүүлгийн тоо	-	Ашиг сонирхлын зөрчилгүй гэдгээ илэрхийлэх, зөрчил үүссэн тухай мэдэгдлийг албан хаагчдаас хүлээн авч бүртгэх, шийдвэрлэх арга хэмжээг зохион байгуулсан байна.	Барилга эхлүүлэх үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл олгох, Барилга байгууламжийг байнгийн ашиглалтад хүлээж авах комисс ажиллах, газрын дуудлага худалдаа, төсөл сонгон шалгаруулалт зохион байгуулах гэх мэт үйл ажиллагаанд оролцож байгаа албан хаагчид Ашиг сонирхлын зөрчилгүй гэдгээ илэрхийлэх, зөрчил үүссэн тухай мэдэгдлийг бөглөж байгууллагын ЭБАТ-аар хянуулсан нь 2024 онд 108 байна. ЭБАТ мэдэгдлийг хүлээн авч цаасаар болон meduuleg.iaac.mn хаягт бүртгээд байна.	

4.1.3.4	Нийтийн албанд томилогдохоор нэр дэвшсэн этгээдийн хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлэх ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Мэдүүлгийн тоо	-	Нийтийн албанд томилогдохоор нэр дэвшсэн этгээдийн хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлгийг Авлигатай тэмцэх газарт хүргүүлсэн байна.	Тус газарт 2024 оны байдлаар нийтийн албанд томилогдохоор нэр дэвшсэн этгээд байхгүй байна.	
4.1.4	**Тогтоол шийдвэрийн, биелэлтэд хяналт тавих**	**Үйл ажиллагаа**	**Тогтоол шийдвэрийн бүртгэл хөтөлсөн байдал**	**78 тогтоол шийдвэрийн биелэлтийг журамд заасан хугацаанд тайлагнасан.**	**Бүртгэлд авсан тогтоол шийдвэрийг Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан журамд заасан хугацаанд холбогдох газарт тайлагнасан байна.**		
4.1.4.1	Улсын Их Хурал, Засгийн газрын тогтоол шийдвэр, Барилга, хот байгуулалтын яам, ГЗБГЗЗЕГ болон бусад байгууллагаас ирүүлсэн шийдвэрийг бүртгэх, хэрэгжилтэд хяналт тавих, тайлагнах	Үйл ажиллагаа	Тогтоол, шийдвэрийн тоо	-	Бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийг хүлээн авч бүртгэлжүүлэн, хэрэгжилтийг хагас, бүтэн жилээр холбогдох газарт тайлагнасан байна.	Улсын Их Хурал, Засгийн газрын тогтоол шийдвэр, Барилга, хот байгуулалтын яам, ГЗБГЗЗГ болон бусад байгууллагаас ирүүлсэн шийдвэрийг тухай бүр бүртгэж хэрэгжилтийн тайланг 2024 оны 06 дугаар сарын 15-ны өдөр аймгийн ЗДТГ-ын Хяналт шинжилгээ үнэлгээний хэлтэст 551 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн.	
4.1.5	**Байгууллагын хэмжээнд эрх зүйн баримт бичиг боловсруулалт, хэрэгжилтэд хяналт тавих**	**Үйл ажиллагаа**	**380 тушаал, 280 гэрээ, 1 журам, 1 эмхэтгэл**	**-**	**Тушаал болон гэрээний эрх зүйн үндэслэлийг хянаж, дугаар олгож бүртгэсэн байна. Хөдөлмөрийн дотоод журамд нэмэлт өөрчлөлт орж батлагдсан байна. Эмхэтгэл бэлэн болсон байна.**		

4.1.5.1	Газрын даргын тушаалын үндэслэлийг хянаж, бүртгэх, хэрэгжилтийг хангах ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Тушаалын төслийн тоо	2023 онд 183 тушаал гарч албажсан байна.	Газрын даргын тушаалын төслийг боловсруулж, бүртгэл хөтөлж, хэрэгжилтийг хангах ажлыг зохион байгуулж, хэрэгжилтийн тайланг гаргасан байна.	2024 оны 12 сарын байдлаар А/ дугаартай 60 тушаал, Б/ дугаартай 98 тушаал гарч албажаад байна. Захиргаа, хуулийн асуудал хариуцсан ахлах мэргэжилтний зүгээс тушаалын үндэслэл хуулийн зүйл заалтыг тушаалын агуулгад нийцүүлэн боловсруулж батлуулсан.	
4.1.5.2	Байгууллагын дотоод үйл ажиллагааг зохицуулсан дүрэм, журмыг шинэчлэн боловсруулж, албажуулан, хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Шинэчлэн боловсруулсан дүрэм, журмын тоо	-	Байгууллагын хөдөлмөрийн дотоод журамд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан байна.	2022 оны 03 дугаар сарын 22-ны А/07 дугаартай тушаалаар шинэчлэн батлагдсан Хөдөлмөрийн тухай хуульд нийцүүлэн байгууллагын хөдөлмөрийн додоод журам шинэчлэгдсэн. 2024 оны 05 дугаар сарын 06-ны өдөр хуралдсан нийт хамт олны 05 дугаар хуралдаанаар байгууллагын ёс зүйн хорооны гишүүдийг сонгож мөн түүнчлэн байгууллагын хөдөлмөрийн дотоод журамд албан хаагчдын эрх ашгийг хамгаалсан 4 төрлийн нэмэлт, 5 төрлийн нэмэлт өөрчлөлд оруулахаар хэлэлцэн баталж газрын даргын 2024 оны 06 дугаар сарын 03-ны өдрийн "Хөдөлмөрийн дотоод журамд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай" А/34 дугаартай тушаалаар байгууллагын хөдөлмөрийн дотоод журамд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан.	
4.1.6	**Гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулах, дүгнэх ажлыг зохион байгуулах**	**Үйл ажиллагаа**	**Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын 2023 оны 98 дугаар тушаалаар батлагдсан загвар, аргачлал**	**Засгийн газрын 2023 оны 301 дүгээр тогтоолоор журам шинэчлэн батлагдсан.**	**Журманд заасан хугацаанд гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг батлуулж, хэрэгжилтийг тайлагнасан байна.**		

4.1.6.1	Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулж батлах, ажлын гүйцэтгэл, үр дүн мэргэшлийн түвшинг үнэлэх, үнэлгээний мөрөөр холбогдох арга хэмжээг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Үнэлгээний мөрөөр авсан арга хэмжээний тоо	2023 онд албан хаагчдын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг жилээр, гүйцэтгэлийн тайланг хагас, бүтэн жилээр гарган үнэлгээ, дүгнэлт өгч ажилласан.	Төрийн албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг батлах ажлыг зохион байгуулж, биелэлтийг үнэлж, үнэлгээний мөрөөр холбогдох арга хэмжээг авч ажилласан байна.	2024 оны Төрийн жинхэнэ албан хаагчидтай байгуулах гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 2024 оны 01 дүгээр сарын 31-ний өдөр зохион байгуулж баталсан. Газрын даргын 2024 оны 05 дугаар сарын 29-ний өдрий "Үнэлгээний баг томилох тухай" А/29 дугаартай тушаалаар албан хаагчдын 2024 оны үнэлгээг шалгаж баталгаажуулах, газрын даргад дүгнэлт хүргэх үнэлгээний багийг нарийн бичгээс гадна сондгой тооны 3 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр журамд нийцүүлэн томилуулсан. Үнэлгээний багийн ирүүлсэн саналыг үндэслэн газрын даргын 2024 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдрийн "Урамшуулал олгох тухай" А/37 дугаартай тушаалаар шаардлага хангасан албан хаагчдад мөнгөн урамшуулал олгосон. 2024 оны жилийн эцсийн албан хаагчдын үнэлгээ хянагдаж байна.	

4.1.7	**Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний ажлыг зохион байгуулах**	**Үйл ажиллагаа**	**Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээнд хамрагдалтын хувь**	**-**	**Аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага болон тусгай зөвшөөрөл, мэргэжлийн байгууллагын эрхтэй аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийсэн байна.**	Улсын хэмжээнд 2003-2023 онд иргэн, хуулийн этгээдэд олгосон бүх газарт хяналт шалгалт хийх ГЗБГЗЗЕГ-ын даргын 2024 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн А/17 дугаартай удирдамжаар батлагдсан ГЗБГЗЗЕГ-ын Геодези зурагзүйн хэлтсийн дарга З.Мөнхцэцэг, Захиргааны хэлтсийн мэргэжилтэн н.Мөнхзул, Суурь судалгааны хэлтсийн мэргэжилтэн н.Сайнцогт нарын бүрэлдэхүүнтэй ажлын хэсэг 2024 оны 03 дугаар сарын 01, 02-ны өдрүүдэд Өгийнуур, Цэнхэр суманд ажиллав. Ажлыг хэсэг 2003-2023 онуудад иргэн, хуулийн этгээдэд эзэмшүүлж, ашиглуулж, өмчлүүлсэн Өгийнуур сумын 1324, Цэнхэр сумын 2192 нэгж талбарыг тухайн жилийн төлөвлөгөөний дагуу сумын Засаг даргын захирамж гарсан эсэх, газар олголтыг газар дээр нь хэмжилт хийж бүхэлд нь шалгасан. Энэхүү хяналт шалгалтад тус газрын ГУХ-ийн бие бүрэлдэхүүн бүрэн оролцож хамтран ажилласан. Мөн Тариат сумын ИТХ-ын дарга Д.Өлзийсайханы 2023 оны 12 дугаар 22-ны өдрийн 32 дугаартай албан бичгээр ирүүлсэн хүсэлтэд дурдсан, мөн бусад асуудлын дагуу тус газрын даргын 127 дугаартай томилолтын үнэмлэхээр ГХБХБГ-ын ГУХ-ийн ахлах мэргэжилтэн	

4.1.7.1	Сумын газрын даамлуудын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх	Үйл ажиллагаа	Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээнд хамрагдсан сумдын тоо	-	Сумын газрын даамлуудын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, тайланг хэлэлцэж, холбогдох арга хэмжээг авч ажилласан байна.	ГГЗЗХУБайцаагч Өргөх механизмын хяналтын улсын байцаагч, Геодези, зураг зүйн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн, Хот байгуулалтын кадастр, зураг төсөл магадлал хариуцсан мэргэжилтний бүрэлдэхүүнтэй Тариат сумын Хорго багт 2023 оны 12 дугаар сарын 25-26-ны өдөр мөн 2024 оны 03 дугаар сард 2 удаа хяналт шалгалтаар ажилласан. Илэрсэн зөрчил дутагдлыг ажлын хэсгийн дүгнэлтээр газрын даргад хүргүүлсэн. Тус газрын захиргааны зүгээс дүгнэлтэд дурдсан зөрчлийг үндэслэн Тариат сумын газрын даамалд сонсох ажиллагааг Захиргааны ерөнхий хуульд нийцүүлэн зохион байгуулж газрын даргын 2024 оны 04 дүгээр сарын 18-ны өдрийн "Ажлаас чөлөөлөх тухай" Б/46 дугаартай тушаалаар сахилгын шийтгэл ногдуулж холбогдох арга хэмжээ авсан.	
4.1.8	**Хурал, зөвлөгөөн зохион байгуулах**	**Үйл ажиллагаа**		**2021 онд 5 хурал, 3 зөвлөгөөн зохион байгуулагдсан.**	**Хурал, зөвлөгөөн, форумыг хугацаанд нь зохион байгуулж, биелэлтийг тайлагнасан байна.**	2024 оны 01 дүгээр сарын 22-ны өдөр Газрын даргын тушаалаар Монгол улсад Газрын харилцааны мэргэжлийн байгууллага үүсэж хөгжсөний 70 жилийн ойн хүрээнд зарлагдсан "Бүтээлч ажил"-ыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд тус газраас хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг баталж 70 дугаартай албан бичгээр ГЗБГЗЗЕГ-т хүргүүсэн. Төлөвлөгөөнд 5 ажлыг үр бүтээлтэй хэргжүүлэхээр тусгасан. 1. Эрдэнэбулган, Булган сумын нутаг Бор өндөр уулын хэсэгчилсэн төлөвлөлтөд 100 сая, Өндөр-Улаан сумын Бэлхи, Донгой багийн хэсэгчилсэн төлөвлөлтөд 54 сая төгрөг суулгаж тендэр зарласан 2. Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар 58 сая төгрөгийн өртөгтэй Киоски машин худалдаж авахаар "Ньюкомпас" ХХК-тай гэрээ байгуулж, аймгийн төвд ГХБХБГ, Тариат, Эрдэнэмандал сумдад 4 ширхэг,	

4.1.8.1	Монгол улсад Газрын харилцааны мэргэжлийн байгууллага үүсэж хөгжсөний 70 жилийн ойн хүрээнд зарлагдсан "Бүтээлч ажил"-ыг хэрэгжүүлэх	Үйл ажиллагаа	Бүтээлч ажлын тоо, Хэрэгжилтийн байдал	-	Монгол улсад Газрын харилцааны мэргэжлийн байгууллага үүсэж хөгжсөний 70 жилийн ойн арга хэмжээний төлөвлөгөө болон зарлагдсан бүтээлч ажлуудыг орон нутагтаа зохион байгуулж, хэрэгжилтийг хангаж ажилласан байна.	сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар Эрдэнэбулган суманд 19.8 сая төгрөгийн 1, нийт 5 ширхэг HS8044-A09 маркийн Киоски төхөөрөмжийг 2024 оны 6 дугаар сарын 04 ний өдөр хүлээн авсан. Эдгээр 45киоски төхөөрөмжийг суурилуулснаар иргэд олон нийтэд нэг цэгээс газрын мэдээллээ авах боломжийг бүрдүүлсэн. Хэрэгжилт 100% 3. Хайрхан, Хотонт, Булган сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах ажлын тендэрт "Инженер геодези" ХХК, Төвшрүүлэх сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах ажлын тендэрт "Циркул проект" ХХК-ууд шалгарч 2024 оны 05 дугаар сарын 09-ны өдөр ажил гүйцэтгэх гэрээг байгуулсан. Хэрэгжилт 100% 4. 15 сумын 18719 нэгж талбарын хувийн хэргийг 209854 хуудас материалыг аймагт төвлөрүүлсэн. 5. Эрдэнэбулган сумын гэр хороололын гудамж талбай, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хаягжуулалтыг "Юнител" ХХК-тай хамтран шинэчлэхээр уулзалт ярилцлага зохион байгуулж гудамж, зам талбай орон сууц, хашааны тоог зургийн хамт гаргаж өгөн хамтран ажиллаж байна. Мөн "Бүсчилсэн хөгжил-Хариуцлагатай газрын харилцаа аяны хүрээнд" 2024 оны 03 дугаар сарын 18-с 22-ны өдрүүдэд Булган, Хотонт, Төвшрүүлэх сумдын ЗДТГын албан хаагчид, 05-р сарын 24-27-ны өдрүүдэд Б.Отгонцэрэн мэргэжилтний хамт 3 дугаар сургууль, спорт цогцолбор сургуулийн багш, албан хаагчдад нийт 89 иргэнд egazar.gov.mn-д хандан газрын харилцааны үйлчилгээ хэрхэн авах, төлөвлөгөөнд хэрхэн санал өгөх вэ, шинээр газар авах хүсэлт илгээх, дуудлага худалдаанд оролцох, газрын	

						төлбөрийн мэдээлэлээ хэрхэн харах болон газрын төлбөрийн нэхэмжлэлийн дагуу цахим төлөлтийг хэрхэн хийх талаар мэдээлэл зөвлөмжийг өгөв. 2024 оны 09 дүгээр сарын 18-ны өдөр Өндөр-Улаан сумын Малчдын зөвлөгөөн-Намрын ногоон өдрүүд өдөрлөгт сумын ЗДТГ-ын ажилтан албан хаагчид, ХААИС-н багш нар Бэлчээрийн менежмент хийх аргачлалын талаар,тус газрын мэргэжилтэн А.Баярмаа, Н.Ариунзаяа газрын харилцааны цахим шилжилт, газрын дуудлага худалдаанд хэрхэн оролцох,төсөл сонгон шалгаруулалтад хэрхэн оролцох, тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө боловсруулах үе шат, хэрхэн санал өгөх, цахим хүсэлт хэрхэн гаргах, EGAZAR.GOV.MN сайтад хандах, газрын харилцааны чиглэлээр үйлчилгээг хэрхэн авах талаар мэдээлэл өгсөн. Мөн шинэ хоршоо хөдөлгөөн"-ний бүсийн уулзалтад оролцож ГЗБГЗЗЕГ-ын мэргэжилтэн болон тус газрын дарга 385 хүнд мэдээлэл хийсэн -Хотонт, Цэнхэр, Төвшрүүлэх, Булган, Өндөр-улаан сумдад Цахим газрын харилцааны талаар сурталчилгаа хийсэн	

4.1.9	**Төрийн албан хаагчийн богино болон дунд хугацааны сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах**	**Үйл ажиллагаа**	**Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хувь**	**Засгийн газрын 2019 оны 299 дүгээр тогтоолоор Төрийн албан хаагчийн богино болон дунд хугацааны сургалтын хөтөлбөр батлагдсан.**	**Хөтөлбөрийг 100 хувьтай хэрэгжүүлсэн байна.**		
4.1.9.1	Батлагдсан "Төрийн албан хаагчийн сургалтын хөтөлбөр"-ийн хүрээнд хэрэгжүүлэх сургалтын төлөвлөгөө боловсруулж батлуулах, хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Сургалтын тоо	-	"Салбарын хэмжээнд байгууллагаас хэрэгжүүлэх сургалтын төлөвлөгөө"-г боловсруулан Газрын даргаар батлуулж, хэрэгжүүлж ажилласан байна. Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хагас бүтэн жилээр ГЗБГЗЗЕГ-т тайлагнасан байна.	Газрын даргын 2024 оны 01 дүгээр сарын 04-ний өдрийн "Төлөвлөгөө батлах тухай" А/02 дугааартай тушаалын хоёрдугаар хавсралтаар тус газрын 2024 оны "Сургалт хөгжлийн төлөвлөгөө" батлагдсан. Төлөвлөгөөгөөр уулзалт зөвлөгөөн 4, албан хаагчид газрын даамлуудад зориулсан сургалт 10, албан хаагчид газрын даамлуудад зориулсан сургалт бусад байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлэх сургалт 10 нийт 24 сургалт төлөвлөгдсөн хэрэгжилт 100 хувьтай байна. Төлөвлөгөөний хагас жилийн хэрэгжилтийг 2024 оны 06 дугаар сарын 15-ны өдөр газрын даргын 551 дугаартай албан бичгээр аймгийн ЗДТГ, газрын даргын 550 дугаартай ГЗБГЗЗГ-т тус тус хүргүүлсэн.	

4.1.9.2	Салбарын хууль тогоомжийн хүрээнд ГХБХБГ-ын албан хаагчдыг болон сумдын газрын даамлуудыг мэргэжил арга зүгээр хангаж, сургалт зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Сургалтад хамрагдсан албан хаагчдын тоо	-	Газрын тухай хуульд орсон нэмэлт өөрчлөлтийн талаар болон салбарын хууль тогоомжийн хүрээнд байгууллагын албан хаагчид, сумын газрын даамлуудад сургалт зохион байгуулж, мэргэжил арга зүгээр хангаж ажилласан байна.	1. Сумын газрын даамлуудад ГКМС дээр ажиллах арга зүйн зөвлөгөө, зааварчилгааг өдөр тутам өгч ажиллаж байгаа бөгөөд нийтийг хамарсан цахим сургалтыг 2024 оны 4 дүгээр сарын 16 ны өдөр, 6 дугаар сарын 07 ны өдөр цахим сургалтыг зохион байгуулж, 19 сумын газрын даамал давхардсан тоогоор 60 хүн хамрагдсан. 2. 2024 оны 05 дугаар сарын 06-ны өдөр сумын газрын даамлуудад Газрын тухай хуульд орсон нэмэлт өөрчлөлтүүд, Газрын харилцааны талаар цаашид анхаарах зүйлийн талаар ГХБХБГ-ын дарга, ГУХ-ийн дарга нар илтгэл мэдээлэл өгч, Газар зохион байгуулалт хийх журмын талаар мэдээлэл хийж, Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн талаар мэдээлэл сонсож, цахим системд тулгарч байгаа асуудлаар хэлэлцүүлэг зохион байгууллаа. 3. ГЗБГЗЗЕГ-аас зохион байгуулсан 2024 оны 05 дугаар сарын 13-ны өдрийн Малчдын хоршооны талаарх сургалт, уулзалтанд сумдын удирдлага, даамлыг зохион байгуулж хамруулсан. 4. Малчдын хоршоонд олгох 5 га газрын талаар ГЗБГЗЗЕГ-аас өгсөн чиглэлийн дагуу 2024 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдөр сумын даамлуудад цахимаар сургалт зохион байгуулсан. 5. 2024 оны 05-р сарын 06-ны өдөр сумын газрын даамлуудад Газрын тухай хуульд орсон нэмэлт өөрчлөлтүүд, Газрын харилцааны талаар цаашид анхаарах зүйлийн талаар ГХБХБГ-ын дарга, ГУХ-ийн дарга нар илтгэл мэдээлэл, Төрийн албаны Архангай аймаг дахь салбар зөвлөлийн нарийн бичиг Ж.Эрдэнэтуяа “Төрийн албан хаагчийн ёс зүй” сэдвээр анхаарах асуудлаар мэдээлэл сонсож, газрын төлбөр, татварын цахим систем, газрын биржийн цахим системийн үйл	

						ажиллагаанд тулгарч байгаа асуудлаар хэлэлцүүлэг зохион байгууллаа. 6. ГЗБГЗЗЕГ-аас зохион байгуулсан 2024 оны 05 дугаар сарын 13-ны өдрийн Малчдын хоршооны талаарх сургалт, уулзалтанд сумдын удирдлага, даамлыг зохион байгуулж хамруулсан. 7. Газрын тухай хуульд орсон нэмэлт өөрчлөлт, Засгийн газрын 2024 оны 92 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Газар зохион байгуулалт, хийх журам" шинэчлэн батлагдсантай холбоотой 21 аймгийн газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газрын газар зохион байгуулалт, төлөвлөлт хариуцсан ахлах мэргэжилтнүүдийг чадавхижуулах сургалтыг 2024 оны 06 дугаар сарын 06-ны өдөр Улаанбаатар хотноо зохион байгууллаа.	
4.1.10	**Байгууллагын үйл ажиллагааг нээлттэй ил тод, шуурхай байх нөхцөл боломжийг бүрдүүлэх**	**Үйл ажиллагаа**	-	-	**Байгууллагын үйл ажиллагааны мэдээ олон нийтэд шуурхай хүрдэг болсон байна.**	2024 оны 04 дүгээр сарын 12-ны өдөр "Барилгын салбарын инженер, техникийн ажилчдын зөвлөгөөн - 2024" арга хэмжээ, 2024 оны 03-р сарын 18-ны өдөр Газрын даргын удирдамжаар "Бүсчилсэн хөгжлийг дэмжих хариуцлагатай газрын харилцаа" аяны хүрээнд Булган, Ихтамир, Өндөр-Улаан, Төвшрүүлэх, Цэнхэр сумын нийт 150 гаруй иргэдэд Хот байгуулалтын кадастрын цахим системын талаар болон Барилгын ажил эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл олгох дүрмийн тухай мэдээлэл хүргэв. Мөн Архангай аймгийн ГХБХБГ-ын цахим хуудсаар дамжуулан иргэд аж ахуй нэгжүүдэд Urban.gov.mn цахим системийг олон нийтэд тогтмол сурталчилж байна. Түүнчлэн иргэн, ААНБ QR кодыг уншуулан Egazar.gov.mn-д нэвтрэх заавар, газрын төлбөр төлөх зааврыг цахимаар харах боломжийг бүрдүүлэн байгууллагын цахим буланд байршуулж иргэд олон нийдэд сурталчилж мэдээлсэн.	

4.1.10.1	Байгууллагын үйл ажиллагааг сурталчлах ажлыг зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	Салбарын үйл ажиллагаатай холбоотой мэдээ мэдээллийг мэдээ, мэдээллийг олон нийтийн цахим сүлжээгээр сурталчилсан.	Салбарын үйл ажиллагаатай холбоотой үйлчилгээг орон нутгийн хэмжээнд сурталчлан таниулж, нийтэд хүргэх арга хэмжээг зохион байгуулсан байна.	2024 оны 09 дүгээр сарын 18-ны өдөр Өндөр-Улаан сумын Малчдын зөвлөгөөн-Намрын ногоон өдрүүд өдөрлөгт сумын ЗДТГ-ын ажилтан албан хаагчид, ХААИС-н багш нар Бэлчээрийн менежмент хийх аргачлалын талаар,тус газрын мэргэжилтэн А.Баярмаа, Н.Ариунзаяа газрын харилцааны цахим шилжилт, газрын дуудлага худалдаанд хэрхэн оролцох,төсөл сонгон шалгаруулалтад хэрхэн оролцох, тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө боловсруулах үе шат, хэрхэн санал өгөх, цахим хүсэлт хэрхэн гаргах, EGAZAR.GOV.MN сайтад хандах, газрын харилцааны чиглэлээр үйлчилгээг хэрхэн авах талаар мэдээлэл өгсөн. "Бүсчилсэн хөгжил-Хариуцлагатай газрын харилцаа аяны хүрээнд" 2024 оны 03-р сарын 18-с 22-ны өдрүүдэд Булган, Хотонт, Төвшрүүлэх сумдын ЗДТГын албан хаагчид, 05-р сарын 24-27-ны өдрүүдэд Б.Отгонцэрэн мэргэжилтний хамт 3 дугаар сургууль, спорт цогцолбор сургуулийн багш, албан хаагчдад нийт 89 иргэнд egazar.gov.mn-д хандан газрын харилцааны үйлчилгээ хэрхэн авах, төлөвлөгөөнд хэрхэн санал өгөх вэ, шинээр газар авах хүсэлт илгээх, дуудлага худалдаанд оролцох, газрын төлбөрийн мэдээлэлээ хэрхэн харах болон газрын төлбөрийн нэхэмжлэлийн дагуу цахим төлөлтийг хэрхэн хийх талаар мэдээлэл зөвлөмжийг өгөв.	
4.1.11	**Албан хэрэг хөтлөлтийн ажлыг зохион байгуулах**	**Үйл ажиллагааны зардал**	**Баримт бичиг**	**2022 онд 3600 албан бичиг, 500 өргөдөл, гомдол хүлээн авсан.**	**Газарт ирсэн, явсан, өргөдөл гомдолыг "Байгууллагын удирдлагын цогц цахим систем"-д бүртгэлжүүлж, тайлан мэдээг гаргасан байна.**	Тус байгууллагад 2024 оны 11 дүгээр сарын 28-ны байдлаар иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагуудаас тус газарт ирүүлсэн өргөдөл хүсэлт, албан бичгүүдэд дараалын дагуу дугаар өгч, даргад танилцуулан заасан нэгжид шилжүүлж, албан бичиг, өргөдөл хүсэлтийг хугацаандаа шийдвэрлэхэд нь хяналт тавин ажиллаж байна.	

ХОЁР. ХУУЛИАР ТУСГАЙЛАН ОЛГОСОН НИЙТЛЭГ ЧИГ ҮҮРГИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛТ, АРГА ХЭМЖЭЭ

4.1.8.1	Монгол улсад Газрын харилцааны мэргэжлийн байгууллага үүсэж хөгжсөний 70 жилийн ойн хүрээнд зарлагдсан “Бүтээлч ажил”-ыг хэрэгжүүлэх	Бүтээлч ажлын тоо, Хэрэгжилтийн байдал	Монгол улсад Газрын харилцааны мэргэжлийн байгууллага үүсэж хөгжсөний 70 жилийн ойн арга хэмжээний төлөвлөгөө болон зарлагдсан бүтээлч ажлуудыг орон нутагтаа зохион байгуулж, хэрэгжилтийг хангаж ажилласан байна.	Эрдэнэбулган сумын Бор-Өндөр, Арцатын амын орчимд шинэ суурьшлын бүс 100 га газрын хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах Хайрхан, Эрдэнэбулган, Ихтамир, Тариат, Эрдэнэмандал сум, аймгийн ГХБХБГ-т нийт 6 газрын харилцааны киоск машин хэрэглээнд нэвтрүүлнэ, Хайрхан, Булган, Төвшрүүлэх сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө батлуулна, Аймгийн 19 сумын нэгж талбарын хувийн хэргийг аймгийн ГХБХБГ-ын архивт 100 хувь татан тавларуулэх ажил зохион байгуулна, Эрдэнэбулган сумын гэр хороололын гудамж талбай, аж ахуйн нэгж , байгууллагын хаягжуулалтын “Юнител” ХХК-тай хамтран зохион байгуулах
4.1.11.1	Албан хэрэг хөтлөлтийн үйл ажиллагааг зохион байгуулах, хариутай албан бичиг, өргөдөл гомдлыг шийдвэрлэж, тайлагнах	Ирүүлсэн албан бичгийн тоо, Явуулсан албан бичгийн тоо, Өргөдлийн тоо, Тайлангийн тоо	- Байгууллагад ирүүлсэн албан бичиг, өргөдөл гомдлыг бүртгэж, холбогдох албан тушаалтанд шилжүүлсэн байна. - Байгууллагаас явуулж буй албан бичгийг бүртгэж, холбогдох байгууллагад хүргүүлсэн байна. - Хариутай албан бичиг, өргөдөл гомдлыг шийдвэрлэлтийн мэдээ тайланг тухай бүр гаргаж, тайлагнасан байна.	Тус байгууллагад 2024 оны 11 дүгээр сарын 28-ны байдлаар иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагуудаас тус газарт ирүүлсэн өргөдөл хүсэлт, албан бичгүүдэд дараалын дагуу дугаар өгч, даргад танилцуулан заасан нэгжид шилжүүлж, албан бичиг, өргөдөл хүсэлтийг хугацаандаа шийдвэрлэхэд нь хяналт тавин ажиллаж байна. Өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн байдал: Иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллага болон тус газрын ажилтнуудаас бичгээр хандсан өргөдөл 299 хүлээн авснаас 288 хүсэлтийг зохих хууль журмын дагуу хугацаанд нь шийдвэрлэж 11 өргөдөл, хүсэлт хугацаандаа судлагдаж байна. Өргөдөл гомдлын мэдээг аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын Төрийн захиргаа, удирдлагын хэлтэст улирал бүр хүргүүлэн ажилладаг бөгөөд 1 дүгээр улирлын мэдээг газрын даргын 2024 оны 02 дугаар сарын 23-ны өдрийн 145 дугаар албан бичгээр, 2 дугаар удиралын тайланг 2024 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн 505 дугаартай албан бичгээр, 3 дугаар улирлын мэдээг

				2024 оны 09 дүгээр сарын 25-ны өдөр, 4 дүгээр улиралын мэдээг 11 дүгээр сарын 29-ны өдөр gunerdene@arkhangai.gov.mn хаягаар тус тус хүргүүлсэн . Явуулсан албан бичиг: Удирдах дээд байгууллагууд болон иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагаас ирүүлсэн албан бичгийн хариу тус байгууллагаас хандсан, нийт 1097 албан бичиг хүргүүлсэн байна. Ирсэн бичгийн шийдвэрлэлтийн байдал: Иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагаас ирсэн албан бичиг нийт 1145 бичиг хүлээн авснаас 1131 албан бичгийн хариу болон зохих хууль журмын дагуу хугацаанд нь шийдвэрлэж, 14 албан бичиг хугацаандаа судлагдаж байна.
4.1.12.1	Байгууллагын архивын албан мэдээллийг бүрдүүлэн, сан хөмрөг үүсгэх, архивлах	Хадгаламжийн нэгжийн тоо	2024 оны байгууллагын хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалт, нөхөн бүрдүүлэх хуваарь гарган батлуулсан байна. 2024 оны “Хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалт” болон нөхөн бүрдүүлэх хуваарийн дагуу хөтөлж дууссан баримтыг хадагаламжийн нэгж үүсгэн архивласан байна.	2023 оны хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалтын дагуу хөтөлж дууссан баримтыг архивлан 28 хадгаламжийн нэгж үүсгэсэн байна.
	Нэгжийн өдөр тутмын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлж дотоод ажлыг зохион байгуулах	Өдөр тутмын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлсэн тоо, оролцоо	Байгууллагын үйл ажиллагаа тасралтгүй хэвийн явагдсан байна.	Баримт бичгийг холбогдох хууль тогтоомж, монгол хэлний зөв бичих дүрэм, стандартад заасан шаардлагын дагуу зохион бүрдүүлж, албан ёсны хүчинтэй байдлыг хангаан боловсруулж, хянуулах, батлуулах чиг үүргийг хэрэгжүүлж тус байгууллагад иргэн, аж ахуйн, нэгж байгууллагаас ирүүлсэн албан бичиг, өргөдөл хүсэлтийг бүртгэн хугацаатай шийдвэрлэгдэж буйд хяналт тавин ажиллаж байна .
18	Жил, улирал, сарын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө байгуулж хэрэгжилтийг хангах, тайлагнах	Батлуулсан төлөвлөгөө, тайлагнасан тайлангийн тоо	Үүрэг даалгавар цаг хугацаандаа бүрэн хэрэгжсэн байна.	2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг газрын даргатай байгуулан батлуулж улирал тутам тайлагнах ажиллаж байна.
19	Байгууллагын хурал, удирдах ажилтны шуурхай зөвлөгөөн, удирдлагаас өгсөн үүрэг даалгаварыг хэрэгжүүлж, цаг үеийн шаардлагаар гарсан	Гүйцэтгэсэн ажил, тайлагнасан тайлангийн тоо	Хамрагдсан хурал, уулзалт, удирдлагаас өгсөн үүрэг даалгаврын биелэлт хангагдсан, тайлагнагдсан байна.	Өргөдөл, гомдлын тайланг улирал тутам аймгийн Засаг даргын тамгын газарт хүргүүлдэг ба 2024 оны 1 улиралын тайланг 02 дугаар сарын 23-ны өдрийн 145 дугаартай албан бичгээр 2 дугаар

4.1.12.2	Архив, албан хэрэг хөтлөлт, төрийн байгууллагын дотоод зохион байгуулалтын Улсын үзлэгт бэлтгэх төлөвлөгөөг батлан, хэрэгжилтийг зохион байгуулж, байгууллагын архивын чиг үүргийг хэрэгжүүлэх	Үйл ажиллагаа	1 төлөвлөгөө	-	**Эхний хагас жилд:** Архивын Улсын үзлэгт бэлтгэх төлөвлөгөө гаргаж, Улсын үзлэгийн бэлтгэл ажлыг хангасан байна. **Жилийн эцэст:** Улсын үзлэгт бэлтгэх ажлын төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжилтийг зохион байгуулж, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлж, дүгнүүлсэн байна.	Архив, албан хэрэг хөтлөлт, төрийн байгууллагын дотоод зохион байгуулалтын Улсын үзлэгт бэлтгэх ажлын төлөвлөгөөг байгууллагын дэргэдэх Баримт нягтлан шалгах комиссын 2024 оны 03 дугаар сарын 04-ны өдрийн 01 дугаартай хурлаар хэлэлцүүлэн батлуулсан. Улсын үзлэгт бэлтгэх ажлын төлөвлөгөөний дагуу төрийн албан хаагчдын ажлын байрны тодорхойлолтод баримт бичгийн стандартын дагуу боловсруулах, баримт бичгийг заавар дагуу эмхлэн цэгцэлж, байгууллагын архивт бүрэн бүрдэлтэй хүлээлгэн өгч, нөхөн бүрдүүлэлт хийж байх талаар тусгасны дагуу албан хаагчдын архив, албан хэрэг хөтлөлтийн талаарх ойлголт, нэмэгдүүлсэн сургалтыг 2024 оны 08 дугаар сарын 19-ны өдөр байгууллагын албан хаагчдыг зохион байгуулан улсын үзлэгийн бэлтгэл ажлын төлөвлөгөөний дагуу хугацаат ажилууд хийгдэж байна.	
4.2.1	**Байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагааг тогтвортой хэрэгжүүлэх**	•	**Санхүүгийн хяналт шалгалтын дүн**	**Төсвийн тухай болон НББ-н тухай, Шилэн дансны тухай хуулийн дагуу Санхүү, төсвийн төлөвлөлт, зарцуулалтыг ил тод тайлагнаж ажилладаг.**	**Санхүүгийн зөрчилгүй ажилласан байна.**		
4.2.1.1	Төсвийн зардлыг бууруулж, хэмнэлт гаргаж ажиллах, бараа материалын болон үйлчилгээний орлогод хяналт тавьж орлогын төлөвлөгөөний биелэлтийг хангах	Үйл ажиллагаа	Санхүүгийн зөрчилгүй ажилласан байх	Төсвийн тухай болон НББ-н тухай, Шилэн дансны тухай хуулийн дагуу Санхүү, төсвийн төлөвлөлт, зарцуулалтын тайлан мэдээг хуулийн хугацаанд тайлагнаж ажилласан.	Батлагдсан төсвийн хүрээнд байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааг хангаж ажилласан байна. Орлогын төлөвлөгөөг биелүүлж санхүү төсвийн зөрчилгүй ажилласан байна.	2024 оны 11 сарын 30-ны байдлаар 1,280,343,9 мянган төгрөгийн төсвийн санхүүжилт авч төсвийн сар улирлын хуваарийн дагуу зарцуулж 114,665.8 мянган төг үлдэгдэлтэй хэмнэлт гарган байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааг явуулж байна. Орлогын төлөвлөгөө 11 сарын байдлаар 113,075.1 мянган төгрөг төлөвлүүлж жилийн эцсээр 100% биелэхээр байна.	

4.2.1.2	Байгууллагын санхүүгийн тайланг олон улсын стандартад нийцүүлэн гаргаж, аудитын дүгнэлт гаргуулж, холбогдох байгууллагуудад хүргүүлэх	Үйл ажиллагаа	Санхүүгийн зөрчилгүй ажилласан байх	Төсвийн тухай болон НББ-ийн тухай, Шилэн дансны тухай хуулийн дагуу Санхүү, төсвийн төлөвлөлт, зарцуулалтын тайлан мэдээг хуулийн хугацаанд тайлагнаж ажилласан.	Санхүүгийн тайлан мэдээг хуулийн хугацаанд гаргаж, холбогдох байгууллагуудад хүргүүлсэн байна.	2023 санхүүгийн тайланг олон улсын стандартад нийцүүлэн гаргаж аудитын зөрчилгүй санал дүгнэлт гаргуулж 03 сарын 06-нд газрын даргын 190 дугаартай албан бичгээр ГЗБГЗЗЕГазарт хүргүүлсэн. 2024 оны хагас жилийн тайланг хугацаанд нь гаргаж ГЗБГЗЗЕГазарт 07 сарын 19-нд 615 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн.. Жилийн эцсийн тайланг санхүүгийн тайлангийн жил дуусгавар болгож 2 дугаар сарын 25-ны дотор хийж аудитын дүгнэлт гаргуулна.	
4.2.1.3	Өр авлагыг цаг тухайд нь барагдуулж, өмнөх оныхоос бууруулж ажиллах	Үйл ажиллагаа	Санхүүгийн зөрчилгүй ажилласан байх	Төсвийн тухай болон НББ-ийн тухай, Шилэн дансны тухай хуулийн дагуу Санхүү, төсвийн төлөвлөлт, зарцуулалтын тайлан мэдээг хуулийн хугацаанд тайлагнаж ажилласан.	Үүссэн өр, авлагыг цаг тухайд нь барагдуулж тайлант жилд өр, авлагыг бууруулан ажилласан байна.	2024 оны жилийн эцсээр төсвийн зардал тус бүрээр хэтрэлтгүй ажилласан. Өр авлага үүсгээгүй.	
4.2.1.4	Бараа материалын болон үндсэн хөрөнгийн ашиглалт хадгалалт, хамгаалалтад хяналт тавьж хагас, бүтэн жилээр тооллого зохион байгуулах	Үйл ажиллагаа	Санхүүгийн зөрчилгүй ажилласан байх	Төсвийн тухай болон НББ-ийн тухай, Шилэн дансны тухай хуулийн дагуу Санхүү, төсвийн төлөвлөлт, зарцуулалтын тайлан мэдээг хуулийн хугацаанд тайлагнаж ажилласан.	Үндсэн хөрөнгийн болон бараа материалын ашиглалт, хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулж ажилласан байна.	Байгууллагын даргын 2024 оны 06сарын 10-ны А/35 дугаартай тушаалаар 5 хүний бүрэлдэхүүнтэй тооллогын комисс томилогдон үндсэн болон эргэлтийн хөрөнгийн тооллогыг тушаалд заасан хугацаанд хийж гүйцэтгэлээ. Жилийн эцсийн тооллогыг 12 сарын 10-нд хийхээр төлөвлөж байна.Бараа материалын болон үндсэн хөрөнгийн ашиглалт хадгалалт, хамгаалалтад хяналт тавин ажиллаж ашиглах боломжгүй болсон үндсэн хөрөнгийг актлах мөн үндсэн хөрөнгийн ашиглах хугацааг сунгах хүсэлтийг газрын даргын 2024 оны 11 сарын 14-ны 1027 дугаартай албан бичгээр ГЗБГЗЗЕГазарт хүргүүлсэн.	

4.2.1.5	Санхүү болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан, татвар, НДШ-ийн тайлан, Шилэн дансанд оруулах мэдээллийг хууль журамд заасан хугацаанд оруулж мэдээ тайланг холбогдох газруудад хүргүүлсэн байна.	Үйл ажиллагаа	Санхүүгийн зөрчилгүй ажилласан байх	Төсвийн тухай болон НББ-ийн тухай, Шилэн дансны тухай хуулийн дагуу Санхүү, төсвийн төлөвлөлт, зарцуулалтын тайлан мэдээг хуулийн хугацаанд тайлагнаж ажилласан.	Хуульд заасан хугацаанд мэдээ тайланг тайлагнаж ажилласан байна. Мэдээ тайлангийн хугацааг хоцроохгүй байх.	Байгууллагын хэвийн үйл ажиллааг ханган өдөр тутмын гүйлгээг цаг хугацаанд хийн мөн НДШ тайланг сар бүрийн 5-ны дотор ,таварын тайланг улирал бүр, Төрийн өмчийн тайланг цаг хугацаанд нь хүргүүлсэн. Төсвийн гүйцэтгэлийн сарын мэдээг сар бүрийн 2-ны дотор дээд шатны байгууллага ГЗБГЗЗЕГазрын санхүүгийн албан хүргүүлж байна.Төсвийн ил тод байдлыг хангаж шилэн дансны мэдээллийг цаг тухай бүрт хугацаанд нь 11 сарын 30 - наар 151 мэдээлэл оруулсан байна.	

----oOo----